

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Vesna Prčić (predsjednica)
Slaven Bačić, Ivan Gregurić,
Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Tomislav Žigmanov**DIREKTOR**

Ivan Karan

ODGOVORNA UREDNICA:

Jasminka Dulić

**POMOĆNIK I ZAMJENIK
ODGOVORNE UREDNICE:**

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bačić Palković (kultura)
Zvonimir Perušić
Dražen Prčić (sport i zabava)
Zoran Vukmanov Šimokov (fotografije)
Željka Vukov (društvo)
Mirko Kopunović (dopisništva i korektura)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)**TEHNIČKI UREDNIK:**

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić**LEKTORICA:** Katarina Vasiljčuk**TELEFON:** ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78
++381 24/53-51-55**ŽIRO RAČUN:** 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tippnet.rs**WEB:** www.hrvatskarijec.rs**TISAK:** »Rotografika« doo Subotica
List je registriran kod Tajništva za
informiranje Skupštine AP Vojvodine
pod rednim brojem 73.CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

Nova »stara« mlada

U razgovorima, intervjuima, novinarskim pitanjima o temi – što mjerodavni u zajednici čine na ostvarivanju nacionalno-manjinskih prava Hrvata u Srbiji, standardna je »priča« kako je hrvatska nacionalno-manjinska zajednica u Srbiji »nova« ili »mlada« nacionalna manjinska zajednica. Iz toga slijedi kako je razumljivo što još uvijek nije izgradila svoju manjinsku infrastrukturu i što su brojni neriješeni problemi na obrazovnom, kulturnom i informativnom planu.

Drugi uobičajeni odgovor je kako problemi nastaju zato što hrvatska manjina, za razliku od »starih«, još nema izgrađene svoje institucije i onda »malodobnost« treba uzeti kao olakotnu okolnost za nedostatak vizije kako izgraditi te nedostajuće institucije.

A povijest nam govori nešto drugo. Hrvati su na ovim prostorima jako »stara« nacionalna manjina. O tome nam govore i troznamenaste obljetnice doseljenja Hrvata na ove prostore. Doselili su se u Ugarsku, gdje su nekoliko stoljeća živjeli svoj nacionalno-manjinski život i uspjeli očuvati i svoj jezik i identitet i kulturu. I tada su se naši preci borili protiv raznih oblika asimilacije kroz razvijanje svojih institucija, kulturnih i političkih, tiskanje knjiga i novina na materinjem jeziku u jednom višenacionalnom društvu i državi.

I tijekom prve polovice dvadesetog stoljeća Hrvati su u Vojvodini razvijali svoje nacionalne kulturne i političke institucije, sve dok nije prevladao projekt jugoslovenstva prema kojemu je sve što je »nacionalno« imalo negativan predznak.

Ako se, tijekom razdoblja jugoslovenske ideje i statusa konstitutivnog naroda u bivšoj državi, i zaboravilo na iskustva i dostignuća naših predaka u borbi za očuvanje nacionalnog identiteta, niti razdoblje novog »manjinskog« života nije tako kratko. Hrvati su se već početkom višestranačja politički angažirali, pa je tako tada osnovana politička stranka već punoljetna, a tijelo koje treba skrbiti o ostvarivanju kulturne autonomije sada već ulazi u sedmu godinu. Uostalom, kako god promatrali, i »stare« i »nove« manjine »upoznale« su instituciju nacionalnih vijeća kao tijela kulturne autonomije u isto vrijeme i morale su prilagoditi svoj način rada istom zakonu i uvjetima. Pa ako uvjeti za »stare« i »nove« i nisu jednaki, zakon jest jednak za sve. Bez obzira kako računali godine.

J. D.

Svim čitateljima, suradnicima i poslovnim partnerima želimo sretnu Novu godinu.
NIU »Hrvatska riječ«

Umjesto slanja pojedinačnih čestitki NIU »Hrvatska riječ« će novac uplatiti Fondu za pomoć učenicima i studentima »Bela Gabrić«
Novi broj »Hrvatske riječi« izaći će iz tiska 9. siječnja 2009. godine.

Održana peta sjednica Skupštine Grada

Veće plaće, veća uprava 20

HKPD »Tomislav« iz Golubinaca očekuje potporu za realizaciju projekta

Naša kuća 25

Izložba slika od slame u Zagrebu

Krhka ljepota – trajna vrijednost 30

Marija Taracki, modistica

Odijevati se u skladu s godinama 42

Dina Kurbatvinsky-Vranešević smijenjena s dužnosti glavne ravnateljice Radiotelevizije Vojvodine

Promjene na čelu pokrajinskog javnog servisa

*Slaba gledanost televizije glavni razlog smjene * Novi v. d. glavnog ravnatelja dosadašnji odgovorni urednik Zabavnog programa RTV Blažo Perović * Nezavisno društvo novinara Vojvodine poziva na ozbiljniji pristup problemima RTV*

Dina Kurbatvinsky-Vranešević od prošlog četvrtka više nije glavna ravnateljica Radiotelevizije Vojvodine. Umjesto nje, na mjesto vršitelja dužnosti glavnog ravnatelja imenovan je dosadašnji odgovorni urednik Zabavnog programa RTV Blažo Popović.

Odluku o smjeni Dine Kurbatvinsky-Vranešević donio je Upravni odbor RTV-a većinom glasova, uz obrazloženje da je to urađeno zbog slabe gledanosti televizije.

U priopćenju koje je predsjednica Upravnog odbora RTV-a Gordana Đurđević-Dimić uputila javnosti, navodi se kako je »većina članova Upravnog odbora procijenila da glavna ravnateljica Dina Kurbatvinsky-Vranešević na čelu menadžmenta koji je okupila, nije uspjela osigurati povećanje gledanosti programa«. U priopćenju se dodaje kako su na sjednici Upravnog odbora iznesene »još neke primjedbe na rad Dine Kurbatvinsky-Vranešević, ali i određene rezerve na odluku o razrješenju, koje uzroke niske gledanosti promatraju u širem kontekstu stanja u kome se našla RTV poslije desetljeća propadanja«.

Vojvođanski mediji navode kako će Blažo Popović na čelu RTV-a ostati do izbora novog glavnog ravnatelja, koji će biti izabran na natječaju najvjerojatnije na proljeće iduće godine.

»Do izbora novog glavnog ravnatelja sagledat ću situaciju sa stajališta poslovanja i cjelokupnog funkcioniranja kuće i sukladno tome, ukoliko bude potrebno, donijeti i odluke o postavljenjima

Nakon smjene u RTV-u, oglasilo se Nezavisno društvo novinara Vojvodine, koje zaključuje kako je »motiv za smjene u ovoj medijskoj kući opet – političke prirode«.

»Ne stajući niti u jednom

ozbiljno uzme u razmatranje svu onu gomilu materijala koja im je dostavljena iz samog RTV-a, a koji teško optužuje pojedine članove UO i vodstva kuće za raznorazne malverzacije, nastavio je praksu neinformiranja javnosti i održavanja sastanaka iza zaključanih vrata. Vijeće RRA, dakle, umjesto da se srami, diči se diskrecijskim pravima koja uživa pa je tako 'diskrecijski' odlučilo naložiti sklepanom Upravnom odboru da nastavi s v. d. stanjem na RTV-u.«

NDNV dodaje kako je »Vijeće RRA tako po tko zna koji put pokazalo kako ne samo da nije neovisno nego je više nego ovisno prije svega o političarima i određenim drugim strukturama duhovne i ekonomske moći.«

Ova novinarska udruga centrima moći preporučuje da »umjesto kadrovskih vrteški, malo više obrate pozornost na probleme s kojima se suočava RTV, kao i na nevjerojatnu diskriminaciju kojoj je izložena u usporedbi s RTS-om«. Ako doista želi pomoći, država to lako može učiniti kroz pronalaženje stalnog smještaja za RTV, kroz obnovu odašiljačke mreže i rješavanje mnogih drugih problema s kojima se ova medijska kuća suočava zbog dugogodišnjeg raubovanja od strane Miloševićevih kadrova, koje je zapečaćeno NATO bombardiranjem 1999. godine, zaključuje NDNV.

Neriješeni problemi: zakupljena zgrada RTV u Novom Sadu

i razrješenjima«, izjavio je za Blic Blažo Perović. »Trudit ću se maksimalno održati stabilnost i mir u tvrtki i svom nasljedniku ostaviti jasnu situaciju u RTV-u.«

On je dodao kako se ne namjerava kandidirati za glavnog ravnatelja na natječaju.

Dina Kurbatvinsky-Vranešević na dužnosti glavne ravnateljice RTV-a provela je nešto više od dvije godine.

momentu u obranu smijenjenih kadrova, koji su nebrojeno puta pokazali i dokazali kako nisu dorađeni teškom zadatku transformacije ruinirane RTV u vojvođanski javni servis, ne možemo a ne primijetiti da je motiv za smjene u ovoj medijskoj kući opet – političke prirode«, piše u priopćenju NDNV-a. »Sad već groteskno Vijeće Republičke radiodifuzne agencije, umjesto da

U okviru Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija RH

Ustrojena Samostalna služba za Hrvate u inozemstvu i kulturu

Slijedom Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija te diplomatskih misija i konzularnih ureda Republike Hrvatske u inozemstvu od 4. lipnja 2008. ustrojena je Samostalna služba za Hrvate u inozemstvu i kulturu na čelu s načelnikom službe Petrom Barišićem. U sastavu službe nalaze se sljedeći odjeli: Odjel za hrvatske manjine u inozemstvu (načelnica

dr. sc. Jasmina Kovačević-Čavlović), Odjel za Hrvate u inozemstvu (načelnica Bernardica Periš) i Odjel za kulturu (načelnica Veronika Törnlof).

Samo 25 poduzeća ima HACCP certifikat

Na području sjevera Bačke i Potisja samo 25 poduzeća ima HACCP certifikat, a bez njega se ne može izvoziti roba na tržište Europske Unije. Od nove godine domaća roba: poljoprivredni proizvodi, mesne prerađevine i jaja neće se moći izvoziti u Hrvatsku bez HACCP-a. Iako Hrvatska još nije članica EU, usuglasila je svoje zakonodavstvo s tom unijom država.

U Beogradu održana tribina na temu europske budućnosti Hrvatske i Srbije

Hrvatska Srbiji neće biti Slovenija

Europskih integracija nema bez unutarnjeg konsenzusa u svakoj zemlji, a susjedi jedni drugima moraju pomagati na tom putu

Sve zemlje u regiji, a posebice susjedi, trebale bi međusobno pomagati jedna drugu na europskom putu, a ne smetati jedna drugoj, zaključeno je na tribini pod nazivom »Europska budućnost Hrvatske i Srbije«, koja je u prošli petak održana u Beogradu.

Sudionici tribine složili su se da bi Hrvatska i Srbija trebale odlučiti hoće li ostati taoci otvorenih pitanja ili će njegovati politiku povjerenja i na putu prema EU jedna drugoj pomagati.

KONSENZUS I KONKRETAN RAD: Jedna od sudionica u raspravi, predsjednica hrvatskog Nacionalnog odbora za praćenje pregovora s Europskom Unijom *Vesna Pusić*, sa žaljenjem je spomenula slovensko blokiranje Hrvatske u otvaranju preostalih poglavlja u pristupnim pregovorima s EU. Na izravno pitanje, bi li Hrvatska to isto učinila jednog dana Srbiji, ona je odgovorila kako bi »Hrvatska bila luda kad bi sprječavala Srbiju na putu«.

»Ako i tada budem politički aktivna, osobno ću se potruditi da do toga ne dođe«, rekla je Pusić, dodavši kako se slaže s izjavom hrvatskog premijera *Ive Sanadera* da »Hrvatska neće biti Slovenija Srbiji«.

Želi li Srbija na Zapad?: sudionici tribine

»Ako mislite da nije fer da se prema vama tako postupi, onda naravno nećete ni vi tako postupiti prema drugim zemljama«, rekla je Pusić. Ona je istaknula kako je bez postizanja političkog konsenzusa oko europskih integracija nemoguće započeti taj put, ali je neophodno taj konsenzus pretvoriti u konkretan rad na tom procesu, stalno uzimajući u obzir što javnost misli o tome.

NEOPHODAN DOGOVOR: Predsjednik Odbora za europske integracije Narodne skupštine Srbije *László Varga*, rekao je kako je Hrvatska pred samim vratima Europske Unije zato što o tome tamo postoji konsenzus.

»U Srbiji je vlast dobila izbore na proeuropskoj orijentaciji, ali ti

izbori nisu dali odgovor na pitanje želi li stvarno Srbija na zapad ili na istok i stoga je Srbija sada na posljednjem mjestu glede ispunjavanja kriterija Europske Unije«, rekao je Varga.

On je dodao kako bi se vladajuće i oporbene stranke u Srbiji morale dogovoriti u svezi s europskim integracijama, ali je naglasio kako u poslovima oko europskih integracija sudjeluje mali broj srbijanskih narodnih zastupnika, »jer se mnogi od njih ne razumiju u te poslove«.

Na ovom je skupu predsjednik Odbora Hrvatskog sabora za međuparlamentarnu suradnju *Milorad Pupovac*, ponovio prijedlog da se osnuje Vijeće povjerenja između Hrvatske i Srbije, te se

zauzeo za donošenje neke vrste sporazuma o europskoj odgovornosti koji bi poticao stabilnost u odnosima u cijeloj regiji. Pupovac je naglasio kako je za zajedničku europsku budućnost važna međuparlamentarna suradnja, koje između Hrvatske i Srbije u ovom momentu nema.

Govoreći o važnosti pitanja nacionalnih manjina za obje države, predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i zastupnik u srbijanskoj Skupštini *Petar Kuntić* je istaknuo da u Srbiji izgradnja institucija manjinskih zajednica ide po načelu »malo hoću-malo neću«. Međutim, ocijenio je da je stanje općenito bolje od ulaska DSHV-a u vladajuću koaliciju s Demokratskom strankom.

Potpredsjednik Privredne komore Srbije *Mihailo Vesović* je kazao kako gospodarska suradnja zadovoljava i stalno ide uzlaznom linijom. Dodao je međutim da se još ne može sagledati jesu li političke razmirice posljednjih mjeseci narušile dobre trendove u gospodarskim odnosima Hrvatske i Srbije. Tribina je održana u Centru za kulturnu dekontaminaciju, u organizaciji tjednika *Vreme* i zaklade Friedrich Ebert.

Z. P.

Vijećnici odlučili

HNV će imati novo sjedište

Hrvatsko nacionalno vijeće će u novu godinu ući kao vlasnik nekretnine, za što će iz vlastitih proračunskih sredstava izdvojiti 100.000 eura. U stanu od 172 četvorna metra, koji čini polovicu kuće u Preradovićevoj 13, HNV će imati svoje sjedište, a u budućnosti bi na toj adresi svoje sjedište mogle imati i druge institucije i udruge. U nepunih pola sata, koliko je trajala sjednica Vijeća održana u večernjim satima 18. prosinca, devetnaest vijećnika je glasovalo za kupnju ovoga stana od supružnika *Save* i *Jelisavete Stefanović*. Da podsjetimo, prijedlog Izvršnog odbora za kupnju stana koncem prošlog mjeseca izazvao je oštru raspravu i doveo do prekida sjednice. Glavne primjedbe odnosile su se na nepotpunu dokumentaciju, odnosno nedovršenu vlasničku razdiobu objekta na dva suvlasnika.

»Nedostatak je bio izvod iz zemljišnih knji-

ga, ali je sada Nadzorni odbor konstatirao kako je etažiranje završeno, a još nedostaje ugovor između suvlasnika oko podjele korištenja dvorišta. Ali između dva dijela dvorišta postoji izgrađen zid od čvrstog materijala i ugovor će biti napravljen ukoliko Vijeće potvrdi odluku Izvršnog odbora o kupnji kuće«, izvijestila je vijećnike predsjednica IO HNV-a *Slavica Peić*. Odgovarajući na pitanje vijećnika *Grge Kujundžića* o financijskoj konstrukciji i rokovima plaćanja predsjednik HNV-a *Branko Horvat* je odgovorio kako je 5.260.000 dinara već izdvojeno za kupnju, a da će se preostali dio osigurati iz tekućih prihoda iz proračuna.

Jedini vijećnik protivnik ovoj odluci, koji je bio nazočan ovoj sjednici, *Josip Ivanković* kazao je kako su se sredstva trebala iskoristiti za interese hrvatske zajednice u oblasti informiranja, obrazovanja i kulture, a ne za kupnju

nekretnine te je iznio i prigovor da nacrt kupoprodajnog ugovora nije dan vijećnicima na uvid.

Stanka Kujundžić je zatražila da se prije nego li se potpiše, ugovor da na uvid vijećnicima. Vijeće je, međutim, odlučilo da se zbog kratkog roka ne saziva ponovno sjednica, već da se imenuje tročlano povjerenstvo u sastavu: vijećnica *Stanka Kujundžić*, vijećnik i tajnik HNV-a *Ladislav Suknović* i vijećnik *Bela Ivković*, koji će pripremiti kupoprodajni ugovor za potpisivanje.

J. D.

Svečanost u Domu DSHV-a

Otvorene prostorije mladeži stranke

*Površina renoviranog podrumskog prostora iznosi nešto više od 100 četvornih metara, a u okviru njega smješten je i budući ured Mladeži * Svečanosti su, među ostalim, nazočili i istaknuti dužnosnici iz Republike Hrvatske: Vesna Pusić i Milorad Pupovac*

Crvenu vrpcu presjekao je Josip Gabrić

Ovogodišnji božićni domjenak u sjedištu Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, održan u petak 19. prosinca, prošao je u znaku jednog drugog, značajnijeg događaja za ovu nacionalno-manjinsku stranku. Naime, nakon nekoliko mjeseci rada na renoviranju, istoga su dana svečano otvorene prostorije Mladeži DSHV-a, smještene u podrumskom dijelu Doma stranke (Beogradska cesta 31).

Površina renoviranog prostora iznosi nešto više od 100 četvornih metara, a u okviru njega smješten je i budući ured Mladeži. Prema riječima predsjednika Mladeži DSHV-a Siniše Skenderovića, prostorije će biti namijenjen za seminare, tribine i promocije, te druge aktivnosti mladih. Podsjetimo, organizacija Mladeži DSHV-a reosnovana je prije godinu dana i broji oko 200 članova, od kojih 50-ak aktivnih. Osim podružnica u Subotici i Somboru, Mladež je dosad osnovala i mjesne organizacije Gat-Ker, Tavankut, Đurđin i Sombor 1.

POSEBNA ZADAĆA: Svečanosti u DSHV-u, među osta-

lim, nazočili su i uvaženi gosti iz Republike Hrvatske: saborska zastupnica HNS-a i predsjednica Nacionalnog odbora za praćenje pregovora s Europskom Unijom Vesna Pusić i saborski zastupnik Samostalne demokratske srpske stranke i predsjednik Srpskog

nacionalnog vijeća Milorad Pupovac.

»Mi koji živimo kao manjina, ili kao pripadnici dijelova naroda u državama Hrvatskoj i Srbiji, imamo posebnu zadaću«, rekao je ovom prigodom Milorad Pupovac. »Naša je zadaća većinske narode, u

ovome slučaju vi Srbe, moje sunarodnjake, posebnom vještinom i umijećem, zahtjevima, tvrdoćom i strpljenjem naučiti poštivati drugoga i nešto slabijega nego što su oni. Onaj većinski narod koji to ne umije primiti kao poruku, tko ne umije prepoznati bogatstvo koje mu donosi drukčiji, koje mu donosi onaj koji se zatekne u manjinskom položaju na različite načine, gubi jedno veliko iskustvo. A kada je u pitanju zajednička europska perspektiva, onda nije dobro pripremljen za tu europsku perspektivu«, rekao je on.

Pupovac je naglasio i kako je zadaća manjina da međusobno surađuju i onda kada vlasti njihovih država ne umiju, ili zbog prećih državnih interesa ne mogu najbolje surađivati. »Nas ništa ne sprječava da surađujemo u tim momentima i zato se radujem da ćemo mi uskoro imati ponovni susret između predstavnika Srba iz Hrvatske i predstavnika Hrvata iz Srbije. I drugo, možda manje jednostavno, ali ništa manje obvezno, jest da potičemo vlade naših država da nas prime kao mostove suradnje, kao inspiraciju i kao obvezu za suradnju«, dodao je Pupovac.

Vesna Pusić: Hrvatska će pomoći Srbiji na europskom putu

I pokraj zahlađenja odnosa između dviju država, Hrvatska će, prema riječima Vesne Pusić, pomoći Srbiji na njezinom putu u Europsku Uniju. »Hrvatska će pomoći Srbiji u onoj mjeri u kojoj je to moguće i svojim iskustvom i poslom koji je već obavila«, rekla je Vesna Pusić u izjavi za novinare. »Što se spora tiče, bez obzira na buru koju je izazvao, na taj način ta je tema iz sfere političkog pomaknuta u sferu pravosudnog i treba je tako i promatrati te po mogućnosti osloboditi politički prostor od tog opterećenja. Mi u politici trebamo raditi svoj posao na reformiranjima države prema državama koje su pristojne prema svojim građanima«, rekla je ona.

Vesna Pusić je istaknula i kako je hrvatski interes u svom susjedstvu imati države koje funkcioniraju po europskim standardima jer to znači stabilnost, sigurnost, gospodarski prosperitet i slobodu tržišta.

OTVORENJE PROSTORIJA:

Prigodom otvorenja prostorija Mladeži stranke, predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić* je ocijenio kako je ovo važan dan u povijesti stranke. »Poslije više od deset godina inicijative da napravimo jedan kutak za mlade iz naše manjinske zajednice, mi smo uspjeli. Počeli smo još davne 1996. godine i svake se godine ponešto na ovim prostorijama radilo, te sada imamo kutak za našu mladež, ali i stranku, te našu zajednicu«, rekao je Kuntić.

Obraćajući se mladeži, Vesna Pusić je poručila kako je njihova zadaća pomoći i raditi na ulasku svoje zemlje u Europsku Uniju. »Moja generacija najviše što može je ugurati ove zemlje u taj prostor, a vaša generacija od toga treba napraviti nešto što je smisljeno i što je za ljude dobro. Vi ste budućnost, vi ste taj potencijal i vi ste ta nada. Mi ćemo vam u tome pomoći, ali u tome ipak vi morate voditi«, rekla je Pusićeva.

Generalna konzulica Republike Hrvatske u Subotici *Ljerka Alajbeg* je rekla kako je otvorenje prostorija velik dan u radu Mladeži, ali jednako tako i velika obveza. »Na mladima je sada da pokažu kako je moguće živjeti dobro zajedno i slagati se, da daju ponekad lekcije starijima, i starije nauče kako se treba zapravo boriti i izboriti za svoja prava, a isto tako živjeti harmonično sa svima ostalima«, rekla je konzulica.

Čast da, presijecajući crvenu vrpцу, otvori prostorije Mladeži,

Vesna Pusić, Petar Kuntić, Milorad Pupovac i Mata Matarić

pripala je jednom od osnivača DSHV-a i istaknutom sportskom djelatniku *Josipu Gabriću*.

Otvorenju prostorija Mladeži DSHV-a, nazočilo je i izaslanstvo Mladeži Hrvatske demokratske zajednice (HDZ) Vukovarsko-srijemske županije na čelu s predsjednikom *Nikolom Mažarom*. On je podsjetio na njihovu suradnju s Mladeži DSHV-a te dodao kako mladi »bez obzira žive li s ove ili one strane Dunava« imaju iste probleme, želje i nadanja.

Novootvorene prostorije Mladeži posvetio je preč. *Andrija Anišić*, župnik župe sv. Roka.

D. B. P.

Održano Vijeće DSHV-a

Prije svečanosti, održana je i izvanredna sjednica Vijeća stranke. Potpredsjednik stranke Pero Horvacki podnio je izvješće o aktivnostima stranke između dviju sjednica Vijeća, a na mjesto Andrije Adina koji je imenovan potpredsjednikom stranke, za člana Vijeća iz Mjesne organizacije DSHV-a Sonta izabran je Mario Jakšić. Podneseno je izvješće o realizaciji projekta renoviranja podrumskih prostorija sjedišta stranke, a Vijeće je podržalo zahtjev Mladeži za opremanjem tih prostorija (stolovi, stolice, računala). Također, podržan je prijedlog Mladeži stranke da i ove godine održi »Prelo mladih«, a odlučeno da će im stranka u tome pružiti financijsku i organizacijsku potporu.

Božićni domjenak u sjedištu Demokratske zajednice Hrvata

I dalje u službi hrvatske zajednice

Božićni domjenak održan je i u sjedištu Demokratske zajednice Hrvata u Subotici, gdje je članove stranke i goste pozdravio predsjednik *Dorđe Čović*. On je ovaj božićni domjenak iskoristio osvrnuti se na rad i rezultate rada stranke u 2008. godini.

»Demokratska zajednica Hrvata uspjela je oformiti i razviti nekoliko ograna i steći povjerenje i naklonost mnogih u hrvatskoj zajednici«, rekao je Čović. »Pozitivni primjeri koji su nam bili vodilja u proteklom razdoblju doveli su do uspjeha i rezultata. S pravom smo ponosni na dosadašnji rad i obećavamo da ćemo i dalje raditi u interesu zajednice. S obzirom da je prostor u kome se nalazimo bio premalen primiti sve one koji su izrazili želju biti nazočnima, u nastojat ćemo u budućnosti ovakva događanja proslavljati u većem prostoru.

Prije Čovićevog prigodnog govora, pročitani su telegrami čestitke koje je DZH primio od ministra vanjskih poslova Republike Hrvatske *Gordana Jandrokovića*, načelnika Samostalne službe za Hrvate u inozemstvu i kulturu *Petra Barišića*, gradonačelnika Osijeka *Gordana Matkovića*, a priopćeno je i da je telefonski čestitku uputio i vukovarsko-srijemski župan *Božo Galić*.

Na domjenku u DZH-u bili su, među ostalima, i predstavnici Saveza vojvodanskih Mađara, Liberalno-demokratske partije i Lige socijaldemokrata Vojvodine, te voditelj vukovarskog ureda Hrvatske matice iseljenika *Silvio Jergović*.

Z. P.

Hrvatski vrtić, osnovna škola i učenički dom Santovo, dobar primjer obrazovanja u dijaspori

Kad se hoće, sve je moguće

U nekada potpuno hrvatskom selu Santovu, ne samo da je uspješno očuvana hrvatska škola, nego je to od ove školske godine i jedina preostala škola u selu, pa u njoj dvojezičnu nastavu skupa pohađaju i mali Hrvati i mali Mađari

Hrvatska škola u Santovu (Hercegszántó) na jugu Mađarske, svega dva kilometra udaljena od Bačkog Brega s druge strane državne granice, jedinstven je primjer osnovnoškolskog obrazovanja Hrvata u dijaspori. Osebnost santovačke škole nije samo u tome što se u ovom zdanju sva djeca, i hrvatska i mađarska, obrazuju dvojezično, nego i u tome što je skrb ove državne škole u cijelosti u ovlasti Hrvatske državne samouprave.

Pod službenim nazivom Hrvatski vrtić, osnovna škola i učenički dom Santovo, ova ustanova od 2000. godine djeluje pod održavanjem Hrvatske državne samouprave kao potpuni izraz kulturne autonomije, koju je mađarski zakon predvidio još prije 15 godina, ali ga praksa nikad nije razradila. Sve do santovačkog slučaja.

Sve udžbenike pišemo ili prevodimo sami: Josip Šibalin

UKIDANJE I OPSTANAK: Do ove jeseni u Santovu su postojale dvije zasebne osnovne škole: mađarska i hrvatska. Mađarska se škola financirala iz državne glavarine koju svaka škola dobije prema broju učenika, a hrvatska škola je, osim glavarine, od države dobivala i povišenu glavarinu, sukladno zakonu koji pozitivno diskriminira nacionalne manjine.

»Nažalost, Santovo više nije tako veliko selo kao što je nekada bilo, tamo sada ima svega oko 2300 stanovnika, malo je učenika i nije bilo moguće od glavarina održati obje škole«, kaže predsjednik Hrvatske državne samouprave Mišo Hepp. »Postavilo se pitanje – koju školu ukinuti. Naravno, logično bi bilo da u Republici Mađarskoj opstane mađarska škola, a da se hrvatska, ako nema sredstava za dvije, eventualno ukinu. Na sreću, naši su tamošnji Hrvati bili mudri da od mađarske vlade zatraže provođenje zakona, pa je tako Hrvatska državna samouprava preuzela staranje nad hrvatskom školom,

dok je mađarska škola ostala u ovlasti seoske samouprave. Budući da je u objema školama bilo premalo đaka, mađarska škola nije mogla opstati od glavarine, dok je hrvatska škola mogla, zato što manjinske škole dobivaju uvećanu glavarinu, a imaju i dodatno financiranje, radi stimuliranja obrazovanja na manjinskim materinskim jezicima. Zato je na koncu mađarska škola ukinuta, a opstala je hrvatska.«

KULTURNA AUTONOMIJA: Borba za opstanak santovačke hrvatske osnovne škole započeta je još sredinom 90-ih godina prošlog stoljeća, kada su je vlasti, pod izlikom neracionalnosti, pokušale ukinuti. Prvi korak u očuvanju hrvatskog obrazovanja u ovom nekada etnički potpuno hrvatskom, a sada dvotrećinski mađarskom mjestu, bilo je preuzimanje škole pod okrilje Hrvatske državne samouprave.

»Htjeli su nam ukinuti hrvatsku školu i utopiti je u mađarsku«, objašnjava ravnatelj škole u Santovu Josip Šibalin. »Budući da je manjinski zakon iz 1993. godine zajamčio pravo svih manjinskih samouprava da imaju svoje institucije, mi smo tada rekli – dobro, ako je to zakonom zajamčeno, mi onda to želimo i provesti. Bili smo prvi u Mađarskoj koji su tako nešto pokušali, a kasnije su i druge nacionalne manjine slijedile naš put. Dakle, naša škola sada dobiva državnu glavarinu kao i sve druge škole u zemlji, zatim dobiva narodnosni dodatak, to je uvećana glavarina za manjinske škole, no niti to ne bi bilo dovoljno, jer u manjinskim je školama uglavnom malo đaka, pa bismo s tim mogli opstati samo ako bismo imali više od 300 đaka. Zbog toga smo s Ministarstvom prosvjete potpisali ugovor kojim dobivamo i dodatna sredstva. Zatim, Mađarski parlament također izdvaja po-

sebna sredstva za ovu namjenu, a održavanje ove škole dijelom financira i Bač-kiškunska županija. Na taj smo način postigli da država stopostotno pokriva sve troškove ove škole.«

UKIDANJE MAĐARSKE ŠKOLE: I tako, umjesto ukidanja hrvatske škole, u Santovu je u pitanje došao opstanak mađarske škole. I ne samo da je taj opstanak došao u pitanje, nego od ove jeseni u ovom selu više niti nema mađarske škole. Dvojezično obrazovanje u hrvatskoj školi sada skupa pohađaju i hrvatska i mađarska djeca. Što to znači?

»Dvojezična nastava znači da se nastava iz grupe nacionalnih predmeta izvodi na hrvatskom jeziku, a stručni nazivi iz tih predmeta uče se i na mađarskom jeziku«, kaže ravnatelj Josip Šibalin. »Ti su predmeti: jezik, povijest, zemljopis, poznavanje okolice, odnosno pred-

Naša je škola u Santovu otvorena za sve: Stipan Balatinac

Povijest santovačke škole

Hrvatska škola u Santovu postoji od 1752. godine. Ta je škola, iako je pripadala pod crkvenu upravu, izričito bila na hrvatskom jeziku, međutim 1868. pokrenuta je mađarizacija koja je do kraja 19. stoljeća dovela do potpunog ukidanja hrvatskog školstva. U vrijeme srpske okupacije od 1918. do 1921. ponovno su pokrenute hrvatske škole, ali dolaskom Hortyja one su opet ukinute. Kada je 1946. omogućeno postojanje narodnosnih ustanova, u Santovu je otvorena hrvatska škola, a 60-ih godina XX. stoljeća uvodi se dvojezična nastava i to se stanje održalo do današnjih dana.

met priroda i društvo, te narodopis, dakle humani predmeti. Nastava iz ostalih predmeta vodi se na mađarskom jeziku, ali se stručni izrazi uče i na hrvatskom. Uz to, kada se nastava iz, recimo, matematike, fizike ili kemije izvodi na mađarskom jeziku, nastavnik na kraju sata obvezno rezimira na hrvatskom jeziku.«

Cjelokupan nastavni kadar u santovačkoj školi ima položen stručni ispit iz oba jezika i to je zakonski uvjet pri zapošljavanju. Osim toga, prema riječima Josipa Šibalina, i nenastavno osoblje u školi govori oba jezika, kako bi djeca u vannastavnim aktivnostima hrvatski jezik koristila u svakidašnjoj komunikaciji.

Budući da od ove jeseni u Santovu postoji samo jedna škola, te da je većina mađarske djece prešla u ovu, hrvatsku školu, preuzeti su i učitelji i nastavnici iz mađarske škole, od kojih većina od ranije ima položen stručni ispit iz hrvatskog jezika. Preuzeti su i oni prosvjetni djelatnici koji taj ispit do sada nisu imali, uz ob-

vezu da ga polože u roku od dvije godine, kako bi mogli nesmetano nastaviti raditi u ovoj školi.

»Kad je postalo jasno da se mađarska škola u Santovu dovodi u pitanje, selo je s Hrvatskom državnom samoupravom htjelo potpisati ugovor o zajedničkom funkcioniranju dviju škola«, kaže predsjednik mjesne Hrvatske samouprave Santova *Stipan Balatinac*, koji je uz to član i seoskog vijeća, ali i Skupštine Hrvatske državne samouprave. »Rekli smo da u takav aranžman ne želimo, niti možemo ući, ali da je naša škola otvorena za sve koji se u Santovu žele školovati. Naša je škola u Mađarskoj legitimna i može je upisati svatko tko prihvaća ovaj pedagoški program, dakle svatko tko prihvaća učiti po dvojezičnom programu. Nemamo prava pitati za narodnost i vjeroispovijed, niti to želimo, pa je tako selo odlučilo da će jednostrano ukinuti svoju školu, a oni roditelji Mađari koji to žele, djecu će upisati u hrvatsku školu. Također smo potpisali ugovor sa školom u susjednom Dautovu, da oni roditelji, koji svoju djecu ipak ne žele upisati u hrvatsku školu, to urade u tamošnjoj osnovnoj školi.«

Poznata imena

Utemeljitelj i prvi ravnatelj škole u Santovu 1946. bio je profesor *Stjepan Velin*, poznati sakupljač narodnog blaga i istraživač prošlosti hrvatskog naroda u Mađarskoj. Santovačka je škola iznjedrila mnoge kulturne, prosvjetne i društvene djelatnike Hrvata u Mađarskoj, među njima: novinare braću *Stipana* i *Branka Filakovića*; pjesnike *Stipana Blažetina*, *Marka Dekića*; istraživače naše prošlosti braću *Mandić*; istraživača povijesti školstva Hrvata u Mađarskoj dr. *Marina Mandića*, te sakupljača i obrađivača umotvorina i hrvatskih narječja i istraživača prošlosti, urednika hrvatskih udžbenika *Živka Mandića* i druge.

Ispostavilo se da je 90 posto roditelja Mađara svoju djecu upisalo u santovačku hrvatsku školu. Čak je, budući da hrvatska škola nije imala kapaciteta za toliki broj djece, hrvatskoj školi dana na uporabu zgrada sada već nepostojeće mađarske škole, kao i zgrada mađarskog vrtića.

UDŽBENICI: Učenici škole u Santovu uče iz udžbenika na hrvatskom jeziku koji su napisani za njihove potrebe, dakle nisu uvezeni iz Hrvatske.

»U Mađarskoj postoji okvirni državni nastavni program, kojim je određen minimum zahtjeva za svaki nastavni predmet i to je isto za svaku školu, bez obzira je li nastavni jezik u toj školi mađarski ili neki od manjinskih«, kaže *Šibalin*. »Preostalim brojem nastavnih sati do propisanog maksimuma, a to je nekih 10 posto, raspoložemo sami u skladu s prosvjetnim programom koji nam odobravaju Nastavničko vijeće i Hrvatska državna samouprava. Udžbenici nastaju tako, što Ministarstvo prosvjete raspiše

natječaj za pisanje ili prijevod udžbenika iz određenog predmeta, na taj se natječaj onda jave autori, povjerenstvo odabere autora, napiše se recenzija i knjiga tada ide u tiskanje.«

Josip Šibalin, koji je kao profesor povijesti i sam autor nekoliko školskih udžbenika, smatra da se udžbenici na hrvatskom jeziku ne mogu jednostavno uvesti iz Republike Hrvatske, jer moraju biti prilagođeni ovoj sredini.

»Mi, Hrvati u Mađarskoj, stvorili smo kompletno udžbenike za našu djecu od prvog razreda osnovne škole do četvrtog razreda gimnazije. Gotovo ništa ne uvozimo iz Hrvatske, a za ono što procijenimo da ne možemo sami uraditi, zatražimo od izdavača u Hrvatskoj da nam odobre preuzimanje dijelova iz njihovih udžbenika i onda to ugradimo u naše udžbenike. Osim toga, imamo kao poseban predmet narodopis, kroz koji dodatno našu djecu učimo o povijesti, književnosti i drugim dostignućima Hrvata u Mađarskoj. To je ono što ne uče niti Hrvati u Hrvatskoj, niti Mađari u Mađarskoj. Da to ne radimo mi, naša djeca o tome ne bi imala gdje učiti.«

PREDNOSTI DVA JEZIKA: Santovački obrazovni centar čine – vrtić, osnovna škola i učenički dom. Budući da je škola okružna, u nju se upisuju djeca s cijelog teritorija Bačke, pa i šire. Ravnatelj *Šibalin* kaže kako usko grlo predstavlja sadašnji učenički dom koji je uvijek stopostotno popunjen, ali je malog kapaciteta i može primiti tek 45 učenika. Zbog toga se svake godine 20-25 učenika mora odbiti, a maksimalno se koristi i mogućnost da djeca iz bližih okolnih mjesta svakidašnje putuju do škole i nazad kući, kako bi ona iz udaljenijih mjesta, recimo iz *Gare*, *Čavolja* ili *Baje*, mogla biti smještena u domu. Trenutačno u vrtiću ima 65-ero djece, a osnovnu školu pohađaju 174 učenika.

Prema informacijama koje su još uvijek neslužbene, upravo je ovih dana na jednom od EU fondova prošao projekt santovačke škole, kojim se planira gradnja novog učeničkog doma i proširenje školske zgrade. Kada se radovi završe, mjesta će ovdje biti za puno više malih polaznika.

Oko 70 posto svršenih osnovnoškolaca školovanje nastavlja u jednoj od dviju hrvatskih gimnazija – u *Pečuhu* i *Budimpešti*. Obje su gimnazije suvremeno uređene i posjeduju učenički dom.

»Cilj nam je da naša djeca do mature ne izađu iz narodnosnog školskog obrazovnog sustava«, kaže *Josip Šibalin*. »Želimo da oni svoju zrelost, odnosno maturu, ostvare na svom materinskom, hrvatskom jeziku. Time su naša djeca još i u dodatnoj prednosti, jer uz maturu imaju pravo dobiti i diplomu državnog ispita iz hrvatskog jezika srednjeg ili višeg stupnja, ovisno o tome kako je tko maturirao iz hrvatskog jezika. To je veoma značajno, jer je to priznato i u Mađarskoj, a sada već i u EU, a prihvaća se i u Hrvatskoj kod zapošljavanja, jednako kao da je učenik školovanje završio u Hrvatskoj.«

Škola proizvela i guvernera

Hrvatsku osnovnu školu u Santovu pohađao je i sadašnji guverner Narodne banke Srbije *Radovan Jelašić*, koji je rodom i podrijetlom iz ovog mjesta. Povijest mu je predavao sadašnji ravnatelj škole *Josip Šibalin*. *Jelašića* nema na tablonu svoje generacije 1981./82. zato što je prije završetka osmog razreda školovanje nastavio u *Budimpešti*. Tamo je, naime, otišao kao perspektivan stolnotenisač.

Za studij u Hrvatskoj odlučuje se ipak razmjerno mali broj svršenih srednoškolaca. Prema ugovoru između Hrvatske i Mađarske, na besplatan studij u Hrvatsku godišnje može otići deset Hrvata iz Mađarske, ali forsira se studij kroatistike, pa se dešava da se niti tih deset mjesta ne popuni. Ravnatelj *Šibalin* smatra kako bi kvota od deset mogla biti dovoljna, ali pod uvjetom da se brucosima omogući studiranje i na drugim fakultetima u Hrvatskoj, jer hrvatskoj su zajednici u Mađarskoj potrebni stručnjaci svih profila.

»Studij kroatistike danas za Hrvate u Mađarskoj nije toliko zanimljiv, jer mi ovdje imamo čak dvije katedre za kroatistiku, u *Pečuhu* i u *Budimpešti*, osim toga imamo još i učiteljsku školu u *Baji* i nastavnički odjel u *Sombathelju*. Postoji interes za studiranje u Hrvatskoj, ali mi želimo stvarati svoju intelektualnu elitu, koja će poslije raditi u mađarskim strukturama.«

Zvonimir Perušić

Branko Horvat, predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća

Interesiraju me samo rezultati

Na početku godine ćemo morati intenzivirati pitanja koja su strateški važna u sljedećoj godini

Razgovor vodila: Jasminka Dulić

Hrvatsko nacionalno vijeće u 2009. godinu ulazi s nezavršenim poslovima iz 2008. godine. Usvajanje i početak implementacije Platforme za obrazovanje i Strategije za budućnost informiranja na hrvatskom jeziku planovi su koji nisu ostvareni u protekloj godini. Prema riječima predsjednika Hrvatskog nacionalnog vijeća Branka Horvata, niti vodstvo Vijeća nije zadovoljno postignutim. Nedostatak vizije i strategije ne znači da obrazovanje i informiranje ne funkcionira, kaže Horvat, jer struka i profesionalni odnos ljudi uposlenih u obrazovanju i informiranju osiguravaju kontinuirano odvijanje nastave i informiranja na hrvatskom jeziku.

HR: Što je urađeno od onoga što je planirano za ovu godinu?

Teško je govoriti o tome i praviti analizu, jer u hrvatskoj zajednici imamo jako puno i potreba i onoga što treba uraditi. Očigledno, nikada ne možemo biti zadovoljni, pa ni ovoga puta nismo zadovoljni postignutim. Imali smo relativno tešku godinu. Kod onih prava za koja smatramo da su nedovoljno ostvarena, susretali smo se s time da postoje stečena prava, koja se ne mogu umanjivati, dok s druge strane mlade nacionalno-manjinske zajednice i država nemaju objektivne uvjete za dostizanje iste razine prava. To se osobito odnosi na obrazovanje i informiranje.

U ovoj smo godini imali probleme kod pokretanja određenih inicijativa, novih razreda i, općenito,

funkcionalnog zaokruživanja stanja u području obrazovanja. Prošlu godinu pamtim po tome da smo relativno teško ostvarili pokretanje prvog razreda gimnazije, a ove smo godine relativno bez napora formirali novi prvi razred s 30 učenika. To je pozitivno i time možemo biti zadovoljni, i činjenica je da ako se nešto sustavno postavi i po obrascu kako je moguće da to funkcionira, tada će i rezultati sami doći od sebe. Međutim, ne možemo se pohvaliti da u obrazovanju imamo velike rezultate. Jako se teško povećava broj polaznika u hrvatske razrede. Još uvijek smo u dvojbi postoji li strah kod ljudi zbog toga, ili se ne razumije dovoljno i ne shvaća suština toga. Mi smo ove godine uložili dosta truda, barem što se tiče kvalitete, i smatramo da kvaliteta nastave mora doći do izražaja.

HR: Koji su ciljevi bili postavljeni?

Nama su uvijek mjerila nacionalne zajednice koje već imaju izgrađenu infrastrukturu kao mađarska ili slovačka, one su nam i nekakav cilj i primjer kako i kojim putem trebamo ići.

HR: Koji su konkretni koraci koje je HNV uradio na zaokruživanju školskog sustava? Platforma za obrazovanje je bila najavljena još koncem prošle godine, a još uvijek je nema.

Još prošle godine smo najavili da ćemo u ovoj godini imati platformu za obrazovanje kao dokument trajnog značaja i vizije, ali se s njom kasni već godinu dana.

Prije nekoliko dana bio je sastanak Odjela za obrazovanje, gdje je jedna od glavnih točaka bilo pitanje platforme. Mi, kao HNV, ne možemo više tolerirati ovoliko kašnjenje, jer ispada da nemamo jasnu viziju kojim pravcem ići. Svakako, taj sustav ipak funkcionira, jer vođenje obrazovnog sustava u hrvatskoj zajednici vodi Odjel za obrazovanje i članica Izvršnog odbora HNV-a Stanislava Stantić-Prčić. Oni su dosta duboko »ušli« u ovu problematiku i imamo obećanje da ćemo vrlo brzo imati platformu.

HR: Hoće li platformu raditi isti ili novi ljudi? Slavica Peić je najavila novi tim za izradu platforme, ako ona ne bude gotova do konca godine.

Bit će novo prestrojavanje i kombiniranje ljudi koji su od struke u tom području.

HR: Stječe se dojam da sama hrvatska zajednica nema ideju kako zaokružiti školski sustav, te da obrazovanje ide po nekoj inerciji?

Nažalost, mi smo sve ovo vrijeme čekali tu platformu i mislim da smo izgubili puno vremena. Moram reći da je to jedan od minusa u radu, odnosno u dosezanju sustava obrazovanja na hrvatskom jeziku. Ipak, Odjel za obrazovanje i članovi tog odjela jesu dio HNV-a. Odjel je taj koji prati tijek obrazovanja, identificira pitanja, probleme, donosi ih na dnevni red i predlaže ih Izvršnom odboru ili Vijeću. Inicijativa je na njima, jer se radi o stručnim ljudima iz tog područja. Platforma kasni, ali ne možemo reći kako je, zato što je nema, sustav obrazovanja stao. Obrazovanje funkcionira i ide svojim tijekom.

HR: Koliko se puta Odjel za obrazovanje sastajao ove godine?

Oni se vrlo često sastaju. U više smo navrata govorili kako nam je obrazovanje najvažnije i zbilja i mora ostati najvažnije. Iz tih razloga i imamo najviše pitanja i problema koje treba riješavati u hodu.

HR: Koliko se često sastaju drugi odjeli i odbori?

Sastaje se Odjel za obrazovanje, Odjel za kulturu malo manje, a

drugi rijetko. Ili ljudi ne osjećaju potrebu ili se mi nismo doticali te problematike, ali to ćemo morati intenzivirati. No, u ljudima je problem, jer ako smo imenovani za nešto trebali bismo pokazati i neku inicijativu.

HR: Prati li HNV studente i na koji način?

Ove smo godine vratili organiziranje studenata u HNV i Stanislava Stantić-Prčić je za to zadužena, a operativno Marija Mandić. Oni se kompletno prate neprestano, s tim da smo ove godine možda malo naglašenije predlagali upis na osječke fakultete. Mislim da je najviše i upisanih u Osijeku, kao i da je to veća garancija da će se oni kad završe studij vratiti u zajednicu.

HR: Postoji li generalna ideja i suglasnost oko toga kako treba izgledati školski sustav na hrvatskom jeziku?

Do sada smo razgovarali i na Vijeću, mada to nije bilo operativno na dnevnom redu već samo kao informacija, da je našoj zajednici neophodan jedan ozbiljan zaokruženi školski centar s kompletnim profilom od predškolskog uzrasta do srednjoškolskog i visokoškolskog s internatom, kako bismo na najbolji način pokrili čitav teritorij Vojvodine i Srbije. Tu nam je u prošlosti bio primjer ustrojstva školstva na hrvatskom jeziku u Mađarskoj, gdje ima trenutačno tri školska centra, koji funkcioniraju u Budimpešti, Pečuhu i Santovu.

HR: Što se konkretno uradilo kako bi se ta ideja pokrenula s mrtve točke?

Ono što je najvažnije jest doći do adekvatnog prostora. U našoj zajednici se godinama unatrag spominje zaklada biskupa Budanovića, koju je on predodredio i ostavio za potrebe obrazovanja Hrvata. U njegovim dokumentima ostavštine je tako. Međutim, formalno-pravno ta zaklada ne funkcionira i ona nije kao takva evidentirana. Ova imovina je u vlasništvu Katoličke crkve – Subotičke biskupije i kao takva ne fungira kao zaklada za Hrvate. Mi smo ove godine imali razgovor s biskupom Ivanom Penzešom o toj temi, gdje smo

htjeli jasno i glasno dobiti odgovor na pitanje – možemo li, kao hrvatska zajednica, u našim programskim opredjeljenjima računati na ovaj prostor, i je li Crkva suglasna ustupiti nam ga nakon povrata imovine od države Srbije? Imamo i potpisan protokol s biskupom, gdje je on glasno i jasno rekao i stavio svoj potpis da se slaže i prihvaća to. Ali, tek nakon povrata imovine moći će se nešto konkretno raditi. Mi stoga čekamo, jer objektivno za nešto novo i nešto drugo nemamo financijskih mogućnosti u ovom momentu i nemamo viziju kako to riješiti. Bojim se da će se ta problematika, ekonomska i financijska, produljiti i dalje, jer znamo da ulazimo u neku neizvjesnu godinu s obzirom na svjetsku financijsku krizu.

HR: Dok se to pitanje ne riješi, vodi li se računa o budućim kadrovima? Postoji li neki plan stipendiranja studenata za kadrove koji su potrebni hrvatskoj zajednici?

Mi imamo unutar naše zajednice pregled svih onih koji su do sada završili i koji su trenutačno na fakultetu i planiramo, a i sljedeća postavka koja bude došla morat će postaviti program – koju oblast, koje pravce, koju strukturu kadrova ćemo podupirati. Sada se o tome razgovara, ali nemamo sustavno to riješeno.

HR: Zašto?

Mi danas govorimo o obrazovanju i izgradnji Hrvatskog školskog centra. Međutim u ovom momentu, moramo priznati, to je samo jedna lijepa ideja, odnosno potreba. S obzirom da se jako teško dolazi do zaokruživanja i stavljanja u funkciju jedne takve ideje, u tom smislu se to automatski prenosi i na kreiranje kadrovske politike, odnosno upućivanja djece na fakultete.

HR: To se čini kao začarani krug.

Jest. Stječe se dojam kako smo u jednom začaranom krugu, jer nemamo pravu viziju. Hoće li platforma to razriješiti, nisam siguran. Mislim da je financijski dio problematike važniji nego nešto drugo. I kad smo pokretali prvi razred gimnazije, pitanje kadrova se postavilo, međutim, kad smo malo pažljivije i dublje »zagrebali« u postojeće kadrove u hrvatskoj zajednici, ispostavilo se da mi ne stojimo tako jako loše s kadrovima.

HR: Što se radi na dodatnom školovanju nastavnika?

Mi pokrивamo hrvatski profil obrazovanja i osposobljavanje se uglavnom radi u Hrvatskoj. Međutim, u posljednje će vrijeme vjerojatno doći do toga da ćemo

imati potrebu za osiguravanjem mogućnosti verifikacije postojećih završenih škola i doškolovanje.

HR: Je li riješeno pitanje lektorata za hrvatski jezik u Novom Sadu?

To stoji. Uglavnom i s hrvatske i sa srbijanske to pitanje je u zastoj, jer se dvije i pol godine nije sastajao Međudržavni mješoviti odbor, mada je bilo inicijativa i prijedloga. Mi smo u priličnoj mjeri s određenim stvarima koje se moraju trajno riješiti uvjetovani tim međudržavnim susretima koji su u mirovanju.

HR: Postoje ocjene da u neaktivnosti institucija hrvatske zajednice treba tražiti uzroke neostvarivanja zakonom garantiranih prava, a ne u međudržavnom odboru?

Ne moram vam govoriti što je to što imamo u zakonodavnoj sferi, u zakonskom obliku kao riješeno u odnosu na ono što se provodi. I sami znate u kojoj mjeri imamo primjenu zakonskih odredaba u život. Podsjetit ću vas na pitanje uvoza udžbenika za hrvatske razrede.

HR: Bila je primjedba da HNV nije pripremio na vrijeme i na adekvatan način zamolbu u svezi s odobravanjem udžbenika?

Ne, na vrijeme je sve otišlo, svi traženi zahtjevi su ispunjeni. Međutim, jednostavno smo imali takvu političku situaciju i dolaskom novog ministra se nešto promijenilo. Kad su u pitanju udžbenici, pa i ostala pitanja iz obrazovanja, strašno veliki naponi

se moraju uložiti kako bi se nešto ostvarilo

HR: Čini li hrvatska zajednica dovoljne napore i na pravi način? Vidimo da neke druge manjinske zajednice u Srbiji uspijevaju ostvariti mnogo više.

Mi smo ove jeseni u više navrata imali razgovore i sad je to malo lakše, jer imamo novo Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i imamo značajnije prihvaćanje i shvaćanje naših i zatjeva i stavova. U više navrata smo imali konferencije o pitanju obrazovanja.

to me?

To su naši prijedlozi bili u tim razgovorima, ali nije ništa potpisano. Oni jednostavno to ne žele riješiti.

HR: Postavljalo se i pitanje kadrovskog rješenja u RTV-u?

Bile su primjedbe na tu temu, ali to su pitanja koja se rješavaju. Treba razgraničiti pitanja tehničkog dijela, gdje svrstavam i kadrovsko pitanje, u odnosu na programski dio. To su dva odvojena područja, a programski je taj o kojem smo govorili da minimalno jedan sat dnevno trebamo imati.

HR: Je li tražen program i na Radio Vojvodini?

Jest. Mi smo relativno rano dobili informaciju da će doći do smjene na RTV-u i opet smo se opredijelili malo pričekati dok ne dode nova struktura i novo vodstvo s kojim računamo da će se puno razumnije moći razgovarati.

HR: Imate li pripremljen plan za sljedeću godinu u području informiranja?

Aktualizirat ćemo razgovore s Radiom i TV Vojvodine i istrajati s našim prijedlogom za jednim satom dnevno programa na TV Vojvodina. Znamo da trenutačno kadrovski nismo za to još spremni, ali smo rekli kako prihvaćamo zajednički napraviti program i plan koraka u ostvarivanju tog prijedloga u roku od godinu ili dvije. Mislim da će s novim vodstvom RTV-a glavna tema ići u tom smjeru da zajedno radimo, ne na umanjenu stečenih prava drugih zajednica, već na ubrzanom dizanju prava i dostizanju naše zajednice ovih starijih manjinskih zajednica.

HR: Zašto mislite da ne postoje kadrovi?

Navodno, iako nisam stručnjak, pravljenje jednog sata programa dnevno nije mala stvar. Tako su me uvjerali i rekli da je potrebno ozbiljno uredništvo i operativna ekipa. Međutim, ima i drugih ideja o čemu će se vjerojatno razgovarati intenzivno na razini Vijeća. Hoće li to biti kablaska televizija ili stavljanje u život ideje stvaranja jedinstvenog informacionog sustava unutar hrvatske zajednice, očekujem da će tu ljudi koji su od struke reći svoje.

HR: Član Izvršnog odbora HNV-a zadužen za informiranje je obećao da će s ljudima iz struke, koji rade u hrvatskim medijima, organizirati okrugli stol o temi strategije informiranja. Kad se planiraju čuti ljudi iz struke?

Mi ćemo vrlo brzo na početku, u prvom ili drugom mjesecu, morati intenzivirati pitanja koja su strateški važna u sljedećoj godini. U

Svim pripadnicima hrvatske zajednice, Hrvatima i Hrvatima na ovom prostoru u ove božićne blagdane želim puno sreće, zdravlja i uspjeha i u novoj godini da bude više razumijevanja, tolerancija i uspjeha u radu.

prva tri mjeseca se o tome mora intenzivno razgovarati. O onom za što smatramo da se može i treba uraditi. I zauzet ćemo određene stavove.

HR: Već duže vrijeme postavlja se pitanje TV Tjednika i zašto HNV ne financira tu emisiju?

Uopće nije važno tko će financirati. Važno je da novac koji dobijemo, ili HNV ili NIU Hrvatska riječ ili Zavod za kulturu, uključimo i iskoristimo na najbolji mogući način, da od toga hrvatska zajednica ima koristi. Imali smo određene probleme oko financiranja programa, međutim, novim će se zakonom to promijeniti i HNV će imati veću slobodu i širinu, a nadam se i dovoljno sredstava, sudjelovati ili samostalno financirati te vrste potreba. Kad se radi o Hrvatskoj riječi, jako bih želio, a vidjet ćemo u budućnosti što će biti, da u okviru te ustanove zbilja imamo jedan sveopći i sveobuhvatan sustav informiranja, koji bi pokrивao čitavu Vojvodinu i Srbiju – od pisane riječi do radijske i televizijske produkcije. To je jedna želja, a vjerojatno će život i praksa i struka reći i pokazati što je najbolje.

HR: Prema Vašem mišljenju, nalazi li se Josip Stantić u sukobu interesa s obzirom da je član Upravnog odbora Hrvatske riječi i jedan od osnivača Cro Medije?

Ako se gleda formalno, možda i jest, međutim, ako gledamo drugu stranu, svi smo mi bili u jednom momentu u problemu, jer nam je stala produkcija TV programa. Tražili smo rješenje i dogodilo se to da su Josip Stantić i Zvonimir Sudarević našli rješenje. Osobno sam zadovoljan njihovim radom. Mi smo dali potporu njenom formiranju kao nacionalno vijeće i jako bih bio sretan kad bismo mogli naći načina kako napraviti ozbiljan informativan sustav za sva područja.

Postavlja se pitanje – imamo li dovoljno snage i međusobne tolerancije, jer mislim da ne treba rušiti nešto što kvalitetno funkcionira ako nema adekvatnu zamjenu. A glede sukoba interesa neka se pozabave i politička i pravna struka. Treba razriješiti ako postoji, a ako ne postoji treba poduprijeti i ići dalje. U krajnjem cilju me interesiraju samo rezultati.

HR: Često hvalite Cromediju dok niti ne spominjete Hrvatsku riječ?

Mnoge stvari shvaćamo po inerciji, jer one stvari koje su dobre, kvalitetne i funkcioniraju jednostavno njih se niti ne dotičeš i ne dolaziš u situaciju da kažeš nešto pozitivno ili negativno. Hrvatska

riječ je ustanova koja funkcionira, koja je najstabilnija u našoj zajednici i koja treba tim putem ići i proširivati se. Hrvatska riječ mora biti krovna kuća informiranja u hrvatskoj zajednici.

HR: Kakvi su odnosi između HNV-a i pripadnici različitih političkih opcija?

Problema ima tu i tamo, jer su različiti interesi. Zagovornik sam toga da HNV mora zadržati svoju autonomnost i neovisnost, bez obzira na političke stranke i političke interese. Kad kažem neovisnost, mislim da samo takav HNV može odgovorno zadovoljiti interes zajednice u cjelini, a svatko je dobrodošao tko ima dobru namjeru i dobru želju za pomoć u tom smislu.

HR: Polemike i osporavanja je izazvala odluka o kupovini polovice kuće za HNV.

Osobno smatram, a i mnogi vijećnici smatraju, da nacionalno vijeće mora imati i svoj politički rejting,

ali i funkcionalni. Teško mi je razumjeti zašto je došlo do tolikih otpora, jer je nacionalno vijeće ispostava države, državna ekspozitura, i u nacionalnom vijeću u budućnosti trebaju biti nazočni i visoki gosti. Jednako tako, svim vijećnicima, odborima i odjelima treba osigurati uvjete za normalan rad, kao i ostalim institucijama kad bude potrebe.

HR: Je li polovica kuće funkcionalna za te potrebe?

Mi smo je identificirali kao takvu. Izvršni odbor je imao zadatac raspisati natječaj, prikupiti podatke i ponude i istodobno su obišli sve ponuđene objekte koji su bili u ponudi. Izvršni odbor se opredijelio za kupovinu te polovice kuće, ali ima mogućnosti i već je ponuđen i drugi dio kuće i treba je u budućnosti promatrati u cijelosti. To je vrijedna kuća pod zaštitom, koja ima svoj kvalitetan eksterijer

u stilu secesije i može biti prepoznatljiva za hrvatsku nacionalnu zajednicu.

HR: Za kuću će HNV izdvojiti 100.000 eura. Neki su vijećnici iznijeli primjedbe da su se ta sredstva trebala utrošiti za potrebe razvoja informiranja, obrazovanja, kulture?

Znamo da je do sada novac koji se dobivao od Republike Srbije bio predviđen za funkcioniranje nacionalnih vijeća. Mi sada imamo u okviru novog zakona mogućnost da nacionalna vijeća financiraju i programe izvan svoje djelatnosti. Uspjelo se sakupiti novac i smatrali smo da je važno stvoriti uvjete za normalan rad.

HR: Treba li se dodatno ulagati u kuću?

Ona je upotrebljiva, a ako baš hoćemo, i bez toga može, eventualno je potrebno oličiti je.

HR: Poznato je da je bivši predsjednik IO HNV-a Lazo Vojnić Hajduk dobio spor u svezi s odštetom za

program za sljedeću godinu, gdje bi se retroaktivno povezali s onim što je planirano prije i što je bilo u viziji da se uradi. Svaki nositelj određenog područja će napraviti plan. Do kraja trećeg mjeseca planira se napraviti i završni račun i plan proračuna za sljedeću godinu.

HR: Hoće li prije tog roka biti sjednica HNV-a?

U siječnju ćemo imati sjednicu na kojoj će jedna od glavnih točaka biti zamjena članova Međudržavnog mješovitog odbora Bele Tonkovića i Josipa Pekanovića.

HR: Oko službene upotrebe hrvatskog jezika ima problema u pojedinim mjestima. Mijenjaju se tradicionalni nazivi ulica u Srijemu. Je li to zaustavljeno?

Mislim da nije. To je dosta velika problematika. Često nam dolaze zamolbe zbog narušavanja nacionalnih prava itd., kao i pritužbe na provokacije. Pokušavamo takve stvari sanirati i rješavati ih sa što manje buke. Imali smo slučajeve u Sotu, Srijemskoj Mitrovici i Beogradu, koji su nam javljeni i s tim osobama smo stupili u kontakt. U iznimno smo korektnim odnosima s republičkim ombudsmanom i njegovim zamjenikom i skupa radimo na takvim slučajevima. U startu smo se dogovorili da kad se bilo što dogodi prvo sjednemo, vidimo i zajednički ocijenimo o čemu se radi. Ne želimo izletati s time.

HR: Hoćete li se uključiti na sljedećim izborima za HNV kao nositelj liste, ili kao elektor, ili na bilo koji način?

Jako je velik zamor materijala, ne znam što će se događati. Pobornik sam mlade generacije i volio bih kada bih vidio kvalitetan sastav mladih kadrova, koji bi nosili veći dio posla. Ne mogu odgovoriti točno, vidjet ćemo.

HR: Što očekuje HNV u pogledu organizacije izbora?

Vijeće očekuje ozbiljan posao i to će biti jedan od najvećih poslova koji ovo vijeće mora obaviti. Kompletna organizacija, sve predradnje se moraju organizirati unutar HNV-a. Ne trebamo prejedicati način izbora, znamo da će se krenuti od biračkih popisa. Mi ih moramo staviti na tapet i na njima raditi. To je ozbiljan posao koji država pokreće i mora isfinancirati. Krenut ćemo od biračkih popisa, a ako ne uspijemo doći do 50 posto plus 1 onda se ide na elektorske izbore. Vijeće će prikupiti direktne elektore iz udruga, a sve drugo je slobodno natjecanje i svatko, tko god želi, ima pravo kandidirati se za elektora i prikupljati potpise. ■

Božićni domjenak u Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Subotici

»Hrvatska država skrbi za svoju dijasporu, ali još uvijek jako mora brinuti i za svoj status, jer je mlada država i još uvijek nije članica Europske Unije«, rekla je generalna konzulica Republike Hrvatske u Subotici *Ljerka Alajbeg*, na božićnom koktelu koji je za dužnosnike hrvatske zajednice u Vojvodini priređen u prostorijama Generalnog konzulata.

Ljerka Alajbeg je, uz to, rekla kako Republika Hrvatska i posljednjih dana prolazi kroz poteškoće. »I onda kad smo najbolji, ne možemo naprijed. Mi smo se u Hrvatskoj za sve morali boriti tri puta više nego li je to normalno. Ali, znamo kako je potrebno da Hrvatska bude jaka, jer samo jaka država može stati iza svog naroda bez obzira gdje se on nalazio.«

Ona je dodala kako Republika Hrvatska ne može toliko materijalno pomagati hrvatsku zajednicu u Srbiji koliko je potrebno, te je još jednom dužnosnike zajednice uputila k domicilnoj državi.

»Vi, na koncu, imate dvije domovine. Živite ovdje, rođeni ste ovdje, ali ste isto tako naši Hrvati i pripadate hrvatskoj državi kao svojoj matičnoj državi. Ali, svoja prava trebate ostvarivati u državi u kojoj živite i to treba biti simbioza interesa i na koncu interesa obiju država. Ne treba se hrvatska zajednica ovdje ničega bojati. Hrvatska je zajednica dio ovog društva, svaki je pojedinac pridonio ovom društvu. Hrvati su doista, barem ako govorimo o Vojvodini, izgradili velik dio ovog društva i na to trebaju biti ponosni«, rekla je Alajbeg.

I ovom je prigodom generalna konzulica pozvala na zajedništvo u hrvatskoj zajednici, apelirajući da se u idućoj godini za novi saziv Hrvatskog nacionalnog vijeća izaberu najbolji ljudi i da u procesu izbora ne bude svađa, jer je odgovornost dužnosnika velika.

Božićni koktel u Generalnom konzulatu održan je u četvrtak 18. prosinca.

Ljiljana Dulić, urednica hrvatske redakcije Radio Subotice

U iščekivanju privatizacije

Privatizacija lokalnih medija je, po svemu sudeći, neminovna i mislim da će se, ukoliko se ona provede po modelu »trećina grad, trećina uposlenici, trećina privatnik«, to dobro odraziti na daljnu sudbinu naše medijske kuće, pa tako i na program na hrvatskom jeziku

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Uredništvo na hrvatskom jeziku Javnog poduzeća »Radio Subotica« formirano je tijekom 1998. godine zalaganjem tadašnje općinske uprave, vodstva radija i pojedinaca iz hrvatske zajednice, kao nositelja cijelog projekta, koji su postavili programske temelje i uređivačke politike programa na hrvatskom jeziku. Prva jednosatna emisija emitirana je 21. prosinca 1998. godine. Do 7. svibnja 2001., program na hrvatskom emitira se radnim danima od 19 do 20, a od toga dana od 19 do 21 sat, također samo radnim danima. Od 29. siječnja

2005. godine, program na hrvatskom jeziku emitira se i u dane vikenda, također u terminu od 19 do 21 sat. Tijekom 2007. godine, točnije, 2. travnja, Uredništvo programa na hrvatskom jeziku počelo je pripremati trosatni dnevni program, koji se emitira od 18 do 21 sat. Time je ispunjena odluka Upravnog odbora, a potom i osnivača, Skupštine Općine Subotica, da se program na hrvatskom jeziku proširi dijelom i na dnevno emitiranje. Sadašnjom satnicom od 21 sata tjedno, praktično je učetverostručen program u odnosu na onaj s početka emitiranja, kada su ga

slušaitelji mogli pratiti svega pet sati tjedno.

Od koje godine obnašate dužnost urednice programa na hrvatskom i u kakvoj ste situaciji zatekli tadašnju redakciju?

Polovicom prosinca 2004. godine Skupština Općine imenovala me je za glavnu i odgovornu urednicu programa, a na dužnost sam stupila 1. siječnja 2005. godine. Tada je u redakciji bilo dvoje stalno uposlenih djelatnika i jedan djelatnik uposlen na određeno vrijeme, a u stvaranju programa sudjelovalo je i desetak vanjskih suradnika. Program je emitiran radnim danima od 19 do 21 sat, ali je ubrzo, budući da je uredništvo mojim dolaskom kadrovski ojačano, pred mene postavljen zahtjev da se satnica poveća, odnosno, da krenemo s programom i u dane vikenda, što je ujedno bilo uvjet da svi u uredništvu dobijemo status stalno uposlenih djelatnika. Ideju smo vrlo brzo razradili, napravili smo programsku shemu i za te dane, donekle smo izmijenili shemu emitiranja i za ostale dane uvođenjem novih emisija i vraćanjem nekih starih, te smo s emitiranjem vikend programa počeli u subotu 29. siječnja 2005. godine. Toga dana naše je uredništvo iz svečane dvorane HKC »Bunjevačko kolo« po prvi put prenosilo Veliko prelo.

Što je po Vašem mišljenju najvažnije urađeno tijekom Vašeg aktualnog mandata i što smatrate najvažnijim u radu jedinog hrvatskog radijskog programa na ovim prostorima?

Mislim da smo puno uradili tijekom moga mandata – povećali smo satnicu emitiranja na tri sata programa dnevno, sedam dana u tjednu, osuvremenili smo naše internetske stranice, osmislili nove, čini mi se, zanimljive sadržaje u našem programu, počeli smo s emitiranjem programa i putem interneta, rea-

lizirali smo nekoliko projekata za koje smo sredstva dobili na natječajima. Tu bih istaknula da smo sredstva za potpunu izmjenu naših internetskih stranica i postavljanje interaktivnog web portala dobili od Ministarstva kulture Republike Srbije koje je prepoznalo našu potrebu da na taj način proširimo domet našeg medija.

Ministarstvo poljoprivrede pomoglo nam je u realizaciji opsežnog projekta snimanja serije radijskih emisija namijenjenih poljoprivrednicima u cilju osnaživanja njihovih sposobnosti i vještina i povećanja njihove konkurentnosti i snalažljivosti na tržištu. U suradnji sa stručnjacima subotičkog Ekonomskog fakulteta snimili smo 24 emisije pod zajedničkim nazivom »Naučimo planirati«, obuhvativši teme iz područja agrarne politike, ekonomike poljoprivredne proizvodnje, menadžmenta u poljoprivredi, savjetodavstva i upravljačkog informacionog sustava, marketinga, organske poljoprivredne proizvodnje i zadrugarstva. Na koncu smo izdali nosače zvuka i knjižicu s tim emisijama, koje smo podijelili poljoprivrednicima. Ipak bih kao najznačajniji i najvredniji projekt istaknula snimanje serije radijskih drama, koje smo proveli uz financijsku potporu Ministarstva kulture i Općine Subotica, i u suradnji s Hrvatskom čitaonicom, a na ideju redatelja *Rajka Ljubića*. U okviru programa na hrvatskom jeziku Radio Subotice do tada nije postojao dramski program, jer je za njegovu realizaciju potrebno i puno sredstava, ali i dodatni angažman uposlenika, te veliki broj suradnika. Ljubić je s idejom o snimanju drama došao još u početku moga mandata, tijekom 2005. godine, ali tada za njenu provedbu nisu postojali uvjeti. Oni su sazreli dvije godine kasnije, kada je na vidiku,

među ostalim, bilo i proširenje našeg programa na tri sata dnevno, čime je osiguran dodatan prostor za nove sadržaje, među kojima je i dramski program trebao naći svoje mjesto. Tada smo na natječaju dobili sredstva i odmah smo počeli realizaciju projekta. Dramski program obuhvatio je kako originalne dramske tekstove ovdašnjih pisaca, tako i literarne tekstove koji su pogodni za dramatizaciju, te dramske tekstove iz hrvatske književne baštine, a njegovan je i žanr dokumentarne drame koji obrađuje sudbine, događanja i procese u našem društvu. Projekt je proveden u cilju njegovanja ovdašnjeg dramskog i literarnog stvaralaštva kroz živu izgovorenu riječ glumaca, te očuvanja i njegovanja dijalektalne ikavice i standardnog hrvatskog jezika. Smatram da je ovakav program od velikog interesa za hrvatsku zajednicu u Republici Srbiji u cilju unapređenja jezičnog i kulturnog identiteta pripadnika te zajednice.

Koliko je ljudi profesionalno angažirano na uređivanju svakodnevnog programa, a koliko je stalnih honorarnih suradnika?

Na stvaranju svakodnevnog programa trenutno je angažirano četvero uposlenika i desetak vanjskih suradnika.

Sve je aktualnija privatizacija medija i model kojim bi ona trebala biti riješena. Kako gledate, kao izravni sudionici, na budućnost realiziranja ovoga projekta?

Privatizacija lokalnih medija je, po svemu sudeći, neminovna i mislim da će se, ukoliko se ona provede po modelu »trećina grad, trećina uposlenici, trećina privatnik«, to dobro odraziti na daljnu sudbinu naše medijske kuće, pa tako i na program na hrvatskom jeziku. Taj bi model, kroz stabilno financiranje od strane lokalne uprave, našem radiju osigurao status javnog medijskog servisa svih građana. Stabilnost u financiranju je od iznimne važnosti jer proizvoditi informativni program, a pogotovu program na manjinskim jezicima, nije jeftino. Uz dovoljan broj novinara koji će stvarati program, potrebno je njihovo stalno usavršavanje, obrazovanje, kako profesionalno – novinarsko, tako i jezično i tehnički. Ljudi u redakciju dolaze i odlaze, a kontinuitet i budućnost programa mora se održati. Zato je

stalno potrebno raditi na privlačenju i obrazovanju novih suradnika, a to isto košta. Mislim da bi za održivost manjinskih lokalnih elektroničkih medija od iznimne važnosti bilo formiranje stanovitog (para) državnog fonda iz kojega bi se (su)financirala njihova djelatnost, po projektnom principu, ali na razdoblja ne kraća od, primjerice, četiri godine, kako bi se osigurala stabilnost u radu.

Zbog poznatih okolnosti u svezi s gubljenjem frekvencije, u

jeli smo taj problem, na što nam je rečeno da postoji mogućnost proširenja čujnosti postavljanjem dodatnih odašiljača. Za sada se ništa nije učinilo po tom pitanju, ali vjerujem da će se i to u budućnosti riješiti.

Koliko ste zadovoljni prijamom informacija koje redovito objavljujete na vašem službenom web siteu?

Web stranice našeg uredništva (www.suboticadananas.info) nastale su iz potrebe da se domet našeg

radijskog programa na hrvatskom jeziku, je okolnost da ćemo, kada se svi programi ostalih redakcija budu emitirali na jednoj, zajedničkoj frekvenciji, participirati u budućem višejezičnom jutarnjem programu, koji je objektivno i najslušaniji radijski termin.

Što smatrate najvažnijom zadaćom u sljedećih deset godina?

Zahvaljujem Vam na čestitki za našu obljetnicu u ime uredništva i svoje osobno ime! A što činiti u sljedećih deset godina, teško

kojoj je mjeri sada vaš program dostupan ili pak nedostupan slušateljima koji se nalaze izvan dometa ove, znatno slabije frekvencije?

Dobivanjem lokalne, umjesto regionalne frekvencije, Radio Subotica je izgubila mogućnost emitiranja svog programa izvan lokalnih razmjera. Aktualna čujnost na našoj frekvenciji 104,4 Mhz je u velikoj mjeri umanjena. Sadašnji odašiljač se nalazi na zgradi Otvorenog sveučilišta, a umjesto nekadašnje snage od 1 kilovata sada radi na svega 300 vati, dok visina nije više 135 metara nego svega 50. Zbog toga se ni naš program ne čuje dalje od gradskih predgrađa. Nažalost, ne čujemo se više, ili se čujemo s teškom mukom, na Verušiću, u Tavankutu... uglavnom, u mjestima u kojima većinu stanovnika čine Hrvati. Još tijekom dodjele frekvencija, u Republičkoj radiodifuznoj agenciji (RRA) izni-

programa barem unekoliko proširi, da nas mogu pratiti Hrvati i svi zainteresirani i izvan područja čujnosti našeg programa. Od implementacije portala, 5. rujna 2005. godine, posjećenost stalno raste, imamo veliki broj registriranih korisnika iz cijelog svijeta, ljudi nam pišu preko portala, postavljaju komentare na objavljene sadržaje. Budući da naša zajednica nije velika, mogu reći da sam zadovoljna posjećenošću naših web stranica, ali bi, dakako, moglo i više.... U svakom slučaju, posjećenost pojedinim sadržajima jasan nam je znak što u najvećoj mjeri zanima naš auditorij i u kojem pravcu usmjeravati uređivačku politiku.

Budućnost programske sheme (dodatni sati, jutarnji program...)?

Za sada se vrijeme i shema emitiranja neće mijenjati, barem ne u većoj mjeri. No, najveća pozitivna novina u svezi s emitiranjem

je reći. Puno toga će se u bliskoj budućnosti promijeniti – uslijedit će privatizacija za koju još ne znamo kako će se provesti, prijeći će se na digitalizaciju elektroničkih medija, za koju ne znamo što točno donosi, vjerojatno će se pojednostaviti emitiranje putem interneta... U tom, tehničkom smislu, doći će vrijeme kada će se radijski program puno lakše moći proizvoditi i emitirati, kada će nam se otvoriti mogućnost emitiranja cjelodnevnog programa na hrvatskom jeziku. A u međuvremenu, mislim da je najvažnije osigurati ljudske resurse koji će to raditi – angažirati nove, mlade, školovane i poletne ljude, obučavati ih za rad u elektroničkom mediju, slati ih na profesionalno i jezično usavršavanje, kako bi nastavili razvijati ono što su naši prethodnici i mi skupa s njima, započeli.

Zaštićena prirodna dobra Vojvodine

Čuvari prirode

»U posljednje vrijeme sve je više biznismena koji vide turistički potencijal u zaštićenim prirodnim dobrima i žele graditi na tim prostorima«, rekao je pokrajinski tajnik za zaštitu životnog okoliša mr. Slobodan Puzović

Na Ludaškom jezeru održan je trodnevni seminar na temu: »Čuvari prirode«. Prirodna baština Vojvodine je jedinstvena, ali i ugrožena i zbog toga je neophodno da svi ljudi koji rade u zaštićenim prirodnim dobrima razmijene iskustva i unaprijede zaštitu. Organizator je bilo Javno poduzeće »Palić Ludaš«, a podržalo ga je Pokrajinsko tajništvo za zaštitu životnog okoliša. Čuvanje zaštićenih prirodnih dobara je specifično, budući da nadzornici, popularno nazvani rendžeri, moraju znati biološke i ekološke karakteristike predjela. Do sada je uspostavljena suradnja s Austrijom, Mađarskom i Rumunjskom. Stanje u zaštićenim prirodnim dobrima u Vojvodini je šarenoliko, kažu u Pokrajinskom tajništvu za zaštitu prirode i održivi razvoj.

»U posljednje vrijeme sve je više biznismena koji vide turistički potencijal u zaštićenim prirodnim dobrima i žele graditi na tim prostorima. Zbog toga je važno da inspekcija i sudstvo bliže surađuju nego do sada i da se svi prekršaji po pitanju zaštite prirode kažnjavaju. Do sada to nije bio slučaj. Važno je objasniti ljudima, kao i starateljima, kako mogu provoditi održivi turizam, a da ne narušavaju prirodu. Turizam u zaštićenim prirodnim dobrima je specifičan, zato što se radi o dijelu prirode koja je pod zaštitom države«, objašnjava pokrajinski tajnik za zaštitu životnog okoliša mr. Slobodan Puzović.

Na prostorima Vojvodine nalaze se izuzetne prirodne cjeline, koje su jedinstvene u Europi. Mi ćemo navesti samo neke od njih.

FRUŠKA GORA: Nacionalni park »Fruška gora« je osnovan 23. prosinca 1960. godine. Temeljni motivi su zaštita prirodnih ljepota, historijskih spomenika, biljnog i životinjskog svijeta

i posebne vrste zemljišta Fruške gore. Na njoj se nalazi 1500 biljnih vrsta, 400 vrsta gljiva, 211 vrsta ptica, 60 vrsta sisavaca, 24 vrste vodozemaca i gmazova.

SUBOTIČKA PJEŠČARA: Subotička pješčara se najvećim dijelom prostire u Mađarskoj. Odlikuje se specifičnim živim svijetom, koji je djelomice degradiran pod utjecajem čovjeka. Na mnogim mjestima zadržale su se autohtone vrste flore i faune. Naseljava je 170 vrsta prica, od kojih je 112 gnijezdarica. Tu je veliki broj vodozemaca, glodara, i kukaca. U Crvenoj knjiži su kuna zlatica i bjelica, kao i izuzetno rijetke vrste, poput lasice i hermelina.

SELEVENJSKA PUSTARA: Teritorij Selevenjske pustare nalazi se na sjeveru Vojvodine gdje raste patuljasta perunika. Obuhvaća istočni rub Subotičko-horgoške pješčare. Ovdje se nalaze najugroženije vrste flore i faune Srbije i Europe. Na Crvenoj listi flore Srbije su: gorocvijet, ilirski ljutić, dlakavi kozinac, zatim svjež bijeli

žuti lopoč, perunike, panonski jarić i pješčarski mrazovac.

GORNJE PODUNAVLJE: U sjeverozapadnim dijelovima Bačke nalazi se jedan od rijetko očuvanih ritskih kompleksa, koji obuhvaća Karapandžu, Monoštorski i Apatinski rit. Riječ je Specijalnom rezervatu prirode »Gornje podunavlje«. Od 22 vrste riba koje se nalaze na Preliminarnom popisu za Crvenu listu kičmenjaka Srbije tu se nalazi 16. To su: kečiga, štuka, gavčica, čikov, brkica, smuž kamenjar i drugi. Prisutno je i 11 vrsta vodozemaca i devet vrsta gmazova.

PALIČKO JEZERO: Jezero Palić je bilo zanimljivo zbog ljekovitosti svog mulja i vode, a danas zbog turističkog potencijala. Na njegovom području registrirano je 207 vrsta ptica, među kojima su crnoglati galeb, čubasta patka i patka njorka. Ovdje su formirane kolonije čaplji i galebova, kao i plovke i gnjurci.

ZASAVICA: Specijalni rezervat prirode »Zasavica« predstavlja jedno od najznačajnijih prirodnih područja u Vojvodini. Pruža mogućnosti za eko-turizam. Danas je na Zasavici prisutno oko 180 vrsta ptica, 17 vrsta vodozemaca. Ovdje se gnijezdi orao krstaš, bjelorepan, čaplja kašikara, mrka čaplja....

LUDAŠKO JEZERO: Ludaško jezero se smatra jednim od najznačajnijih stanica za odmor i prehranu ptica na istočnom migracijskom putu europskih ptica. U Ramsarska područja upisano je 1977. godine na listu močvarnih područja od međunarodnog značaja. Jezero je u cjelini zaštićeno 1982. godine kao sastavni dio regionalnog parka »Palić-Ludoš«.

S. I.

SUBOTICA-TRANS obavještava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koja se dobiva na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Nacionalna služba za zapošljavanje u Subotici

Višestruka pomoć za lakše pronalaženje posla

U budućem periodu Filijala Subotica bit će značajno i tehnički unaprijeđena novim uređajima i računalima, koji stvaraju mogućnost i potencijal za daljnje usavršavanje znanja i vještina lica na evidenciji i podizanja njihovih kompetencija

Nacionalna služba za zapošljavanje, Filijala Subotica, u cilju približavanja usluga nezaposlenim licima i prilagođavanju njihovim potrebama, planira u budućem periodu niz novina. Riječ je o novinama organizacijsko-tehničke prirode, koje bi trebale znatno unaprijediti rad službe, kao i kreirati pozitivnu radnu sredinu i prijatniju atmosferu za građane koji traže posao.

NOVINE: U holu Službe za zapošljavanje je postavljen info pult, koji je počeo s radom u ponedjeljak, 15. prosinca, a koji će omogućiti izravnu i neposredniju komunikaciju s licima koja traže posao, kao i njihovu bržu prijavu na evidenciju nezaposlenih. U skladu s tim, postavljena su i dva uređaja za samoposluživanje putem kojih će nezaposlena lica moći samostalno pretraživati informacije o oglašenim poslovima na internetu, pisati radnu biografiju

maksimalnu tehničku pogodnost i odlične uvjete: veliki broj računala, kontinuirani pristup internetu, mogućnost pozivanja poslodavaca telefonom i slično. Rad polaznika kluba prati vođa kluba, koji pruža stručnu pomoć i podršku u obliku grupnog i individualnog rada s polaznicima. Drugim riječima, u budućem periodu Filijala Subotica bit će značajno i tehnički unaprijeđena novim uređajima i računalima, koji stvaraju mogućnost i potencijal za daljnje usavršavanje znanja i vještina lica na evidenciji i podizanja njihovih kompetencija. U skladu s tim, već početkom iduće godine, Filijala Subotica planirana je kao jedan od šest test-centara u Srbiji za ECDL obuku i stjecanje službeno priznatog certifikata o informatičkoj pismenosti.

AKTIVNO TRAŽENJE POSLA: Iz razgovora s PR-om Nacionalne službe za zapošljavanje u Subotici *Jasminom Knežević*

za aktivno traženje posla, gdje uz grupni rad učimo lica kako napisati radnu biografiju, kako napisati popratno pismo, kako se aktivno traži posao i sl. Postoji i tzv. aktivno traženje posla 'dva', gdje je dan značaj na podizanju samopouzdanja, komunikativnosti, osjećaja lične efikasnosti, kako bi lica brže i efikasnije pronašla posao. Osim toga, svake godine planiramo različite obuke i shodno trendu na tržištu rada realiziramo obuke.

posredovanje u zapošljavanju i planiranje karijere. To su savjetnici koji posreduju u zapošljavanju između nezaposlenih lica i poslodavaca. Druga funkcija bazira se na ostvarivanju prava za slučaj nezaposlenosti, a uključuje pasivne mjere zapošljavanja u smislu novčanih naknada licima koja ostaju bez posla.

Profesionalna orijentacija i planiranje karijere također je važna funkcija, budući da se bavi pru-

PR NSZ u Subotici Jasmina Knežević

9940 nezaposlenih

Na evidenciji Nacionalne službe za zapošljavanje u Subotici trenutačno se nalazi 9940 nezaposlenih lica. Najviše nezaposlenih lica je starije od 50 godina (26 posto), a mladi do 27 godina zauzimaju 22 posto. Stručna sprema 80 posto evidentiranih je od prvog do četvrtog stupnja.

ili popratno pismo, kao i saznati više informacija o uslugama NSZ. Također, novi, kvalitetniji web sajt NSZ-a aktiviran je na dan Službe za zapošljavanje – 14. prosinca i, osim bogatog sadržaja, omogućuje interaktivno pretraživanje i on-line popunjavanje prijava za programe i usluge službe. Od organizacijskih novina u poslovanju Filijale u Subotici značajno je spomenuti novu vrstu usluge nezaposlenim licima – Klub za traženje posla, čiji početak se očekuje u budućem periodu. Klub za traženje posla omogućuje nezaposlenim licima ciljano vođenje kroz kontinuiranu višetjednu obuku za stjecanje i razvoj velikog broja vještina neophodnih za traženje posla, uz

doznajemo da u okviru službe postoji podjela na nekoliko funkcija, kako bi se olakšao rad sa svim kategorijama nezaposlenih lica, te kako bi se nezaposleni potakli na aktivno traženje posla.

»Važno je reći da se na evidenciji Nacionalne službe za zapošljavanje mogu naći samo lica koja zaista traže posao. Mnogi nezaposleni su skinuti s evidencije zbog toga što su se na evidenciju prijavili samo kako bi ostvarivali socijalna prava. Našim aktivnostima potičemo ljude na aktivnost u smislu traženja posla. Aktivne mjere podrazumijevaju grupno informiranje, savjetovanje – prilikom koga se sklapa individualni plan zapošljavanja, zatim postoje obuke

Ove godine imali smo obuke za mesare, njegovatelje, strane jezike, informatičku obuku. Popularni su sajmovi zapošljavanja, koje organiziramo nekoliko puta godišnje. Dobro je što se na sajmovima na jednom mjestu nađu poslodavac i nezaposleno lice, a upošljavanje je tom prigodom i preko 20 posto. U listopadu je evidentiran trend smanjenja nezaposlenosti na teritoriju Grada Subotice u iznosu od 10,4 posto ili 1031 lice se nalazilo manje na evidenciji nacionalne službe», doznajemo od Jasmine Knežević.

POSREDOVANJE I PLANIRANJE: Najznačajnija funkcija Nacionalne službe za zapošljavanje u Subotici je odsjek za

žanjem usluga nezaposlenim licima, učenicima završnih razreda osnovne i srednje škole i studentima. Postoji i odjel za dodatno obrazovanje i obuku u okviru koga se organiziraju različiti tečajevi i obuke za nezaposlena lica i preko koga se također sprovode programi pripravnika, volontera i praktikanata. Poslovni centar, koji se nalazi u zgradi nove Općine, također je dio Nacionalne službe za zapošljavanje, a bavi se različitim programima za nezaposlena lica u smislu početka samostalnog posla, uz programe novog zapošljavanja i programe samozapošljavanja.

M. Tucakov

Održana peta sjednica Skupštine Grada

Veće plaće, veća uprava

Na prošlotjednoj sjednici Skupštine Grada Subotice, koja je na dnevnom redu imala 38 točaka, povećane su plaće izabranim i postavljenim osobama u gradskim tijelima, te su imenovana dva nova pomoćnika predsjednika Skupštine

Tomislav Veljković

Plaće izabраниh i postavljenih osoba u tijelima Grada Subotice povećane su na prošlotjednom skupštinskom zasjedanju, održanom 18. prosinca. Kako je i prije zasjedanja bilo obrazlagano, riječ je o usuglašavanju sa stopom inflacije te povećanju koeficijenata, pa će tako ubuduće osnovica plaća direktora javnih poduzeća morati biti za najmanje pet posto niže od plaće gradonačelnika. Prema ovoj odluci gradonačelnik će imati plaću od oko 120.000 dinara. Na istoj sjednici potvrđeno je i da će se izjednačiti naknade članova upravnih i nadzornih odbora javnih poduzeća i ustanova, budući da su do sada postojale velike razlike među ovim primanjima. Odluka o povećanju plaća izabраниh i postavljenih osoba u gradskoj upravi stupa na

snagu osmog dana od objavljivanja u Službenom listu Grada Subotice. **IMENOVANJA:** Raspava se povela kada se na skupštinskom zasjedanju stiglo do imenovanja dva nova pomoćnika predsjednika Skupštine. Naime, predsjednik Skupštine *Jenő Maglai* je uz ranije postavljenog *Slavka Paraća*, odlučio imenovati još dva pomoćnika, *Branka Francišковиća* kao predstavnika bunjevačke zajednice, te *Tomislava Veljkovića*, kao predstavnika srpske zajednice. Obje stranke iz kojih oni dolaze, Bunjevačka stranka Vojvodine i Socijalistička partija Srbije, imaju po jedan vijećnički mandat u Skupštini. Predsjednik Skupštine je obrazložio kako je to učinio zbog negativnih komentara o nezastupljenosti ovih zajednica. *Gojko Radić* iz Srpske napredne stranke je kritizirajući prijedlog rekao kako srpski nacionalni korpus nije ravnomjerno zastupljen u gradskoj vlasti i da to jedno mjesto nikako ne može zadovoljiti interese srpske zajednice, dok je vijećnik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini *Marinko Jadrijević* postavio pitanje hoće li dva predložena kandidata biti najbolji reprezenti njihovih zajednica budući da ih predstavljaju ljudi iz stranaka koje imaju po jedan vijećnički mandat. Unatoč primjedbama, odluka je usvojena većinom glasova.

Na prošlotjednom zasjedanju

imenovani su i predstavnici Grada u Skupštinu Društva s ograničenom odgovornošću za upravljanje razvojem turističkog prostora »Park Palić«, koje je utemeljeno krajem prošle godine, a čija Osnivačka prava vrši republička Vlada, pokrajinsko Izvršno vijeće i Grad. Svaki član Društva ima po tri predstavnika u Skupštini, a Suboticu će predstavljati *Saša Vučinić*, *Jasmin Šečić* i *Jene Maglai*. Na ovoj sjednici je imenovan i vršitelj dužnosti direktora Javnog komunalnog preduzeća »Parking« *Akoš Ujheli*.

UPIS UČENIKA: Usvojena je i informacija o upisu učenika u prvi razred osnovne i srednje škole u školskoj 2008./2009. godini. U 21 osnovnoj školi na teritoriju grada upisano je 1500 učenika, što je za 57 učenika više nego prošle školske godine. Na srpskom nastavnom jeziku upisano je 1069 učenika, što je za 60 više nego u prethodnoj školskoj godini. Za mađarski nastavni jezik opredijelilo se 394 učenika, što je za 6 manje nego prošle godine, a u tri osnovne škole upisano je 37 učenika na hrvatskom nastavnom jeziku, što je za 3 više nego što je upisano prošle školske godine.

Što se tiče srednjih škola, u Subotici je upisano manje učenika nego što je određeno natječajem za upis. Na IV. stupnju stručne sprema u 8 srednjih škola upisano je 1336 učenika, te je ostalo upražnjeno 150 mjesta. Na III. stupnju

Branko Francišковиć

upisano je 369 učenika, što je za 149 učenika manje nego što je bilo planirano. Najveće zanimanje učenika i ove školske godine bilo je za upis u Ekonomsku srednju školu »Bosa Miličević« i Medicinsku školu.

Među 38 točaka dnevnog reda, najveći broj se odnosio na donošenje rješenja o razrješenju i imenovanju članova upravnih i nadzornih odbora nekoliko institucija i ustanova čiji je osnivač Grad Subotica, te je donijeto nekoliko odluka kojima je obavljeno terminološko usklađivanje s novim Statutom Grada Subotice u pogledu naziva tijela Grada. Očekuje se da će se do kraja godine održati još jedna sjednica Skupštine, na čijem bi se dnevnom redu trebao naći proračun za 2009. godinu.

D. D.

Pomoć Pokrajinskog fonda za kapitalna ulaganja

Osigurana sredstva za obnovu »Paulinuma«

Izdvojeno 12 milijuna i 700 tisuća dinara za zamjenu prozora i vrata na ovom objektu, kao i za obnovu izolacije i pročelja objekta

Za obnovu Biskupske klasične gimnazije i internata »Paulinum« iz pokrajinskog je Fonda za kapitalna ulaganja izdvojeno 12 milijuna i 700 tisuća dinara. Taj dar su 19. prosinca prigodom posjeta internatu uručili predsjednik Skupštine Autonomne Pokrajine Vojvodine *Sándor Egeresi* i zamjenik direktora Pokrajinskog fonda za kapitalna ulaganja *Imre Kern*. Biskupska klasična gimnazija i internat »Paulinum« jedina je takva ustanova u našoj zemlji i stoga ima veliki značaj sa stajališta klasičnog i filozofskog obrazovanja, istaknuo je zamjenik direktora Pokrajinskog fonda za kapitalna ulaganja *Imre Kern* i dodao: »Fond za kapitalna ulaganja APV odobrio je 12 milijuna i 700 tisuća dinara za zamjenu prozora i vrata na ovom objektu, kao i za obnovu izolacije i pročelja objekta. Cilj projekta je smanjenje troškova grijanja u ovom prostranom objektu, a s druge strane, tako se sma-

njuje emisija ugljičnog-dioksida u atmosferu.«

Predsjednik Skupštine APV *Sándor Egeresi* simbolično je, tijekom posjeta internatu uručio i jedno računalo te pojasnio svoj angažman u svezi sa spomenutom investicijom.

»Bila mi je čast da sam, skupa s gospodinom Kernom, lobirao za gimnaziju i internat 'Paulinum'. Iz

Fonda za kapitalna ulaganja tako su izdvojena sredstva za obnovu zgrade, a osigurali smo i nove stolice za naše prijatelje, učenike ove škole.«

Ravnatelj gimnazije i internata »Paulinum« mstr. artifex musicae (artifeks muzike) *József Miócs* ukazao je kako je ova investicija značajna, ali svakako je samo dio potrebnih sredstava za normalan rad.

»U prošlosti smo imali jako puno nevolja i teškoća, kao i sve crkvene škole. U skorije vrijeme ima promjena, ali ipak nije kako bi trebalo biti. Mi smo još uvijek pod okriljem Ministarstva vjera, a ne Ministarstva za obrazovanje i kulturu. Ovo je jedna prava gimnazija sa svim predmetima kao i u ostalim srednjim školama.« Predsjednik vojvodanskog parlamenta osigurao je priznanje države da je ova gimnazija u istoj razini sa svim ostalim srednjim školama, kaže *József Miócs*. No, to je samo privremeno priznanje. Pravi uspjeh će biti kada gimnazija »Paulinum« bude pod okriljem Ministarstva obrazovanja i tako doista izjednačena sa svim ostali srednjim školama u zemlji, kaže *József Miócs*. Tijekom kraćeg prigodnog programa učenika gimnazije, uvaženi gosti uručili su i paket hrane te veći broj nosača zvuka s klasičnom i duhovnom glazbom.

S. J.

Gradonačelnikova čestitka

»**S**vim sugrađanima koji blagdan Kristova rođenja slave po Gregorijanskom kalendaru, najiskrenije čestitam nadolazeće Božićne blagdane. Neka nam proslava Božića bude novo izvoriste zajedništva, sloge i međusobnoga poštovanja. Godina koja je pred nama tražit će da u sebi probudimo i sačuvamo sve vrline i radosti Božićnih blagdana. Čestitajući Božić, svim sugrađanima želim da radost i slavlje Kristova rođenja ispuni njihove domove i donese ljubav, mir i blagostanje u obiteljima«, stoji u čestitki gradonačelnika Subotice *Saše Vučinića*.

Temeljem članka 10. i članka 29. Zakona o procjeni utjecaja na okoliš (»Službeni glasnik RS« br.135/04), Općinska uprava, Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, Subotica, Trg slobode br.1

OBAVJEŠTAVA

Da je podnesen zahtjev broj II-10-501-121/07 za odlučivanjem o potrebi procjene utjecaja na okoliš, projekta »REKONSTRUKCIJA I DOGRADNJA POSLOVNOG OBJEKTA ZA ADMINISTRACIJU I PRIRUČNA RADIONICA« na katastarskoj čestici 14169 k.o. Novi grad, grada Subotice.

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, »TEHNO COOP« D.O.O. iz Subotice, Jovana Mikića br.105, može se izvršiti svakog radnog dana od 10 do 12 sati u prostorijama Službe za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, II. kat Stare gradske kuće – ured 226, počevši od 19. 12. 2008. do 29. 12. 2008.godine

Molim vas da u roku od 10 dana od dana oglašavanja, dostavite mišljenja o zahtjevu za odlučivanjem o potrebi procjene utjecaja predmetnoga projekta na okoliš.

Čestitka predsjednika Skupštine Grada

»**U**povodu dolazećih blagdana svim građanima Subotice želim miran i blagoslovljen Božić i sretnu Novu godinu.

Neka nam ovo blagdansko vrijeme svima pruži priliku da našim voljenima posvetimo malo više pozornosti! Ako nam mjerilo ne bude samo količina i vrijednost darova koje stavljamo pod bor, možda ćemo se uspjeti približiti obitelji, prijateljima i našim sugrađanima«, stoji u čestitici koju je građanima uputio predsjednik Skupštine Grada *Jenő Maglai*

Božićni koncert HKUD »Vladimir Nazor« u Somboru

Pjesme najdražem ditiću

Tradicionalni Božićni koncert u organizaciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora započeo je izložbom božićnih kolača, a potom je slijedio kulturno-umjetnički program. Članovi ovog društva potrudili su se i ove godine dovesti zanimljive goste, koji su na četvrtu nedjelju došašća brojnu publiku u Hrvatskom domu svojim pjevom božićnih pjesama uveli u predblagdansko raspoloženje.

Vrijednim domaćicama, pa i djeci koja su za izložbu napravile božićni kruh, božićnjake, ili božićne kolače kako ga zovu ovdašnji Bunjevci, na početku programa su uručene zahvalnice od organizatora izložbe *Jolike Raič*, a potom su uslijedile najljepše pjesme malom Božiću. Pjesmama »Bijeli Božić«, »Ove noći«, »Noć ova« i »Božji sin« predstavio se mješoviti zbor HKUD-a »Franjo Glavinić« iz Rovinja, koji su prvi put nastupili u Somboru. Oni su zbor koji pjeva četveroglasno i osim istarske, njeguju slavonsku, dalmatinsku, zagorsku i starogradska glazbu, a u njihov repertoar su uvrštene i sakralne pjesme.

Pravo iznenađenje je bio zbor bogoslova Vrhbosanske biskupije u Sarajevu, koji su također po prvi put u Somboru. Oni su otpjevali »Oj djetesce«, »Klanjam ti se Kraljiću« i »Transeamus us gue Betlehem« *Josepha Schnabela*. Pjesmama »Narodi nam se« i »Divica Marija« predstavio se mješoviti zbor društva domaćina, koji je, mora se priznati, iz nastupa u nastup glazbeno kvalitetniji. Mnogi članovi ovog zbora pjevaju u somborskim crkvama, a ove božićne pjesme su otpjevane pučkim napjevom. Na red su došli i redoviti sudionici Festivala duhovnih pjesama u Subotici »Hosana fest« *Ivan Šomođvarac* i VIS »Antunić« iz Sombora. Obiteljski trio »Antunić« je svojim aranžmanima uz gitaru i flautu nazočne uveo u »Miru i blaženu noć«, a poslije su se na sceni smjenjivali gosti iz Sarajeva i Rovinja. Osim božićnih, čula se i po koja pjesma koja nije vezana uz ovaj blagdan kao što je »Konwix of paradisi« od *Vangelisa* u izvedbi mješovitog zbora iz Rovinja, koji su, što je pomalo neobično, u središtu programa izlazili na bis po nekoliko puta. Publika im burnim pljeskom jednostavno nije dopuštala sići sa scene. Na koncu programa najmlađi su članovi HKUD »Vladimir Nazor« prigodnim recitacijama svima zaželjeli sretan Božić, a potom su svi skupa zapjevali »Tihu noć«.

Predsjednik Šima Raič je u ime uprave društva i u svoje osobno ime zahvalio svim sudionicima programa, kao i domaćicama čije su vrijedne ruke napravile božićne kolače koji će krasiti oltare crkava. Svima je zaže-

lio sretan Božić, sa željom da ga provedu u obiteljima sa osjećajima koje su doživjeli na Božićnom koncertu, u tom ozračju i u tom miru.

Pozdravio je i nazočne: vicerektora Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa u Sarajevu *Darka Tomaševića*, prof. *Marka Stanišića*, predstavnicu Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici *Zdenku Zver*, predsjednika HNV-a *Branka Horvata*, direktora NIU »Hrvatska riječ« *Ivana Karana*, predstavnike Katoličke crkve u Somboru, predstavnike kulturno-umjetničkih društava i predstavnike medija. Šima Raič je poslije pozdrava svim očevima čestitao njihov blagdan.

Ovoga puta domaćini u programu Božićnog koncerta su u Somboru dobili manje prostora, a gosti nešto više, što je i opravdano. Božić nije svaki dan, ni Božićni koncert, a ni gosti koji su po prvi put došli u Sombor i koje je publika tako srdačno primila, da i kraj koncerta nije bio kraj. Mješoviti zbor iz Rovinja je neplanirano završio program s nekoliko pjesama iz svog repertoara i time se oprostio od brojne somborske publike koja ih je nagradila i pljeskom i osmjesima, koje u večeri blagdana očeva nije bilo lako skinuti sa lica.

Zlatko Gorjanac

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila
- Najpovoljnije osiguranje imovine, tvrtke, kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje transporta
- Osiguranje nezgoda, obvezna i sva imovinska osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete
- Postanite i Vi član velike obitelji "Croatia osiguranja" D.D. iz Zagreba

"Milenijum osiguranje" A.D. Beograd - Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon: +381 (24) 555-867 i 552-406
E-mail: mios@tippnet.co.yu
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

Blagdansko vrijeme u Plavni

Dani osnaživanja duha

Predbožićno i božićno vrijeme u Plavni je uvijek bilo ispunjeno određenim sadržajima, koji su manjkali tijekom ostalog dijela godine. To je doba kada se završavaju poljodjelski radovi, a ljudi se više posvećuju sebi i drugima. O uređenju sela i atarskih cesta već smo pisali, a upravo se završava sadnja zimzelenog drveća na groblju i u dvorištu Vatrogasnog doma. Uskoro će se ukasiti i glavna ulica, ali će se sve to odvijati nešto skromnije zbog trenutne gospodarske situacije.

Crkva sv. Jakova u Plavni

Ovaj veliki blagdan ima, prije svega, vjerski, ali jednako tako i kulturni i društveni karakter, a obogaćen je lijepim običajima koji se na ovim prostorima sve više obnavljaju. Krana svih ovih događanja, u ovom mjestu obično bude sv. misa polnočka, na kojoj se okupe brojni katolici, ali i pripadnici drugih konfesija pa i onih koji nisu deklarirani vjernici. Zato se sve udruge uključu-

jući i osnovnu školu pripremaju za obilježavanje Božića i Nove godine.

U Plavni djeluju dva kulturno-umjetnička društva i udruga žena »Ruka ruci« koji, svatko na svoj način, daju svoj doprinos ovim događanjima, kako bi bili što ljepši i radošniji. HKUPD »Matoš«, primjerice, aktivno surađuje sa župnom zajednicom i ovoga puta pjevački zbor s tamburašima intenzivno uvježbava program za polnočku i božićnu sv. misu. Istovremeno ovaj zbor redovito pjeva nedjeljom na misama došašća u župnoj crkvi sv. Jakova, dok na subotnjim sv. misama pjeva ženski crkveni zbor. U tijeku su i radovi na sanaciji i ličenju sakristije koji bi trebali biti završeni do blagdana Kristova rođenja.

U ovom selu već treću godinu aktivno radi spomenuta udruga »Ruka ruci«. Ona je dosada priredila nekoliko zanimljivih izložbi, među kojima je osobitu pozornost privukla etnografska postavka, te izložba predmeta od porculana, keramike i stakla. Članice ove udruge su, u okviru humanitarne akcije u povodu božićnih i novogodišnjih blagdana, u četvrtak 18. prosinca posjetile Dom i školu za djecu s posebnim potrebama »Vuk Karadžić« u Somboru i tom prigodom predale djeci darove u odjeći, obući, higijenskim artiklima te prehrambenim proizvodima i igračkama. Ovoj se akciji pridružio i KUD »Palona« iz Plavne, a potporu je dala i općinska uprava Bač.

U utorak 23. prosinca, u Vatrogasnom domu bit će održana novogodišnja predstava za djecu »Začarana barbika« u organizaciji predškolske ustanove »Kolibri«, Mjesne zajednice Plavna

i udruge »Ruka ruci«. Tom će se prigodom najmlađima podijeliti novogodišnji paketići uz prigodan zabavni program.

Ipak, Božić je za najveći broj žitelja u Plavni, prije svega, vjerski blagdan i prigoda za duhovnu obnovu. Svake nedjelje sve je više vjernika na sv. misama, a u srijedu 17. prosinca, crkva je bila gotovo puna. Toga je dana bila Božićna ispovijed u ovoj župi, a pokraj domaćeg župnika vlč. Josipa Štefkovića ovom značajnom

događaju nazočila su još tri svećenika bačkog dekanata: vlč. Josip Kujundžić, vlč. František Gašparovsky i vlč. Marijan Dej. Tako su se Plavanjci pripremali za blagdan Isusova rođenja, ali ove godine mnogo aktivnije nego ranije, jer su mnogi angažirani u radu kulturnih udruuga o kojima je bilo riječi. Upravo dok ovo pišemo, Radio Bačka u emisiji na hrvatskom jeziku nam javlja kako u nedjelju stiže u Bač, u župnu crkvu sv. Pavla, Betlehemsko svjetlo, a donijet će ga izviđači iz Osijeka.

Zvonimir Pelajić

Sončanska djeca dobila svoj kutak neposredno uz glavnu cestu

Kruha i igrališta

Prazan plac na križanju regionalne ceste granični prijelaz Bogojevo – Sonta – Apatin, odnosno Jugoslavenske i Vojvodanske ulice oživio je. Još prije godinu dana, posredstvom pokrajinskog i općinskog odbora Demokratske stranke, Izvršno vijeće AP Vojvodine odobrilo je sredstva za gradnju dječjih igrališta u vrtićima u Kupusini i Sonti. Kako u sončanskom Dječjem vrtiću »Pčelica« već postoji igralište izgrađeno prije dvije godine dragovoljnim radom odgajatelja *Veljka Bačića* i skupine roditelja, a ponuđeno po procjeni odgovornih osoba u vrtiću ne udovoljava osnovnim kriterijima sigurnosti djece, ustupljeno je Mjesnoj zajednici. Predloženo je nekoliko lokacija, koje bi bile puno funkcionalnije za ovu namjenu, a pogotovo sigurnije za mališane.

Vjerojatno bi najidealniji bio plato nastao nasipanjem i ravnanjem bivše bare »Jamaček«, koji je pošumljen i predviđen za park, a nalazi se u najmirnijem dijelu sela, u samom središtu, ali daleko od regionalne prometnice. Čini se da je jedini problem što ova, kao ni još nekoliko predlaganih lokacija »nisu na oku«, tako da ne bi bile pogodne za ubilježbu jeftinih političkih poena za sadašnju garnituru na vlasti. Lokaciju na kojoj je igralište izgrađeno od regionalne ceste dijeli samo »jendek«, preko kojega dva mostića vode ravno na cestu, koja je zbog blizine graničnoga prijelaza izuzetno frekventna. Je li netko razmišljao o veli-

koj opasnosti kojoj su izložena djeca prigodom dolaska na igralište ili odlaska s njega, ili su, možda, bitniji jeftini poeni za lokalne političare? Podsjetimo, sadašnja oporba, koja je u prošlom mandatu obnašala vlast, planirala je na lokaciji postavljenoga dječjega igrališta izgraditi tržnicu zatvorenoga tipa. Tim potezom riješio bi se veliki problem Sonte, jer na sadašnjoj tržnici nije osiguran minimum higijenskih uvjeta za promet životnih namirnica.

Ivan Andrašić

Generalna konzulica RH Ljerka Alajbeg u posjetu Apatinu

U vidu intenzivnija suradnja

Usrijedu 17. prosinca, u radnom posjetu Apatinu boravile su generalna konzulica Republike Hrvatske *Ljerka Alajbeg* i konzulica *Mirela Lucić*. Visoka diplomatska gošća čestitala je predsjedniku Općine Apatin dr. *Živoradu Smiljaniću* na Zlatnoj plaketi, koja mu je dodijeljena kao najuspješnijem predsjedniku općine u Republici Srbiji, te na velikom srebrnom pokalu, koji je dodijeljen apatinskoj općini od strane Centra za razvoj malih i srednjih poduzeća, Agrobanke a.d. Beograd, te Kluba gospodarstvenih novinara Srbije. Ove tri institucije proglasile su Apatin

Ljerka Alajbeg i Živorad Smiljanić

općinom budućnosti u Srbiji za 2008. godinu. Konzulica Ljerka Alajbeg naglasila je kako je posjetila Apatin kao jednu od najuspješnijih lokalnih zajednica u Vojvodini i kao primjer otvorenoga grada i urbanistički sjajno riješene općine, koju s Republikom Hrvatskom spaja Dunav i gdje postoji niz mogućnosti za prekograničnu suradnju, čije projekte financira Europska Unija. Nakon srdačnog razgovora, konzulice Alajbeg i Lucić s dr. Smiljanićem su obišle: kompleks Međunarodne marine, stadion NK »Mladost«, Tvornicu vode, ugostiteljsko-turistički kompleks »Plava ruža«, Pravoslavni hram Svetih apostola i Banju »Junaković«. Na koncu posjeta visoke konzularne predstavnice Republike Hrvatske izrazile su želju za intenziviranjem suradnje s Općinom Apatin.

I. Andrašić

HKUPD »Mostonga« iz Bača održala godišnju skupštinu Stjepan Čoban ostao na čelu udruge

U predblagdanskome ozračju, 16. prosinca 2008. godine HKUPD »Mostonga« iz Bača održala je godišnju skupštinu. Mala dvorana Kulturnog centra u Baču, bila je doista mala primiti sve članove i simpatizere, koji su došli obilježiti ovaj za njih značajan dan. Naime, ova sjednica skupštine je na neki način bila svečarska, točno prije 2 godine »rodila« se »Mostonga«, a birao se i novi predsjednik društva.

I dalje predsjednik: Stjepan Čoban (u sredini)

U tom svečarskom tonu sjednica je nastavljena, te je poslije pozdravne riječi, predsjednik *Stjepan Čoban* upoznao članove o financijskim i radnim rezultatima u protekloj godini i planovima za 2009. godinu. Izvješće o radu je dopunjeno analizom i rezultatima manifestacije »Tragovi Šokaca od Gradovrha do Bača 1688-2008«, jer je upravo HKUPD »Mostonga« iz Bača, u suradnji s kulturno-umjetničkim iz bačkog Podunavlja, bila glavni nositelj ovog projekta.

Po Statutu HKUPD »Mostonga« Bač, mandat predsjednika je dvije godine, pa je ovo bila i izborna sjednica. Na prijedlog Predsjedništva, a jednoglasnom odlukom članova Skupštine, Stjepan Čoban će biti na čelu HKUPD »Mostonga« Bač i iduće dvije godine. Čoban je zahvalio članovima na ukazanoj povjerenju, zaželio im sretan i blagoslovljen Božić i Novu godinu, a »Mostongi« da u godini koja slijedi bude puno aktivnosti, druženja, novih projekata i uspješnih rezultata.

S. Čoban

Iz arhiva Povijesno-istraživačkog odjela HKUPD-a »Matoš« u Plavni

Čestitka Josipa Andrića

Ovih dana, kao i u svim našim udrugama, i u HKUPD »Matoš« sumiraju se rezultati rada u protekloj godini i priprema plan za iduću godinu. Dok pjevačka skupina s tamburašima uvježbava program za božićne blagdane, u povijesno-istraživačkom odjelu se sređuje zbirka starih fotografija, slika, čestitki i zapisa. Ovo je vrijeme kada se malo više čita, a za mnoge su stari kalendari i fotografije još uvijek glavna literatura. Pronalaze se stari molitvenici, vjerski život se budi, a nakon

predstavljanja Leksikona podunavskih Hrvata - Bunjevaca i Šokaca i nedavno održane književne večeri, raste zanimanje i za knjige. Nadamo se da će u »Matošu« uskoro biti osnovana knjižnica i čitaonica i time ojačati prosvjetna i kulturna djelatnost, što je i bila glavna zamisao pri njegovu osnutku.

O radu povijesno-istraživačkog odjela »Matoša« već je dosta pisano u našem tjedniku, a u njegovu arhivu se čuva i jedna zanimljiva božićna čestitka, koju je dr. *Josip Andrić* uputio jednom dječaku iz Plavne 22. prosinca 1955. godine. Čestitku prati reprodukcija slike »San maloga Zvonka« I. Smojvera, a njezin tekst doslovce glasi:

»Tebi malom još niko nije ovako čestito Božić, pa kad si prvi Zvonimir u Plavni evom ti s čestitkom šaljem ovu sliku, kako Zvonko sanja o Božiću. Kad budeš veći, možda ćeš više puta gledati u ovu sliku. Tata i mama će ti je sačuvati.

Sretan Božić tati, mami, tebi, didi i svim didinima. I sve pozdravlja dr. Josip Andrić.

U Zagrebu 22. XII. 1955.«

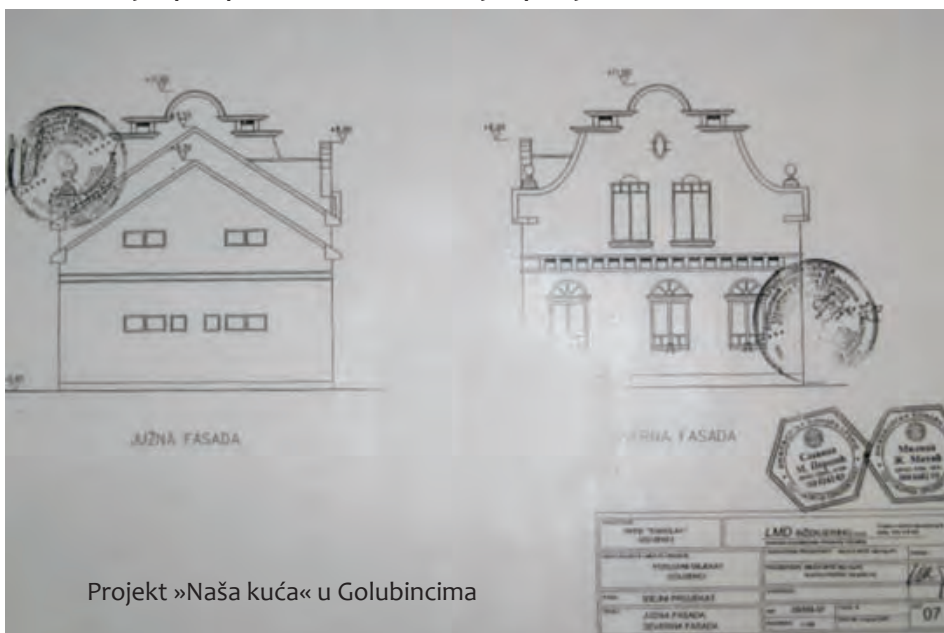
Lijepa uspomena, poučne riječi i lijepa ikavica! Doktoru Andriću je 7. prosinca bila 41. obljetnica smrti.

Z. Pelajić

HKPD »Tomislav« iz Golubinaca očekuje potporu za realizaciju projekta

Naša kuća

HKPD »Tomislav« registriran je 2002. godine. Osnovna zadaća društva jest očuvanje kulture, tradicije, običaja Hrvata u Golubincima. Pokraj obveza koje su predviđene statutom, uprava se zauzima za rješavanje problema prostorija koje bi bile u vlasništvu društva. Dosadašnje aktivnosti odvijaju se u vjeronaučnoj dvorani župe sv. Jurja u Golubincima. Kolovoza 2005. uprava je donijela odluku o prikupljanju sredstava za kupovinu stare kuće, tj. placa, na kojem bi se mogle graditi prostorije za potrebe društva. Sredstva su prikupljena od članova društva, prijatelja i mještana Golubinaca. Veliku financijsku potporu dalo je Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Beogradu i sudjelovalo s četrdeset posto od vrijednosti placa. U svibnju 2006. godine plac je isplaćen. Veličine je devetnaest ari i udaljen je oko sto metara od katoličke crkve. Kupovina placa je prvi dio projekta i pred upravom su se našle nove zadaće. Rušenje postojeće zgrade, izrada projekta, dobivanje dozvola za gradnju i, naravno, prikupljanje potrebnih popričnih sredstava. Tijekom 2007. i 2008. urađen je projekt i sva potrebna dokumentacija za početak gradnje projekta, kojeg su u HKPD »Tomislav« službeno nazvali »Naša kuća«. Golubinčani su vjerovali da će u 2008. godini započeti radove na izgradnji vlastitih prostorija, ali zbog nedostatka financijskih sredstava to nisu uspjeli. Osim potpore Veleposlanstva Rrepublike Hrvatske u Beogradu, od koga su jedino dobivali sredstva za projekt »Naša kuća« (sve dosad urađeno je sredstvima Republike Hrvatske – plac, projekt, dio građevinskog materijala), nisu uspjeli

Projekt »Naša kuća« u Golubincima

osigurati sredstva od institucija države u kojoj žive.

S obzirom na to da je iznos potrebnih sredstava veliki, bez potpore Općine Stara Pazova i Pokrajine Vojvodine nemoguće je realizirati projekt »Naša kuća«. Zato su se u srijedu, 10. prosinca, u zgradi Općine Stara Pazova sastali predstavnici HKPD-a »Tomislav« - član nadzornog odbora *Ivan Žarković*, dopredsjednik *Vlada Čačić*, narodni zastupnik u Skupštini RS i predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić* s predsjednikom Općine Stara Pazova *Goranom Jovićem*. Tema sastanka je bila uvrštavanje projekta »Naša kuća« u proračun Općine za 2009. god. Petar Kuntić je istaknuo da u koalicijskim razgovorima s DS-om postoji suglasnost da se dva projekta hrvatske zajednice na nivou Vojvodine podrže i to 50 posto u općinama u kojima

se realiziraju projekti i 50 posto iz proračuna Pokrajine. Predsjednik Općine Stara Pazova je istaknuo da proračun nije usvojen za 2009. i da će se vidjeti koliko će biti prostora za projekt »Naša kuća«. Treba istaći da je do sastanka došlo na inicijativu Petra Kuntića, koji daje punu potporu projektu i da će lobirati na svim razinama do realizacije projekta.

Prethodne generacije ili nisu uspjele, ili su smatrale da nije bilo potrebe za posjedovanjem vlastitog doma. Ova generacija i generacije koje dolaze znaju da je potreban veliki trud i posao da bi se dovelo do krova, ali se nadaju da će uz potporu onih koji mogu pomoći dovesti posao do kraja i ostaviti svoj potomcima trag o svom postojanju.

Ivan Radoš

Konstituirana Skupština Općine Ruma

Izabrano novo vodstvo

U konferencijskoj dvorani Kulturnog centra u Rumi održana je konstitutivna sjednica novog saziva Skupštine Općine Ruma, koji je izabran na izvanrednim lokalnim izborima 9. studenoga 2008. godine. U novom sazivu lokalnog parlamenta uvjerljivo najviše mandata osvojila je koalicija »Za europsku Rumu – Boris Tadić« (DS, G-17 Plus, LSV i SPO) 20 mandata, poslije njih slijedi Grupa građana »Napred Srbijo« – Tomislav Nikolić s 8 mandata, izborna lista mr. ph. Dragan Božić – Demokratska stranka Srbije – Nova Srbija sa 6 mandata, izborna lista Srpska radikalna stranka – dr. Vojislav Šešelj s 4 mandata, izborna lista Socijalistička partija Srbije (SPS) – Partija ujedinjenih penzionera Srbije (PUPS) s 3 mandata i izborna lista

»Koalicija za Opštinu Ruma« (Liberalno demokratska partija, Ujedinjena seljačka stranka, Grupa građana Živko Matijević) s 2 mandata.

Konstitutivnom sjednicom predsjedavao je najstariji vijećnik *Radislav Novaković* (SPS) a pomagali su mu dvoje najmlađih vijećnika *Gordana Janjuš* (»Napred Srbijo«) i *Goran Mihajlović* (DS). Nakon potvrđivanja mandata vijećnicima za predsjednika Skupštine Opštine Ruma izabran je *Nenad Borović* (DS) i to velikom većinom od 36 glasova, za zamjenika predsjednika SO Ruma izabran je *Vladimir Maletić* (SPS) a za tajnika SO Ruma *Pavle Marojević* (LDP) čime je formiranje lokalnog rumskog parlamenta i završeno a prva konstitutivna sjednica zaključena.

Nikola Jurca

Diljem Osijeka, diljem Slavonije i Baranje

Božićna priča

Božić dolazi! Vrijeme je došašća, adventa, pa nas nadahnjuje čudan, nadasve lijep osjećaj skoroga Božića. Vjerojatno to nosimo u sebi još od djetinjstva, pa nas i danas obuzme radost pred taj, najveći kršćanski blagdan. A prvu smo svijeću na adventskom vijencu zapalili još koncem studenoga, na blagdan Sv. Andrije, i onda se svakoga jutra zaputimo na zornice. »E, (kaže mi rođak Tuna, koji je danas s obitelji u Tenji) bio sam kod sina u Zagrebu, išli smo na zornicu, a poslije kod župnika na štruke i kuhano vino«. Te svijeće na blagdanskome stolu i te rane jutarnje mise, prvi su vjesnik Božića.

Mi u Gibarcu nismo dočekivali Betlehemske svjetlo, no, od kako smo u Osijeku, i to je jedan od vjesnika skoroga Božića. Iz Zagreba su ga, u posvećenom fenjeru, preko Đakova donijeli u Osijek izvidnici »Slavonskoga hrasta« i 14. prosinca predali ga županu osječko-baranjskom *Krešimiru Bubalu*. Svjetlo je idućih dana obilazilo osječke župe, boravilo u Gradskom poglavarstvu i pohranjeno je u Rezidenciji Srca Isusovog.

ŠOKAČKA GRANA: Veoma lijepu božićnu priču 12. prosinca ispričali su Osječanima članovi »Šokačke grane« u suradnji s »Lions-clubom Mursa«, a nastupili dramska grupa i samičar *Franja Verić* s običajima za Badnjak i polnočku, a divne božićne pje-

sme pjevale su snaše u pjevačkoj skupini »Šokice« te muška pjevačka skupina »Šokci« i mladi tamburaški sastav »Bečarska duša«. Ozračje u velebnoj dvorani hotela Central u Osijeku bilo je doista predbožićno, svečano. I članovi KUD-a »Šokačko srce« iz Zelčina, došli su u Osijek, u srijedu 17. prosinca, u posjet »Šokačkoj grani« s lijepom božićnom pričom i običajima iz valpovačkog kraja za Badnjak u jednoj obiteljskoj zadrugi, pa su donijeli i obveznu slamu, što je veoma razveselilo učenike Osnovne škole »Retfala«, koji su također bili gosti »Šokačke grane«. Poslije su, svi skupa, i Šokci iz Zelčina i djeca s Retfale i članovi »Šokačke grane« do dugo u noć pjevali božićne pjesme na radost brojnih posjetitelja. Božić uz pjesmu sretniji bude, jer božićne pjesme zbližavaju ljude.

I tako diljem Osijeka, diljem Slavonije i Baranje. Spomenimo i da su prekrasnu božićnu priču ispričali i učenici iz Osnovne škole »Grigor Vitez«, pozivajući se također na šokačku rič i tamburicu, pregršt slavonskih i šokačkih božićnih običaja pojasnila je voditeljica, knjižničarka *Mira Schmidt*, a djeca su poslije mogla pogledati i izložbu narodnoga ruha, veza, zlatoveza i uporabnih predmeta, što su im pripremili gosti iz Tenja. A žitelji Aljmaša, poznatog marijanskog svetišta, mogli su uživati u živim božićnim jaslicama.

Godinama već, od 15. prosinca pa sve do Badnjaka, agencija »Noktua« i Grad Osijek organiziraju božićni sajam na središnjem gradskom Trgu dr. Ante Starčevića pod nazivom »Čarobni prosinac«, gdje osječki gospodarstvenici, obrtnici i brojne udruge nude posjetiteljima svoje proizvode po popularnim cijenama. Tijekom dana mnoštvo je građana zaokupljeno razgledanjem i kupnjom, a svake se večeri mogu zabaviti uz poznate glazbenike, plesne skupine i kuhano vino.

SVJETSKO PRVENSTVO: Sasvim drugačiju, no ipak božićnu priču, pripremaju i po mjesec i više unaprijed brojni trgovački lanci, a toga u Osijeku hvala Bogu baš ima, i zatrpavaju nas šarenim lećima i drugim promidžbenim materijalima pozivajući nas na kupnju i trošenje. Istina, proteklih su dana trgovački centri bili puni, no zima je, pa mnogi dođu prošetati, ali su kolica i korpe poluprazni i dojam je da se ovoga prosinca nije trošilo kao ranijih godina. Možda Osječani više ne nasjedaju reklamnim trikovima, ili recesija i globalna kriza kucaju već i na naša vrata, ili su jednostavno poslušali savjete iz božićnih poruka kardinala *Bozanića* i nadbiskupa msgr. *Srakića*, kako je najbolje uzdati se u vjeru i ljubav.

U uredu Turističke zajednice rekli su nam da očekuju dosta gostiju za Božić, a za pravo im daju pokazatelj

o bogatstvu turističke ponude, koji su rezultirali boljom posjetom Osijeku i županiji u ovoj godini za 3,5 posto i brojem noćenja za 4,36 posto, pa je samo u Osijeku u prvih 11 mjesecu ostvareno 87 tisuća noćenja, a do konca godine očekuju i svih 100 tisuća. Naročito dobru posjećenost očekuju u siječnju, kada je Osijek jedan od domaćina Svjetskog rukometnog prvenstva, od 16. siječnja do 1. veljače 2009., pa očekuju brojne posjetitelje iz Mađarske, Slovačke i Rumunjske, pa i Francuske, koje igraju u skupini A.

Sa sportskom pričom završit ćemo ovu božićnu priču. Od početka svjetskog natjecanja dijele nas još koja dva tjedna, a velebna dvorana »Gradski vrt« završena je i ovih će dana biti i tehnički prijam. Sve će biti u redu u nedjelju 28. prosinca, kada se planira svečano otvorenje, koje će uveličati naša reprezentativna vrsta u prijateljskom srazu s reprezentacijom Rusije. Inače, Osijek je domaćin A skupini u kojoj nastupaju – Argentina, Australija, Francuska, Mađarska, Rumunjska i Slovačka. Ulaznice su već planule, osobito za susret Mađara i Francuza, koji u Osijeku slove kao favoriti.

Što se tiče reprezentacije Hrvatske, Pakleni nastupaju u B skupini i natjecat će se u Splitu, u prvom krugu protiv Južne Koreje 16. siječnja, s Kuvajtom se sastaju 18., s Kubom 19., a sa Španjolcima 21., dok će sa Švedskom igrati 22. siječnja.

Slavko Žebić

Kulturni programi na Trgu bana Josipa Jelačića

Advent u srcu Zagreba

Na Trgu bana Josipa Jelačića u čaroliji prosinca, u duhu božićno-novogodišnjih blagdana uz bogat kulturno-umjetnički program, degustacije pića te kupnju raznih prigodnih poklona

Vrijeme adventa obuhvaća četiri nedjelje koje prethode Božiću u spomen na četiri tisućljeća koliko je prošlo od stvaranja svijeta do Kristova dolaska. Ovo adventsko razdoblje prije Božića, jednog od dva najvažnija katolička blagdana koji se obilježava i slavi u svakoj katoličkoj obitelji, obilježio je i grad Zagreb. Programi za djecu, kulturno-umjetnička društva, plesne skupine, kazališne predstave i koncerti za svačiji ukus bili su samo dio bogatog božićno-novogodišnjeg programa na Trgu bana Josipa Jelačića u Zagrebu, koji je trajao od 30. studenoga do 21. prosinca pod nazivom »Advent u srcu Zagreba«.

Ispod velikog bijelog šatora na čak 800 četvornih metara, od spomenika banu Jelačiću do Manduševca, bili su postavljeni pozornica i četiri adventske drvene kućice. Jedna od tih drvenih kućica nazvana »Kuća zagrebačkog gableca« izmamila je brojne osmijehe i nostalgiju, probudila osjete svih onih koji se sjećaju tradicije i receptura naših baka. U njoj su se mogli kupiti i domaći specijaliteti poput pršuta, zagorskih štrukli ili neko od kvalitetnih hrvatskih vina. Kako je u velikom grijanom šatoru bilo

Manduševac je u čaroliji prosinca postao adventski vijenac

postavljeno bezbroj klupa i stolova, ponuđeni proizvodi mogli su se i probati. Na maloj pozornici u sklopu šatora nastupala su brojna kulturno-umjetnička društva iz hrvatskih županija. Zahvaljujući dobroj organizaciji program na toj pozornici nije se preklapao s programom na velikoj vanjskoj pozornici, koja je bila postavljena uz spomenik banu Jelačiću, pa su posjetitelji mogli pratiti oba programa.

Osim velikog šatora bilo je postavljeno i nekoliko drvenih kućica na otvorenom prostoru Trga, uz sat. U tim se kućicama mogla kupiti

pučka hrana i piće po povoljnim cijenama. Tako se kuhano vino prodavalo za deset kuna po čaši, a orahnjača i makovnjača po osam kuna. Bilo je tu i gulaša, fileka ili tripica, ali i domaćih kobasica. U jednoj je od kućica bila i dječja radionica, dok je u drugoj »ordinirao« Djed Božićnjak i dijelio poklone onim najmlađima. Pored središnjeg zagrebačkog trga dvadesetak drvenih kućica s prigodnim darovima bilo je smješteno i u Gajevoj ulici, a Petričeva i Margaretska ulica bile su rezervirane za umjetnike.

Tijekom ovogodišnjih blagdana Trg bana Josipa Jelačića ukrašava čak 17 metara visoka smreka, a ove su godine prvi put božićna drva koja krase grad ukrašena od poda do vrha.

Grad Zagreb nije zaboravio niti svoje najmlađe sugrađane. Za one najmlađe, kao i brojne goste grada, organiziran je »Veseli božićni tramvaj«. Naime, stari, grijani, plavi zagrebački tramvaj, ovog puta dekoriran kao božićno drveće, svakodnevno vozi središnjim ulicama grada od 10 do 20 sati, a vozit će sve do 30. prosinca. Ulažno-izlazna stanica je ugao Praške i Trga bana Josipa Jelačića, a vožnja traje 30 minuta, uz zabavni program Djeda Božićnjaka i dijeljenje darova.

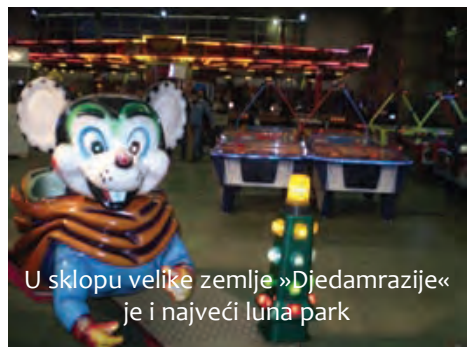
Zlatko Žužić

Mjesto blagdanskih okupljanja i zabave u Zagrebu

Božićni sajam

Ovogodišnji Božićni sajam na Zagrebačkom velesajmu održava se od 18. do 28. prosinca te kao i svake godine predstavlja važno mjesto blagdanskih obiteljskih okupljanja i zabave.

U jedinstvenom ambijentu uz bogatu ponudu najrazličitijih proizvoda i usluga, s prostorom za dječju igru i zabavu, Božićnim kinom, te

U sklopu velike zemlje »Djedamrazije« je i najveći luna park

atraktivnim programom na pozornici Božićni sajam je ponudio ugodan provod i zabavu za posjetitelje svih uzrasta tijekom cijelog dana.

Najveća atrakcija Božićnog sajma je svakako »Djedamrazija«, velika zemlja Djeda Mraza koja se proteže na površini od oko 4000 četvornih metara. Tko se želi dobro zabaviti, družiti s pjevačima, glumcima, vilenjacima, žonglerima i mađioničarima, a posebno s Djedom Mrazom, onda je za njega Božićni sajam svakako pravo i nezaobilazno mjesto.

Na velikoj pozornici po cijelom paviljonu svakodnevno se izmjenjuju poznati pjevači s hrvatske glazbene scene, plesne grupe, pjevački zborovi, mažoretkinje.

Odrasla »djeca« već tradicionalno dolaze uživati u najvećem luna parku u zemlji, dok su za one malo mlade, pa i najmlađe, organizirane raznorazne igraonice kao i cjelodnevnne kreativne radionice za djecu – radionice aeromodelarstva, fotografije i stripa, nagradne igre i bogata

ugostiteljska ponuda. U sklopu tih radionica organizirani su i kreativno – edukativni sadržaji na kojima se može naučiti kako najljepše okititi dom za božićno – novogodišnje blagdan, a najvažniji je savjet kako su uvijek najljepši ukrasi od prirodnih materijala. Tako mladi mogu naučiti kako od kartona, papira ili tijesta izraditi božićne kuglice, ali i od licitara koje nas podsjećaju na neka prošla vremena, na naše djedove i bake, na tradiciju, na skromnost, na selo, obitelj i toplinu doma. Isto tako djecu se uči da se božićne jelke mogu jeftino, ali atraktivno, ukrasiti jabukama, češerima, orasima, čak i krumpirima, te da se borovi mogu okititi i slamom ili ispečenim suhim kolačima u obliku sunca, mjeseca i slova abecede.

Božićni sajam je osim svega što je spomenuto i mjesto na kojem se može pronaći i pregršt prigodnih darova, borova, čestitki, igraćaka, umjetničkih slika, antikviteta, dekoracija, knjiga i papirne konfekcije, ukrasnog bilja, kozmetike, modnih detalja, keramike, porculana, stakla, opreme za dom, auto – kozmetike, sportske opreme te čak suvenira iz Indije, Egipta, Kine i Pakistana.

Zlatko Žužić

SIJEČANJ JANUAR

Č 1 **NOVA GODINA**; Marija Bogorodica
P 2 Bazilije, Grgur Nazijanski
S 3 Ime Isusovo; Genoveva, Anastazija S.
N 4 **2. NED. PO BOŽIČU**; Angela F., Borislava
P 5 Telesfor, Emilijan, Miljenko
U 6 **BOGOJAVLJENJE** (Tri kralja); Gašpar
S 7 Rajmund P. Rajko, Zoran
Č 8 Gospa od brze Pom.; Severin, Teofil
P 9 Julijan, Miodrag, Živko, Bl. Alix, Jadran
S 10 Agaton, Dobroslav, Grgur X.
N 11 **KRŠTENJE ISUSOVO**; Honorat, Neven
P 12 Ernest, Tatjana Rimska
U 13 Hilarije, Veronika, Radovan
S 14 Feliks, Srećko, Veco
Č 15 Pavao pust., Mavro, Anastazija, Stošija
P 16 Honorat, Marcel, Oton, Mislav
S 17 Antun op., Leona, Vojmil, Lavoslav
N 18 **2. KR. G.**; Margareta Ug., Priska
P 19 Mario, Kanut, Ljiljana, Marta
U 20 Fabijan, Sebastijan
S 21 Agneza, Janja, Neža, Ines
Č 22 Vinko, Anastazije, Irena R.
P 23 Emerencijana, Ema, Vjera, Milko
S 24 Franjo Saleški, Bogoslav
N 25 **3. KR. G.**; OBRAČENJE SV. PAVLA ap.
P 26 Timotej i Tit, Bogoljub, Tješimir
U 27 Anđela Merici, Pribislav, Živko
S 28 Toma Akvinski, Tomislav
Č 29 Valerije, Konstancije, Zdeslav
P 30 Martina, Gordana, Darinka
S 31 Ivan Bosco, Saturnin, Marcela

VELJAČA FEBRUAR

N 1 **4. KR. G.**; Sever, Brigita, Miroslav
P 2 **SVIJEČNICA**; Marin, Marijan, Marijana
U 3 Blaž, Vlaho, Tripun, Oskar, Dubravko
S 4 Veronika Jeruz., Andrija Corsini
Č 5 Agata, Jagoda, Dobrila, Silvan, Goran
P 6 Pavao Miki i dr., Doroteja, Dorica
S 7 Držislav, Rastimir, Rikard
N 8 **5. KR. G.**; Jeronim E., Jozefina B., Jerko
P 9 Apolonija, Sunčana, Borislava
U 10 **Bl. Alojzije Stepinac**; Skolastika
S 11 Gospa Lurdska, Mirjana
Č 12 Eulalija, Zvonka, Zvonimir, Damjan
P 13 Katarina Ricci, Božidarka, Kastor
S 14 Valentin, Zdravko, Valentina
N 15 **6. KR. G.**; Klaudije Col., Georgija, Agapa
P 16 Julijana, Onezim, Miljenko, Đula
U 17 Sedam utemelj. Reda slugu BDM
S 18 Bernardica, Šimun, Gizela
Č 19 Bonifacije, Konrad, Blago, Ratko
P 20 Leon, Lav, Lea
S 21 Petar Damiani, Eleonora, Damir
N 22 **7. KR. G.**; Katedra sv. Petra, Tvrtko
P 23 Romana, Polikarp, Grozdan
U 24 Montan, Modest, Goran
S 25 **ČISTA SRIJEDA** - Pepelnica (post i nemrs)
Č 26 Aleksandar, Sandra, Branimir
P 27 Gabriel od Žalosne Gospe, Tugomil
S 28 Roman, Teofil, Radovan, Bogoljub

OŽUJAK MART

N 1 **1. KORIZ.** (Čista); Albin, Hadrijan
P 2 Janja Pr., Lucije, Iskra, Čedomil
U 3 Marin, Kunigunda, Zvezdan
S 4 Kazimir, Eugen, Natko, Miro (kvatre)
Č 5 Euzebij, Teofil, Vedran
P 6 Marcijan, Viktor, Zvezdana (kvatre)
S 7 Perpetua i Felicita (kvatre)
N 8 **2. KORIZ.** (Pačista); Ivan od Boga
P 9 Franciska Rimska, Franjka, Fanika
U 10 Emil, Makarije, Krunoslav
S 11 Eutimije, Kandid, Firmin, Tvrtko
Č 12 Maksimilijan, Teofan, Bernard, Budislav
P 13 Kristina, Rozalija, Modesta, Ratka
S 14 Matilda, Miljana, Borislava
N 15 **3. KORIZ.** (Bezimeni); Longin, Veljko
P 16 Herbert, Agapit, Smiljan, Hrvoje
U 17 Patrik, Domagoj, Hrvatin, Hrvoje
S 18 Ćiril Jeruzalemski, Cvjetan, Ćiro
Č 19 JOSIP, zaručnik BDM; Jos, Josipa
P 20 Niceta, Dionizije, Vladislav, Klaudija
S 21 Serapion, Vesna
N 22 **4. KORIZ.** (Sredoposna); Oktavijan
P 23 Turibije, Oton, Pelagije, Dražen
U 24 Latin, Simeon, Javorka, Katarina
S 25 **BLAGOVJEŠT**; Marija, Maja, Marijan
Č 26 Emanuel, Montan i Maksima
P 27 Lidija, Rupert, Lada
S 28 Priska, Sonja, Nada, Polion
N 29 **5. KORIZ.** (Gluha); Bertold, Jona
P 30 Kvirin, Viktor, Vlatko
U 31 Benjamin, Amos, Ljubomir, Ljubo

H R V A T S

SRPANJ JULI

S 1 Estera, Aron, Šimun, Predrag
Č 2 Oton, Matinijan, Višnja, Bernardin
P 3 Toma Apostol; Tomo, Leon
S 4 Elizabeta Port., Elza, Jelica, Neven
N 5 **14. KR. G.**; Ćiril i Metod, Antun M.
P 6 Marija Goretti, Bogomila
U 7 Vilibald, Klaudija, Vilko, Lovre
S 8 Akvila i Priscila, Hadrijan, Eugen
Č 9 **Bl. Marija Petković**; Leticija
P 10 Amalija, Ljubica, Veronika, Vjerka
S 11 Benedikt opat, Benko, Dobroslav
N 12 **15. KR. G.**; Mohor, Suzana C., Ivan G.
P 13 **Majka Božja Bistrička**; Henrik, Hinko
U 14 Kamilo de Lellis, Miroslav
S 15 Bonaventura, Vladimir K. Roland
Č 16 Gospa Karmelska, Elvira, Karmela
P 17 Andrija, Branko, Marcelina
S 18 Fridrik, Jadviga, Natko, Miroslav
N 19 **16. KR. G.**; Aurelija, Zora, Zlatka
P 20 Ilija prorok, Ilijo, Margareta
U 21 Lovro Brindiz., Danijel, Danica
S 22 Marija Magdalena, Manda
Č 23 Brigita zašt. Europe, Apolinar, Ivan Cas.
P 24 Kristina, Mirjana, Kunigunda
S 25 Jakov st. ap.; Kristofor, Krsto
N 26 **17. KR. G.**; Joakim i Ana; Anica
P 27 Kliment Ohridski i dr., Natalija
U 28 Viktor, Beato, Nevinko, Inocent
S 29 Marta, Flora, Blaženka, Mira
Č 30 Petar Krizolog, Rufin, Anđela
P 31 Ignacije Loyolski, Vatroslav

KOLOVOZ AUGUST

S 1 Alfons de Liguori, Vjera, Nada
N 2 **18. KR. G.**; Porcijunkula, Euzebij Ver.
P 3 **Augustin Kažotić**; Lidija, Aspren
U 4 Ivan Marija Vianney, Dominika
S 5 Snježna Gospa, Nives, Snježana
Č 6 Preobraženje Gospod.; Predrag
P 7 Siksto papa, Darko, Donat
S 8 Dominik, Nedjeljko, Dinko, Neda
N 9 **19. KR. G.**; Edith Stein, Dužijanica
P 10 Lovro đakon, Lovorko, Erik, Laura
U 11 Klara, Jasna, Ljiljana, Suzana
S 12 Anicet, Hilarija, Veselka, Ivana Fr. Ch.
Č 13 Poncijan i Hipolit, Ivan B., Kasijan
P 14 Maksimilijan Kolbe, Euzebij, Alfred
S 15 **UZNESENJE BDM** - Vel. Gospa; Marija
N 16 **20. KR. G.**; Rok, Stjepan kr. (za opću Crkvu)
P 17 Hijacint, Liberat, Miron, Jacek
U 18 Jelena Križarica, Jelka
S 19 Ivan Eudes, Ljudevit, Tekla, Donat
Č 20 Stjepan kralj, Krunoslav
P 21 Pio X. papa, Hermogen, Anastazija
S 22 BDM Kraljica, Vladislava, Mavro
N 23 **21. KR. G.**; Ruža Lim., Filip B.
P 24 Bartol apostol; Bariša, Emilija
U 25 Ljudevit kralj, Josip Kalasan, Lajčo
S 26 Bernard, Jadranko
Č 27 Monika, Honorat, Časlav
P 28 Augustin, Tin, Gustav, Pelagije, Zlatko
S 29 Glavosjek Ivana Krstitelja
N 30 **22. KR. G.**; Feliks i Adukt
P 31 Rajmud, Rajko, Optat, Željko

RUJAN SEPTEMBAR

U 1 Egidije, Branimir, Tamara
S 2 Kalista, Maksima, Divna, Veljka
Č 3 Grgur Veliki, Gordana
P 4 Ruža, Rozalija, Dunja, Ida
S 5 **Bl. Majka Terezija**; Lovro Justinijani
N 6 **23. KR. G.**; Zaharija, Boris, Davor
P 7 **Marko Križevčanin**; Blaženko
U 8 **ROĐENJE BDM** (Mala Gospa); Maja
S 9 Petar Klaver, Strahimir
Č 10 Nikola Tolentinski, Pulherija
P 11 Hijacint, Cvjetko, Miljenko
S 12 Ime Marijino, Gvido, Dubravko
N 13 **24. KR. G.**; Ivan Zlat., Zlatko, Ljubo
P 14 Uzvišenje sv. Križa; Višeslav
U 15 Gospa Žalosna; Melita, Dolores
S 16 Sv. Eufemija, Kornelije i Ciprijan (kvatre)
Č 17 Robert Belarmin, Rane sv. Franje
P 18 Josip Kupert., Sonja, Irena (kvatre)
S 19 Januarije, Suzana, Emilija (kvatre)
N 20 **25. KR. G.**; Andrija Kim, Svjetlana
P 21 Matej ap. i ev.; Matko, Mato
U 22 Toma Vilanovski, Mavro, Žarko
S 23 P. Pio, Lino, Tekla
Č 24 Gospa od Otkupljenja, Mirko
P 25 Firmin, Zlata, Kleofa, Rikarda
S 26 Kuzma i Damjan, Damir, Justina
N 27 **26. KR. G.**; Vinko P., Gaj, Berislav
P 28 Vjenceslav, Većeslav, Veco
U 29 Mihael, Gabriel i Rafael; Milan
S 30 Jeronim, Jerko, Jere, Honorije

TRAVANJ

APRIL

S 1 Hugo, Teodora, Božica
Č 2 Franjo Paulski, Dragoljub
P 3 Rikard, Cvijeta, Radojko, Ratko
S 4 Izidor, Žiga, Strahimir
N 5 CVJETNICA; Vinko Fer., Berislav, Mira
P 6 Vilim, Celzo, Rajko, Petar
U 7 Ivan de la Salle, Herman, Gizela
S 8 Dionizije Kor., Alemka
Č 9 **VELIKI ČETVRTAK**; 7 srijem. mučenika
P 10 **VELIKI PETAK**; Ezekijel, Apolonija
S 11 **VELIKA SUBOTA**; Stanislav, Stana
N 12 USKRS (VAZAM); Julije, Viktor, Davorka
P 13 **USKRSNI PONEDJELJAK**; Martin I. papa
U 14 Maksim, Tiberije, Valerijan
S 15 Krescencije, Anastazija, Bosiljka
Č 16 Josip Benedikt Labre, Bernardica
P 17 Rudolf, Robert, Inocent, Šimun
S 18 Eleuterije, Amadej
N 192. USKRSNA (Bijela); Konrad, Ema
P 20 Marcijan, Teotim, Bogoljub
U 21 Anzelmo, Goran, Fortunat
S 22 Soter i Kajo, Teodor
Č 23 Juraj, Đuro, Đurđica, Bela, Adalbert
P 24 Fidelis, Vjera, Vjerko
S 25 Marko ev.; Ervin, Maroje
N 263. USKRS. NEDJ.; Kleto i Marcelin
P 27 **Bl. Ozana Kotorska**; Jakov Zadr.
U 28 Petar Chanel, Euzebij
S 29 Katarina Sijenska, Kata
Č 30 Pio V. papa, Josip Cottolengo, Benedikt

SVIBANJ

MAJ

P 1 Josip radnik; Sigismund, Žiga
S 2 Atanazije, Eugen, Boris
N 34. USKRS. NEDJ.; Filip i Jakov ap.
P 4 Florijan, Cvjetko, Cvijeta, Iskra
U 5 Anđelko, Irena, Maksim, Silvana
S 6 Dominik Savio, Dinko, Nedjeljko
Č 7 Duje, Gizela, Boris, Ivan
P 8 Marija Posrednica, Bratoljub, Celestin
S 9 Pahomije, Herma, Mirna
N 105. USKRS. NEDJ.; Bl. Ivan Merz
P 11 Mamerto, Franjo Hieronym
U 12 **Leopold Mandić**; Bodgan, Pankracije
S 13 BDM Fatimska, Servacije, Ema, Vjerko
Č 14 **Matija ap.**; Matko, Matiša, Bonifacije
P 15 Izidor, Sofija, Sonja
S 16 Ivan Nepomuk, Ubald, Nenad
N 176. USKRS. NEDJ.; Pascal, Paško
P 18 Ivan I. papa, Kristijan A.
U 19 Urban, Celestin, Teofil, Rajko, Ivan
S 20 Bernardin Sijenski, Zvezdan
Č 21 **SPASOVO (UZASASČE)**; Andrija B.
P 22 Helena, Jagoda, Milan, Renata
S 23 Deziderije, Željko, Željka
N 247. USKRS. NEDJ.; BDM Pom.
P 25 Beda Časni, Grgur VII., Urban
U 26 Filip Neri, Zdenko
S 27 Augustin Canter., Vojtjeh
Č 28 German, Vilim, Velimir, Ana Marija P.
P 29 Maksim, Ervin, Većeslav
S 30 Ivana Arška, Ferdinand, Srećko
N 31 DUHOVI; Pohod BDM, Krunoslava

LIPANJ

JUNI

P 1 Marija Majka Crkve; Justin, Mladen
U 2 Marcelin i Petar, Blandina, Eugen
S 3 Karlo Lwanga i drugovi, Dragutin (kvat.)
Č 4 Kvirin Sisački, Predrag, Optat
P 5 Bonifacije, Valerije, Darinka (kvatre)
S 6 Norbert, Neda, Paulina (kvatre)
N 7 PRESVETO TROJSTVO; Robert
P 8 Medard, Vilim, Žarko
U 9 Pelagija, Efrem, Ranko
S 10 Margareta, Greta, Biserka, Bogumil
Č 11 TIJELOVO; Barnaba ap.; Borna, Borko
P 12 Ivan Fakundo, Bosiljko, Ninko
S 13 Antun Padovanski, Tonko, Antonija
N 1411. KR. G.; Rikard, Rufin, Elizej
P 15 Vid, Jolanka, Ferdinand, Amos
U 16 Franjo Regis, Zlatko, Borko
S 17 Emilija, Laura, Bratoljub, Inocent
Č 18 Marko i Marcelijan, Ljubomir, Grgur
P 19 Srce Isusovo; Romuald, Rajka, Bogdan
S 20 Srce Marijino; Naum Ohrid., Goran
N 2112. KR. G.; Alojzije G., Vjekoslav
P 22 Paulin Nol., Ivan Fisher, Toma M.
U 23 Sidonija, Josip Cafasso, Sida, Zdenka
S 24 Rođenje Ivana Krstitelja; Krsto
Č 25 Eleonora, Vilim, Henrik, Adalbert
P 26 Ivan i Pavao, Vigilije, Zoran
S 27 Ladislav Ug., Ćiril Aleks., Ema, Toma
N 2813. KR. G.; Irenej, Miro, Smiljan
P 29 **PETAR I PAVAO**; Krešimir, Krešo
U 30 Ernest Praški, Rimski prvomučenici

K A R I J E Č 2009.

LISTOPAD

OKTOBAR

Č 1 Terezija od Djeteta Isusa
P 2 Anđeli Čuvari, Anđelko, Anđelka
S 3 Kandid, Maksimilijan, Gerhard
N 427. KR. G.; Franjo Asiški, Franka
P 5 Flavijan, Placid, Miodrag, Gala
U 6 Bruno, Fides, Verica, Vjera
S 7 BDM od Krunice; Rosario
Č 8 Demetrije i dr., Zvonimir, Šime
P 9 Dionizije Areop., Ivan Leonardi, Denis
U 10 Franjo Borgia, Daniel, Danko
N 1128. KR. G.; Bl. Ivan XXIII., Emilijan
P 12 Serafin, Maksimilijan, Makso
U 13 Eduard, Hugolin, Edo, Hugo
S 14 Kalist papa, Divko, Divna
Č 15 Terezija Avilska, Zlata, Rezika
P 16 Hedviga, Marija Margareta Alacoque
S 17 Ignacije Antiohijski, Vatroslav
N 1829. KR. G.; Luka ev.; Lukša
P 19 Pavao od Križa, Ivan Br. i Izak Jogues
U 20 Vendelin, Irena, Miroslava
S 21 Uršula, Zvezdan, Hilarija
Č 22 Marija Saloma; Dražen
P 23 Ivan Kapistran, Borislav, Severin
S 24 Antun M. Claret, Jaroslav
N 2530. KR. G.; Krizant i Darija, Katarina K.
P 26 Dimitrije, Dmtar, Zvonko
U 27 Šabina Avilska, Gordana
S 28 Šimun i Juda Tadej ap.; Siniša, Tadija
Č 29 Narcis, Donat, Darko, Ida
P 30 Marcel, Marojko, Ferdinand, German
S 31 Alfons Rodriguez, Volfgang, Vuk

STUDENI

NOVEMBAR

N 1 SVI SVETI; Svetislav, Sveto
P 2 Dušni dan; Dušica, Duško
U 3 Martin P., Hubert, Silvija
S 4 Karlo Boromejski, Dragutin, Drago
Č 5 Miro, Srijem. muč.; Emerik, Elizabeta
P 6 Leonard, Sever, Vedran
S 7 Engelbert, Anđelko
N 832. KR. G.; Gracija Kotor.; Bogdan
P 9 Teodor, Ivan Lateranski
U 10 Leon Veliki, Ivan Skot, Lav, Lavoslav
S 11 Martin biskup, Davorin
Č 12 Jozafat, Emilijan, Milan
P 13 Stanislav Kostka, Stanko, Didak
S 14 **Nikola Tavelić**; Ivan Trogirski, Zdenko
N 1533. KR. G.; Albert Veliki, Leopold
P 16 Margareta, Gertruda, Agneza As.
U 17 Elizabeta Ug. (za opću Crkvu), Igor
S 18 Posveta bazilike sv. Petra i Pavla
Č 19 Elizabeta Ug., Krispin, Matilda
P 20 Feliks Valois, Srećko, Edmund, Veco
S 21 Prikazanje BDM, Gospa od Zdravlja
N 22 KRIST KRALJ; Cecilija, Cilika, Slavujka
P 23 Klement, Milivoj, Blagoje
U 24 Krizogon, Krševan, Andrija
S 25 Katarina Aleksand., Kata, Erazmo
Č 26 Konrad, Leonard, Dubravko
P 27 Maksim, Severin, Virgilije
S 28 Sostan, Jakov Markijski, Držislav
N 291. N. DOŠ.; Illuminata, Svjetlana
P 30 Andrija apostol; Hrvoslav

PROSINAC

DECEMBAR

U 1 Elegije, Natalija, Božena
S 2 Živka, Blanka, Lara, Bilijana
Č 3 Franjo Ksaverski, Klaudije
P 4 Ivan Damašč., Barbara, Kristijan
S 5 Saba, Krispina, Dalmatin, Slavka
N 62. N. DOŠ.; Nikola biskup, Vladimir
P 7 Ambrozije, Dobroslava, Agaton
U 8 **BEZGRESNO ZAČEĆE BDM**; Imakulata
S 9 Valerija, Petar F., Zdravka (kvatre)
Č 10 Gospa Loretka, Judita, Julija
P 11 Damaz, Damir, Sabin (kvatre)
S 12 Ivana Franciska de Ch., Franjica (kvatre)
N 133. N. DOŠ. - Materice; Lucija, Jasna
P 14 Ivan od Križa, Špiro
U 15 Kristijana G., Irenej, Darija
S 16 Adela, Etela, Zorka
Č 17 Lazar, Florian, Zrinka
P 18 Gracijan, Bosiljko, Dražen
S 19 Urban, Tea, Božica, Vladimir
N 204. N. DOŠ. - Oci; Eugen i Makarije
P 21 Petar Kanizije, Snježana
U 22 Honorat, Časlav, Zenon
S 23 Ivan Krakovski, Viktorija, Vita
Č 24 Badnjak; Adam i Eva,
P 25 BOŽIC; Anastazija, Božidar
S 26 SV. STJEPAN; Krunoslav
N 27 SVETA OBITELJ; Ivan ap. i ev.; Janko
P 28 Nevina dječica, Mladen, Nevenka
U 29 Toma B., Davor, David
S 30 Trpimir, Sabin, Liberije
Č 31 Silvestar papa; Silvije, Goran

Izložba slika od slame u Zagrebu

Krhka ljepota – trajna vrijednost

U slamarkama nastojte otkriti zaljubljenike u bogata žitorodna polja Bačke i zbilju njihova života, njihovu istinitost, ali i iskrenost, rekao je Naco Zelić, dopredsjednik Udruge za potporu bačkim Hrvatima

U prepunim prostorijama Hrvatske Paneuropske unije u Zagrebu 16. prosinca je otvorena izložba slika od slame »Krhka ljepota – trajna vrijednost«, kojom se glavnom gradu Hrvatske predstavila autohtona hrvatska manjina u Vojvodini, točnije iz Tavankuta, sela nadomak Subotice.

sjednik Hrvatske Paneuropske unije *Pavo Barišić* i predsjednik Udruge za potporu bačkim Hrvatima *dr. Stjepan Skenderović*.

Ladislav Suknović, predsjednik HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta, u sklopu kojeg djeluje i Likovna kolonija u tehnici slame, u uvodnoj je riječi rekao kako je duga tradicija ove umjetnosti te da

odgajani i gdje u počinak polazimo, uvijek se tu nađe mnogo našeg srca. I dok vam pogled zapinje na predivne slike krajolika u kome obitava nostalgичna mašta umjetnika, duša neka vam bude otvorena za toliku rječitost vječnosti, nadanja i sna. Sve su ove slike otkinuti dijelovi naših života i bitisanja, dio su našeg uspona i životnog ponosa. I dok htjedismo darivati vam ono najdragocjenije od nas, učinismo to upravo ovdje gdje znamo da smo među svojim i gdje ne manjka otvorenost srca i širina duše«, rekao je Suknović.

KOLONIJA U TAVANKUTU: *Naco Zelić*, dopredsjednik Udruge za potporu bačkim Hrvatima, prisjetio se početaka rada slamarki. »Jedan sam od malog broja živih

sudionika vremena kada je grupa slikara amatera 1961. godine osnovala u Tavankutu Likovnu koloniju 'Grupa šestorice'. Ubrzo su im se pridružile slikarice naivke *Marga Stipić* i *Cilika Dulić* te već poznata pletilja kruna i ornamenata od pšenične slame, rađenih za proslave žetvenog običaje Dužijance i u Žedniku i u Subotici, *Ana Milodanović*. Slijedećih godina u rad Likovne kolonije uključile su i druge slamarke – *Teza Milodanović*, *Kata Rogić*, *Đula Milodanović*, *Mara Ivković Ivandekić*, *Anica Balažević*, *Teza Vilov*, *Matija Dulić*, *Rozalija Sarić* i druge. Nakon kraćeg zastoja u radu Likovne kolonije, koja je u to vrijeme djelovala kao sekcija KUD 'Matija Gubec' u Tavankutu pridružile su

Riječ je o autentičnoj naivnoj umjetnosti u tehnici slame ponikloj na sjeveru Bačke u sastavu narodne umjetnosti bunjevačkih Hrvata, prožetom posebnom poetikom koju uvjetuje sam materijal. A slama je oduvijek bila jedna od zaštitnih znakova ravnice, oda životu, poetika, sentiment i nostalgija ravnice, vedrina i lepršavost prepuna svjetla što se iz samog sunca pretočilo u krhku bit slame. Slike su nastale pletenjem i građenjem reljefnih oblika u kombinaciji s linearnim nizanem i apliciranjem slame na podlogu, a oslikavaju čudesan spoj mašte i realnosti, sanjanog i pomalo zaboravljenog prizore ravnice, salaša, bunjevačke običaje. One su svojevrsna afirmacija ljepote i bogatstva tradicije, diskretan doprinos proslavi života, dok su autorice slika, Slammarke, svojom magijom pokazale svijetu novu vrstu umjetnosti. Od one davne, prve u javnosti objavljene slike u tehnici slame, »Rit«, koju je izradila *Ana Milodanović* 1962. godine, počelo se govoriti o kreaciji koja nadmašuje narodnu umjetnost, iskazuje osobni, definirani stav nadahnut ljepotama duha i mašte.

DUGA TRADICIJA: Izložbu su u ime organizatora otvorili pred-

svaka riječ o njoj i o svim umjetnicima i ljudima koji su je podigli na pijedestal koji danas ima, zaslužuju zahvalnost i u isti tren divljenje u dostojanstvenosti koju ona sa sobom nosi. »Zato, kada bilježimo koju riječ ili treptaj zjenica kamere i govorimo o slami gdje smo rođeni i s koje smo potekli, gdje smo

Sudionici izložbe

I mena autorica i autora čiji su radovi izloženi: *Teza Milodanović* (Žednik, 1936. – 1998.), *Mara Ivković Ivandekić* (Đurđin, 1919. – 2006.), *Marija Vojnić* (Tavankut, 1948.), *Marija Dulić* (Tavankut, 1936.), *Jozefa Skenderović* (Tavankut, 1952.), *Anica Horvacki* (Subotica 1938), *Marija Jaramazović* (Subotica, 1934.), *Cilika Jaramazović* (Subotica 1936), *Nedeljka Šarčević* (Subotica, 1948.), *Eržika Virag* (Novi Kneževac 1951.), *Vera Bašić Palković* (Subotica 1948), *Verica Sudarević* (Tavankut 1957.), *Ana Šot* (Subotica 1960.), *Đurđica Vidaković Hadnađ* (Subotica 1960.), *Zoran Ivković Ivandekić* (Bajmok 1962.), *Eržika Gubičak* (Senta 1946), *Rozalija Tot Kiš* (Subotica 1950.), *Cecilija Matoš* (Bajmok 1929.), *Đurđica Orčić* (Subotica, 1972.), *Jasna Dulić* (Subotica 1973.), *Edita Petrekanić Bačić* (Kelebija 1947.), *Katarina Skenderović* (Tavankut 1959.), *Gabrijela Gmijović* (Tavankut 1943.), *Kristina Kovačić* (Tavankut 1981.), *Branko Cvijin* (Tavankut 1986.).

se nove slammarke, među kojima *Jozefa Skenderović*, *Marija Vojnić*, *Marija Dulić*, *Đurđica Orčić*, *Nedeljka Šarčević* i brojne druge čije slike vidimo i na ovoj izložbi«, rekao je Naco Zelić i skrenuo pozornost kako na ovim slikama ne treba tražiti provokativnost, koja je imanentna umjetnosti, već da u slamarkama nastojimo otkriti zaljubljenike u bogata žitorodna polja Bačke i zbilju njihova života, njihovu istinitost, ali i iskrenost.

Program otvaranja izložbe vodila je *Nevenka Nekić*, zamjenica predsjednika Hrvatske Paneuropske unije, a u glazbenom dijelu obrade starih bunjevačkih pjesama svirali su *Krešimir Ivančić* (violina) i *Ivan Tikvicki* (gitara).

Zlatko Žužić

Umro slikar Ivan Rabuzin

VARAŽDIN – Klasik hrvatske i svjetske naive Ivan Rabuzin preminuo je prošloga četvrtka 18. prosinca u 87. godini u varaždinskoj Općoj bolnici, javila je Hina.

Rođen je 27. ožujka 1921. u Ključu pokraj Novog Marofa. Izučio je stolarski zanat u Zagrebu i Zemunu. Završio je Majstorski odjel Obrtne škole u Zagrebu 1948., premda je u to doba polazio večernji tečaj crtanja (K. Angeli Radovani). Iako je ta poduka temelj njegove likovne kulture, Rabuzin će ostati samouk koji svijet oko sebe gleda očima prvodošloga.

Prvu samostalnu izložbu priredio je 1956. u Novom Marofu, a do sada je izlagao na više od 200 samostalnih izložaba u Hrvatskoj i inozemstvu.

Godine 1959. (Mačak) i 1960. (Prašuma) nastala su prva paradigmatička djela Rabuzinova stila u kojemu osnovnu plodotvornu česticu tvori kružić boje, usklađen s ostalim kružnim i polukružnim oblicima – oblak, krošnja, brijeg.

Rabuzin svoje slikarstvo opisuje kao (voluntarističku) viziju; ono je idealistička rekonstrukcija svijeta. Slika je rekonstrukcija Raja, raj na Zemlji.

Rabuzinovi cvjetni motivi postali su cijelom svijetu prepoznatljiv autorski znak. Slikar ga je prenosio na uporabne predmete, a vrijedna su u tom stilu i dva ostvarenja u Japanu – zastor kazališta »Takarazuka« u Tokiju i zastor u predavaonici Muzeja moderne umjetnosti u Urawi.

O slikaru Rabuzinu snimljeno je desetak dokumentarnih filmova i tiskano nekoliko monografskih prikaza.

U katalozima svojih izložaba objavio je monografske zapise o svojoj poetici i stvaralačkom procesu, koji se smatraju prvorazrednim dokumentima za one koje zanima povijest hrvatske umjetnosti modernoga i ne samo naivnoga umjetnika.

Rundek oduševio publiku u Sava centru

BEOGRAD – Darko Rundek i Cargo orkestar održali su u srijedu 18. prosinca navečer u prepunoj dvorani beogradskog Sava centra koncert za pamćenje na kojem je publika od prvih taktova glazbe do konca koncerta i dva bise, stajala i skupa s glazbenicima pjevala plesala i pljeskala, piše Hina.

»Gdje ste nesvrstani? Pa, kako ste? 'Ajmo polako«, pozdravio je Rundek publiku dok je bend počinjao »Istu sliku« uz vrisak oduševljene publike. Ozračje u dvorani već je na samom početku dovedeno do usijanja starim Haustorovim hitom »Ena« i više nitko nije sjeo u udobne fotelje dvorane.

Nizale su se Carmela, Otok, Ruke, Zvuk oluje i druge pjesme i iz Rundekove solo karijere i njegova bivšeg benda Haustor te uz ovacije i povike iz publike »Majstori, majstori...« Publika je mogla čuti, kako je to najavio Rundek »rezime jedne faze rada Cargo orkestra, neku vrstu Best of-a«.

Rundek i skupina glazbenika oduševili su više od pet tisuća ljudi u dvorani koja nikada nije bila punija. Prodana su čak i pomoćna sjedala, a pred dvoranom je ostalo još dosta onih koji nisu uspjeli na vrijeme kupiti karte.

Godišnji koncert HKPD »Tomislav«

STARA PAZOVA – Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo »Tomislav« iz Golubinaca održat će Godišnji koncert u nedjelju 28. prosinca u Kazališnoj dvorani Centra za kulturu u Staroj Pazovi. Uz domaćine, na koncertu će nastupiti i Gradski tamburaški orkestar. Cijena ulaznica je 100 dinara. Početak je u 19 sati.

Novi svezak »Klasja naših ravni«

U posljednjem ovogodišnjem svesku »Klasja naših ravni« – u dvobroju 11.-12. za 2008. godinu – među ostalim objavljeni su ulomci iz romana Tomislava Ketiga »Jesenska romana gospode Politeo«, Vladimira Bošnjaka »Šesta grana« kao i »Teška vremena«, te ulomak iz romana Ivana Balenovića »Princ Humorabi od Plusopotamije«. Nadalje, drama Stjepana Bartoša »Kako se Staljin održao«, te prozni tekstove Nevenke Nekić »Dida Hodak«, Milivoja Prčića »Ljubav je zaborav svijeta« i Dražena Prčića »Drumska avantura«. U tekstu pod naslovom: »Bog u pjesništvu Ljubice Kolarić-Dumić«, Đuro Vidmarović prikazuje stvaralaštvo ove spisateljice rodom iz Srijema, dok Đuro Franković piše o »Zaboravljenim budimskim Kalendarima slovinskim iz 18. stoljeća«.

Prve orgulje u Makedoniji

SKOPJE – Tradicionalni Božićni koncert u katoličkoj crkvi Presvetog Srca Isusova u Skoplju, koji je 20. prosinca organiziralo hrvatsko veleposlanstvo, upotpunjen je zvukom prvih orgulja na tlu Makedonije.

Na orguljama je svirao hrvatski orguljaš Mario Perestegi, a u programu koncerta sudjelovali su i umjetnici iz Makedonije, Austrije, Albanije, Poljske i Slovenije.

Orgulje, izrađene u Mariboru, kupljene su donacijama građana, organizacija, Vlada Hrvatske i Makedonije te veleposlanstava Austrije, Albanije, Poljske i Slovenije.

Uz veliki broj građana koncertu su nazočili predstavnici vjerskih zajednica, Vlade i Sobranja Makedonije, među kojima i premijer Nikola Gruevski te članovi diplomatskog zbora.

Pozdravljajući goste biskup Kiro Stojanov zahvalio se svim donatorima koji su pridonijeli da Makedonija dobije tako vrijedan instrument koji će služiti ne samo katoličkim vjernicima već i građanima Skopja, pošto je, kako je rekao, crkva otvorena za koncerte svih umjetnika.

Roko Radovniković, akademski kipar iz Novog Sada

Lutkarstvu me je privukla njegova dinamičnost

*Prvi angažmani vezani uz novosadsko Pozorište mladih, gdje je radio kao scenograf i kreator lutaka * Izrađivao lutke za televizijske serijale i filmove * Kao kipar jedanput samostalno izlagao*

Piše: Davor Bašić Palković

Roko Radovniković

Iako je po vokaciji akademski kipar, što je postao 2000. nakon završene Akademije likovnih umjetnosti u Novom Sadu, *Roko Radovniković* (1975.) najveći dio svojeg stvaralačkog angažmana ostvaruje u drugim medijima, ponajviše lutkarstvu.

»Lutkarstvo sam otkrio na drugoj godini likovne akademije«, prisjeća se ovaj novosadski umjetnik. »Bila je otvorena privatna škola za lutkarstvo 'Anima' i to mi je zvučalo zanimljivo. Trebalo mi je nešto novo i nekako mi se baš to svidjelo. Program nastave mi je 'otvarao oči', jer ranije nisam tako razmišljao u stvaralačkom pogledu. lutka kao izričajno sredstvo, kao neki predmet manipulacije, živi u određenom vremenu i prostoru. Samo kiparstvo mi je djelovalo statično, a ovdje se sve nekako 'dešavalo'. Bio sam u prednosti jer sam imao iskustvo s različitim materijalima: materijal itekako 'priča priču', a taj osjećaj je bitan. Lutkarstvu me je privukla dinamika, otvaranje nekog drugog svijeta percepcije, ono je medij gdje su glazba, ples, skulptura, slika povezani«, objašnjava naš sugovornik.

KAZALIŠTE, TV, FILM: Njegovi prvi profesionalni angažmani vezani su uz novosadsko Pozorište mladih, gdje je kao honorarni suradnik od 2000. godine radio na mjestu scenografa i kreatora lutaka. U ovoj kazališnoj kući radio

je kostime i maske za predstavu »Posjet stare dame«, dizajn, izradu lutaka i scenografije u ostavrenju »Komadić«, te likovno-vizualno rješenje u predstavi »Dječak i Djevojčica«. Suradivao je također i sa Srpskim narodnim pozorištem, gdje je potpisao rekvizite za predstave »Kuba Libre« i »Vjenčanje«.

Osim u kazalištu, probao se i u radu za televizijsku produkciju. Lutku Zuu kreirao je za istoimeni lutkarski serijal emitiran na TV Apolo, a za TV Novi Sad izradio je lutke Cvrleta i Bajku. Jedan od njegovih najopsežnijih radova svakako je onaj za potrebe satiričnog serijala »Nikad izvini« na TV Pink, koji je podrazumijevao izradu 30 lutaka (karikatura) javnih ličnosti, mahom političara.

Radio je lutke i za potrebe filma: za jedan alternativni film na akademiji, te film »Mister sick«. Inače, svoje lutke i figure predstavio je i dvjema izložbama (2003. i 2004.) u novosadskoj galeriji »Tableau«.

KIPARSTVO: U kiparstvu ga je, kako kaže, zanimao izravni kontakt s materijalom, točnije

»ekspresija materijala kroz skrivenu figuraciju«. »U početku su to bili portreti, karikature i razne ženske figure. Eksperimentirao sam i s različitim načinom oblikovanja, čak i s bacanjem gline na pet metara udaljenosti od štafela. Znači, od mog različitog načina djelovanja tražio bih reakciju. U tom smislu, nisam uvijek nailazio na razumijevanje, ali moj odnos prema materijalu i tu prisutna komunikacija razvijali su se. Tražio sam izazove. Jednako tako mi je bilo logično bojati odljeve od gipsa – pa kako ispadne, zatim miješati papir, drvo, gips i metal, sve što mi se učinilo mogućim i bilo na dohvata ruke. Dakle, ovladavanje procesom savlađivanja materijala i stvaralačka interakcija s njime bili su za mene zakon. Oko velikih tema i ideja bih se gubio, to bi se nekako poslije samo složilo«, objašnjava Roko.

IZLOŽBA BIZONA: Radovniković je samo jedanput samostalno izlagao. Riječ je o izložbi

Karikature i ilustracije

U talijanskom satiričnom časopisu »Bianco d'uovo« objavljivao je karikature, a s časopisom »Vojvođanska scena« suradivao je kao autor članaka i ilustrator testova o lutkarstvu.

Skulptura bizona

Lutke i figure Roka Radovnikovića

Lutke za serijal »Nikad izvini«

»Bizon« koja je priređena u Američkom kutku u Novom Sadu. »Motiv bizona, animalistička plastika, bio mi je interesantan u tom razdoblju, kao nešto masivno, snažno u nekom naponu i pokretu koji traje i opstaje, sa svojim bogatstvom fakture. Skulpture su izvedene u terakoti koja je zabilježila svaki dodir, akciju, pritisak. Jedna zamrznuta pojava tijela koje ide naprijed, a opet je spriječena nečim. Terakota se tu provlači kao materijal koji upućuje na prirodu – kao nešto čisto i ranjivo. A inače sam glinu (zemlju) za te skulpture sam pravio i vukao je s jednog brda tako da mi je ona bila nešto kao svetinja, za koju sam se pomučio. Što se tiče teme bizona, njih više nema, te je poruka ukazivala na očuvanje prirode, regeneraciju i njezino opstajanje«, objašnjava kipar.

Trenutačno radi kao pedagog u specijalnoj školi za ometene u razvoju, »Milan Petrović«. Otkrivajući nam svoje buduće planove, navodi sljedeće: »Trenutačno izrađujem lutke i sceno-

Stručna usavršavanja i radionice

Radovniković je sudjelovao u radu kazališnih radionica u zemlji i inostranstvu. »Išao sam u Bugarsku na usavršavanje kod Emila Ivanova, njihovog poznatog kreatora lutaka. Sudjelovao sam u radionicama 'Staf teatra', kod Dejana Garbosha u Bugarskoj i ovdje, te u radionicama Krune Tarle iz Zagreba«, kaže on.

Svoje znanje i vještinu prenosio je drugima. Kao volonter držao je lutkarsku radionicu u okviru »Eko kampa 2004.« na Fruškoj Gori, te vodio kiparske radionice u okviru »Zmajevih dječjih igara« 2005. i 2006. godine.

grafiju za jedan lutkarski film-serijal. Projekt je sličan *Hensonovom* 'Muppet Show'-u, ali domaća varijanta manjeg obujma. Stvar bi trebala biti veoma komična, namijenjena je širokom krug gledatelja, pogotovo djeci. Serijal se bavi pozitivnim idejama zaštite životnog okoliša i problemom zagađenja. Trebao bi se pojaviti za mjesec-dva«.

Iz predstave »Posjet stare dame«

Nagrade

Za svoj autorski rad Roko Radovniković dobio je dvije nagrade:

nagradu za najbolju scenografiju na Festivalu lutkarskih kazališta Srbije (2001.) te nagradu za likovnost u predstavi »Dječak i djevojčica« na festivalu u Vršcu (2001.).

ZAVOD ZA KULTURU VOJVOĐANSKIH HRVATA

Marica Bodrožić, »Tišina, rastanak«, Fraktura, Zaprešić, 2008.

Sličice u okvirima prolaznosti

Roman »Tišina, rastanak« slijed je slika, u vremenu razbacana niska impresija, komadića sjećanja i razmišljanja. Zadivljujuće samosvojna slikovna i jezična snaga ove autorice, njezini poetski uzleti, epizode i minijature obilježja su njezina osobita stila

Piše: Đurđica Stuhldreiter

»S novi ne odrastaju. Snovi su bezvremeni. Priča o Jeleni Felder također je bezvremena. Pa ipak, njezin rastanak ima vlastiti trenutak. Na ulici slika vlada sklad. Ali kakvu uspomenu ima nastanak, koju boju, kakav okus?

Stolisnik se vidi u djedovu vrtu, nad njim oko djeteta. Vrh Jelenina nosa žuti se od nutrine cvijeta. Ljeto je, da, ali i vrlo hladna stara zima. U sobi u kojoj stanuje vatra,

nema peći. To je Jelenina soba. Ondje caruje stalnost ljeta i nestalnost sjećanja. Igra je ondje; medenožuto blistanje podnih dasaka.

Početak je to romana mlade spisateljice Marice Bodrožić, što daje naslutiti kakvim će rukopisom biti ispisane njegove stranice. Riječ je o zanimljivu uratku već i stoga što je roman napisan na njemačkom jeziku, a do hrvatskih je čitatelja došao u prijevodu Latice Bilopavlović.

BEZBROJ POJEDINAČNIH TRENUTAKA: Roman »Tišina, rastanak« slijed je slika, u vremenu razbacana niska impresija, komadića sjećanja i razmišljanja. Jelenina priča raspršuje se u bezbroj pojedinačnih trenutaka, nesređeno, slučajno, kao i samo sjećanje, te ostaje iznimno osobna, u visini očiju djeteta. Pripovjedne slike velike pjesničke snage prepune su novih jezičnih tvorbi i osjetilnosti. Zadivljujuće samosvojna slikovna i jezična snaga ove autorice, njezini poetski uzleti, epizode i minijature obilježja su njezina osobita stila.

Kritika je uglavnom pozitivno ocijenila ovaj roman, te između ostalog, zapisala:

»Miris maslinova drveta, okus vina i ulja, plavo, smeđe i zeleno u crkvi na blagdan. Sve to pridonosi

atmosferi ove pripovjedne struje, kao i jezik koji svojom lirskom osebnosti podsjeća na Rilkea« (Frank Meyer, Deutschlandradio Kultur).

»Dok se u romanu slijedom sjećanja djetinji pogled u samoći prerano odrasle djevojčice pretvara u književnost, točnije u poeziju, svjedoci smo autoričina harmonična odnosa između srca i glave, između osjećaja i razuma; ovaj je roman ogledni primjer Saint-Exupéryjeve rečenice: 'Samo se srcem dobro vidi'« (Staudacher, Deutschlandfunk).

»Kronološka pripovjedna struktura raspršena je, a vrijeme je rastegnuto u jedan beskrajan trenutak rastanka« (Michael Braun, Neue Zürcher Zeitung).

SPOMEN NA DJETINJSTVO: Spomen na djetinjstvo u ovom se romanu izlaže oku čitatelja kao niz sličica što bivaju obasjane sjećanjem na naizgled obične sitnice, kakvih je prepuno svako djetinjstvo. No, baš ono, u pripovijedanju Marice Bodrožić dobiva obrise posebnog i neponovljivog. Dijete što na svoje dane u Hercegovini i život u Njemačkoj gleda sa stajališta odrasle osobe, razlogom je zašto se ono može iščitavati na razne načine. Tankočutna djevojčica nosi breme djetinjstva i kao

odrasla osoba, a tražeći razloge toj bremenitosti ispisuje i stranice ove knjige. I mada se čini da je vrijeme odlučujući čimbenik u poimanju i sudac mnogo čemu, autorica ostavlja otvorenu mogućnost da možda i nije tako. Jer njezin roman završava riječima:

»Vlakovi prolaze i na kraju svi voze samo u moguću budućnost, a mi mislimo da su to kolodvori na kojima ljudi izlaze. No to su vjerovatno sasvim drukčija mjesta, negdje, u nekoj već jednom udahnuтой daljini; u tišini, za leđima vremena koje prolazi.«

Misao o prolaznosti postaje tako važnom napomenom koju valja imati na umu dok čitamo ovaj roman. Nižući svoje sličice u okviru prolaznosti, baš kao u obiteljski album, Marica Bodrožić dat će svemu i jednu drugu dimenziju. Prolaznost se na stranicama njezine knjige često pretvara u konstantu koja svojim kriterijima vrjednuje sve oko nas. Ukoliko nam se ponekad učini da je odveć strog sudac, ništa za to. Preispitujući vlastite postupke u svjetlu naznaka ove spisateljice, ostaje nam da istražimo vlastiti odnos prema kategoriji vremena. Čitanje ovog romana zasigurno će nam u tome pomoći.

Marica Bodrožić rođena je 1973. u Zadvarju, u Dalmaciji. Odrasla je u Hercegovini i Dalmaciji. Godine 1983. seli se u Njemačku, gdje su joj roditelji živjeli već od kraja 60-ih. Školovala se za knjižaricu i studirala kulturnu antropologiju i slavistiku. Već za svoje prve literarne radove, pjesme objavljene 2001., dobila je stipendiju Hemann Lenz. Piše esejiističke tekstove za radio i tisak o Danilu Kišu, Marini Cvetajevoj, Dubravki Ugrešić, Anne Sexton, Nazimu Hikmetu i mnogim drugima. Za zbirku »Tito je mrtav« dobila je nagradu Heimito von Doderer 2002. i nagradu zaklade Robert Bosch 2003. godine. Živi u Berlinu i Parizu kao profesionalna spisateljica.

Badnjak

Piše: Miranda Glavaš-Kul

Iako su Badnjak i Božić iza nas, željela bih nešto reći o nastanku riječi *badnjak*. Razlikujemo značenje riječi *badnjak* i *Badnjak*. U Anićeve »Rječniku« uz riječ stoji da je to tek, netom, posječena glavnja (panj) koja se dan uoči Božića polaže na ognjište, a je dan uoči Božića.

Riječ *badnjak* ima podrijetlo u riječi bdijeti. Korijen te riječi je praslavenski i glasi b'd, s poluglasom, a taj je poluglas prešao u samoglasnik *a*. Tako se razvio korijen *bad* u kojemu danas teško prepoznamo svezu s riječju bdjeti.

Drvo koje se prema tradiciji palilo u noći Kristova rođenja, uz

koje se bdjelo i čekalo rođenje maloga Boga – Božića, simboliziralo je svjetlost i nadu koju nam je Isus svojim rođenjem donio. Ovaj se lijepi običaj u nekim krajevima i obiteljima održao do danas, a mi koji naše domove grijemo centralnim grijanjem i nemamo mogućnost unijeti i zapaliti badnjak, te na takav simboličan način bdijeti i čekati Isusov dolazak, palimo voštane svijeće i bdijemo. Od 1986. godine u Europi se, a od ratne 1991. i u Hrvatskoj, bdije uz Betlehemske svjetlo koje simboliizira mir, ljubav i dobrotu. Svjetlost mira – Betlehemske svjetlo pali se dva tjedna prije Božića na veli-

koj svečanosti u mjestu Kristova rođenja i simbolično obilazi svijet kako bi ga se prenijelo na svijeće milijuna vjernika. Iz Hrvatske se Betlehemske svjetlo raznosi diljem BiH-a i Vojvodine.

Vjerujem da je mali Isus, koji

je svjetlo svijeta, simbolikom Betlehemske svjetla zapalio u našim srcima iskru i prenio nam poruku da smo i mi, njegovi sljedbenici, svjetlo svijeta. Nastojmo grijati srca ljudi oko sebe tom svjetlošću do sljedećega Božića.

Povijest hrvatske književnosti (9. dio)

Matija Vlačić Ilirik

Priređuje: Miranda Glavaš-Kul

Europski val reformacije i protureformacije, koji je pokrenuo njemački teološki i vjerski reformator *Martin Luther* svojim tezama o reformaciji crkve, stigao je i u Hrvatsku u 16. stoljeću. Ovaj je pokret potaknuo književno stvaralaštvo u onim dijelovima Hrvatske u kojima ono do toga vremena nije bilo razvijeno. Reformatskome su se pokretu među prvima priključili bužet-ski pop glagoljaš *Stjepan Konzul Istranin* i *Antun Dalmatin*, istarski svećenik. Preveli su Bibliju na opći i razumni hrvatski jezik. Ova je Biblija tiskana glagoljičnim pismom 1562. (I. dio) i 1563. (II. dio). Željeli su stvoriti moderni standard hrvatskoga jezika uvodeći bogoslužje na narodnome jeziku i tiskajući knjige na glagoljici i hrvatskoj ćirilici – bosančici. Isti su autori tiskali još dva djela »Govorenje vele prudno« (1565.) i »Postila« (1568.).

No najpoznatiji hrvatski protestantski teolog, filolog, crkveni povjениčar i filozof, čovjek koji

Matija Vlačić Ilirik (1520.-1575.)

zauzima prvo mjesto u hrvatskom protestantizmu je *Matija Vlačić Ilirik*. U Europi je poznatiji po latiniziranom imenu *Matthias Flacius Illyricus*. Rođen je u istarskom gradu Labinu 1520., a umro je u Frankfurtu 1575. godine. Živio je vrlo burnim i nemirnim životom.

Školovao se u Italiji i Njemačkoj. Trebao je biti zaređen u Mlecima, ali je na nagovor gvardijana fra Lupetine oputovao u Njemačku. Ondje se sprijateljio s Lutherom i postao njegovim istomišljenikom. Na sveučilištu u Wittenbergu stekao je zvanje magistra slobodnih umijeća, a na istome je sveučilištu predavao hebrejski i grčki jezik. Kako je živio i djelovao izvan domovine, nije pisao hrvatskim nego latinskim jezikom, što je bila rijetkost za pisce protentatizma koji su, gotovo odreda, stvarali na svome materinskom jeziku. Cijeloga je života hrabro branio svoje stavove. Zbog svojih se odvažnih istupa i zagovaranja načela slobode misli i djelovanja na području filozofije, filologije i historiografije danas smatra pretečom hermeneutike. Najzrelije mu je djelo, koje je postalo temeljnim djelom protestantskoga tumačenja Biblije, »Ključ Svetoga pisma« objavljeno 1567. u Strasbourgu. Napisao je i objavio oko 250 radova. Prvo mu je djelo, a ujedno

i njegov najljepši književni rad, autobiografski spis »Apologia Matthaie Flacii ad scholam Wittenbergensem«. Jedan je od pisaca i urednika monumentalne »Crkvene povijesti« (*Ecclesiastica historia*) objavljen u 12 svezaka u Baselu (1559.–1574.), poznate i pod naslovom »Magdeburške centurije« (*Centuriae Magdeburgenses*). U tom djelu daje kritičku povijest kršćanstva do kraja 13. st., s elementima opće povijesti, te označava pape kao antikriste. U djelu »Katalog svjedoka istine« koji su se do našega doba suprotstavili papama dokazuje da je reformacijske prigovore rimskoj crkvi iznijelo oko 400 istaknutih kršćanskih pisaca, od Grgura I. do Tome Akvinskoga.

Svojim je djelima Matija Vlačić Ilirik postao jednim od najpoznatijih pisaca i publicista protestantizma 16. stoljeća. Jedan je od onih Hrvata koji je svojim radom stekao svjetski ugled.

Humanitarni koncert u Bačkom Bregu

Pozdrav Božiću

*Božićni koncert u crkvi sv. Mihovila Arhandela okupio blizu 200 sudionika * Amateri i profesionalci rame uz rame za obnovu crkve * Vjernike pozdravio i srijemski biskup msgr. Đuro Gašparović*

Piše: Ivan Andrašić

U nedjelju 21. prosinca, u crkvi sv. Mihovila Arhandela u Bačkom Bregu održan je humanitarni božićni koncert. Blizu 200 sudionika iz Republike Hrvatske i Autonomne Pokrajine Vojvodine skladno je pjevalo i sviralo pod svodovima crkve, koju su vjernici iz Berega i okolnih župa ispunili do posljednjeg mjesta. Pjevalo se dolazećem Božiću, pjevalo se iskreno, od srca, a za srca vjernika i uzvanika, koji su svojim priložima potpomogli akciju prikupljanja sredstava za najhitnije građevinske zahvate na sanaciji dijela crkve sklonog rušenju.

KONCERT: Početak koncerta u prepunoj crkvi najavili su zvuci instrumentala »Aleluja« i voditeljski par *Tamara Brkić i Željko Kolar*, a otvorio ga je srijemski biskup msgr. *Đuro Gašparović*, uz zahvalu Bogu za ponovno uspostavljanje Srijemske biskupije nakon punih 250 godina. »Zahvalan sam i na vašim molitvama za naše biskupije i župe, za naše biskupe i svećenike, zahvalan sam vam i zbog okupljanja u ovolikom broju na današnjem koncertu. Sve vas pozdravljam i želim da se obogatimo, da oplemenimo svoje duše onim što će se upravo sada dogoditi i stoga otvaram ovaj humanitarni koncert«, rekao je, između ostalog, biskup Gašparović. Pred vjernicima se prva pojavila vokalna solistica *Antonija Piuković* iz Subotice i izvela skladbu »Srićna noć je prispila«, uz pratnju Subotičkog tamburaškog orkestra pod ravnanjem *Stipana Jaramazovića*. Njezin topli glas i nadahnuto pjevanje polučili su dugotrajni spontani pljesak. Potom su bereška djeca izvela kratak prikaz rođenja Isusova, dolazak pastira i poklonjenje Tri Kralja, a mješoviti pjevački zbor HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« i vjernici župe Bački Breg pjevali je iskreno iz srca i duše. Poslije recitala *Ivane Ivošev* i *Adrijane Dekić* novi veliki pljesak dobili su članovi VIS-a »Proroci« iz Subotice. Potom je uslijedio najdirljiviji dio koncerta. Bereški župnik vlč. Davor Kovačević nekonvencionalno je sjeo među djecu koja su dala gore

Djeca su predstavom prikazala rođenje Isusa

Ljepota tradicije

»Sutra u našoj župi slavimo posvetu naše crkve i 279. obljetnicu postojanja župe u Bačkom Bregu. Iako povijest bilježi postojanje župe i župnika još 1503. godine, mi danas slavimo posvetu treće izgrađene crkve od 1729. godine. To je ljepota tradicije i kulture našega puka, koji je tolike godine i uz mnoge nedaće uspio opstati na ovim prostorima i svojim radom izgraditi sva, kako materijalna, tako i duhovna dobra koja su ostavili svojim potomcima, odnosno nama, a mi smo dužni to bogato naslijeđe prenijeti dolazećim generacijama«, kaže za Hrvatsku riječ bereški župnik vlč. Davor Kovačević.

Antonija Piuković i zbor iz Bačkog Brega

navedeni dramski prikaz. Pričao je pripovijest o betlehenskoj štalici, pričao je pripovijest djece, pričao je toliko jednostavnim, ali i toliko jakim riječima, riječima koje djeca najbolje razumiju, riječima koju su kroz djecu svi u crkvi razumjeli. Vjernicima se predstavilo i Hrvatsko pjevačko društvo »Matija Petar Katančić«, a poslije novih recitacija u izvedbi *Ivane Ivošev* i *Adrijane Dekić* zazvonile su tambure »Slavonskih dukata« i glas njihove solistice *Marije Pavković – Snaše*. Ovi majstori tambure predstavili su se dvjema božićnim pjesmama, a poslije njih predstavili su se članovi zbora »Colegium musicum catholicum«, ponovno *Antonija Piuković* i djevojački zbor »Musica viva« iz Svetožara Miletića.

SAČUVAT ĆE SE CRKVA: Potom je glavni operativac cijele ove akcije *Željko Kolar* govorio o tijeku zbivanja od ideje do realizacije ovoga koncerta, uz veliku zahvalu svim sudionicima, uzvanicima, a pogotovo svim ljudima dobre volje koji su svojim donacijama pomogli akciju spasavanja crkve sv. Mihovila Arhandela od ružiranja. Pročitao je i pismo potpore dopredsjednice Vlade Republike Hrvatske dr. *Jadranke Kosor*.

Do konca su se predstavila još dva zbora: VIS »Petrus« iz Bačkog Monoštora i zbor OŠ »Bratstvo i jedinstvo« iz obližnjeg Bezdana, sastavljen od učenika i nastavnika, koji je pjevao na latinskom, mađarskom i engleskom jeziku. Osim spomenutog voditeljskog para, pojedine točke kroz solo pjevanje je najavljivao i *Josip Stetić* iz Marjančaca, sela pokraj Valpova, Republika Hrvatska. Na samom kraju koncerta svi sudionici ispunili su oltar i prostor ispred oltara, svi su punim srcem zapjevali najveseliju pjesmu vjernika »Radujte se narodi«. Božićnu čestitku vjernicima uputili su *Željko Kolar* i vlč. Davor Kovačević, a korpe s dragovoljnim priložima na izlasku iz crkve bile su pune, što je organizatore ispunilo nadom kako će njihova crkva biti sačuvana za buduće generacije.

Piše:

mons. dr. Andrija Kopilović

Vrijeme kad nam srce titra ljubavlju

Božić – anđeoska krila

Božić je. Kako pisati uvijek nešto novo za Božić? Našao se ključ. Ovih dana mi je došla u ruku knjiga sadašnjega Pape »Božićni blagoslov«. Našao sam dovoljno misli da s vama mogu podijeliti njegova razmišljanja za ovogodišnji Božić.

Teško je vjerovati da bogati i svi oni koji obnašaju visoke i odgovorne dužnosti, ali također i oni iz srednjih, rekli bismo, dobrostojećih slojeva teško mogu doživjeti i razumjeti Božić onako kako to treba učiniti kršćanin.

SPUSTITI SE NA ZEMLJU: Da bismo to mogli učiniti trebali bismo se spustiti na zemlju i svijet gledati upravo s te visine, kao i većina ljudi ovoga svijeta, jer samo takvi mogu i razumiju što znači Božić i kako ga slaviti. Naprotiv, oni slave Božić ali mu nikada nisu, a niti mogu shvatiti značenje. Time su jednaki i svi oni koji se zovu »siromasima« i tako se drže, ali ne mogu izaći iz sebe i sebi dopustiti približiti se drugomu ili priznati da postoji u njihovoj blizini, a kamoli u nazočnosti. Isus je došao na zemlju iskusiti što se događa kada nas nebo razočara; kada si gladan, a mana s neba ne pada; kada nisi vol, a tvoje jedino utočište je štala; kada si raspet i visiš na križu, a podno tvojih nogu kockari igraju; kada zazivaš Boga, a nikakva odgovora nema. Zašto mi, toliki kršćani, ne bismo mogli iskusiti to isto? Zar ne bismo mogli trpjeti i patiti od gladi nekoliko tjedana, kako to čine naša braća iz pojedinih afričkih zemalja ili drugih, a da za to nisu nikomu ništa skrivili? Isus reče da jedan lopov može ući u Kraljevstvo Božje, ali jedan crnac ili bijelac loše odjeven ne može ući u bogatašev vrt ili dvorište, a o odajama da i ne govorimo. Lopov se može igrati i s anđelima, ali dijete siromašnih roditelja ne može se igrati sa svojim vršnjakom bogatih roditelja. Pas kunja na naslonu pokraj ugojene gospodarice, no sluga, koji je cijeli dan radio u vrtu i oko kuće ili kućna pomoćnica, nateklih nogu od trudova cijeli dan po kući, neće biti pozvani sjesti i odmoriti se. Isus nas ne uči da siromašnima dajemo pomoć držeći ih što dalje od sebe, nego nas uči da pozovemo siromašne, sakate, slijepe, odbačene osobe u našu kuću upravo kada imamo ili pripremamo slavlje. On je pozvao tebe, nevoljnoga grješnika da s njime ideš u nebo.

Jedan je ruski kršćanin napisao sljedeće pismo nakon izlaska iz logora:

»Moj vanjski izgled nije nimalo bio privlačan, dapače... Na prisilnu radu radio sam pod zemljom u rudniku. Dogodila mi se teška nesreća na poslu, tako da sam ostao doživotno grbav i jer im više nisam mogao koristiti – zato su me otpustili. Hvala Bogu.

Jednom zgodom prolazeći nekim meni nepoznatim selom jedan me je dječak dugo i radozno gledao, da bi me naposljetku upitao: 'Striko, što to ti носиš na leđima?'

Sve ovo božićno vrijeme, kada nam srce titra ljubavlju, a koljeno se savija pred otajstvom pred jaslicama, sjetimo se poruke da je Božić u nama i u zajedništvu s braćom.

Svatko ima svoju »grbu« – tjelesnu, duševnu, susjedsku, obiteljsku, zatvorsku, bolničku, ali svatko uvijek svoju i to različitu od drugih. Bog dopušta da mi nosimo svoje grbe, ali mi ne smijemo ovo držati zlom i propašću, jer se u našim bolima (grbama) kriju anđeoska krila koja završujemo našom grbom, a pomoću njih letimo prema vječnoj ljubavi. Za Božić si od srca želimo da nam to svečano vrijeme usred sve groznice sadašnjosti podari malo sabranosti i radosti, za doticaj s dobrotom našega Boga i time novu odvažnost za daljnji hod

Bio sam siguran da me ismjehuje kao i toliki drugi, ali sam ipak po običaju smireno odgovorio: 'To je grba!' 'Ne!', odgovorio je spremno dječak. 'Bog je ljubav i on tako nešto ne može dati ljudima. To nije grba, nego je to kutija pod tvojim ramenima. U toj su kutiji skrivena anđeoska krila. Jednoga će se dana kutija otvoriti i ti ćeš odlepršati u nebo dragomu Bogu s tim krilima.' »

SVATKO IMA SVOJU GRBU: Zaplakao sam od radosti. Dok zapisujem ove retke još mi jednako suze naviru niz lice. Svatko ima svoju »grbu« – tjelesnu, duševnu, susjedsku, obiteljsku, zatvorsku, bolničku, ali svatko uvijek svoju i to različitu od drugih. Bog dopušta da mi nosimo svoje grbe, ali mi ne smijemo ovo držati zlom i propašću – točno poput onoga djeteta, jer se u našim bolima (grbama) kriju anđeoska krila koja završujemo našom grbom, a pomoću njih letimo prema vječnoj ljubavi. Za Božić si od srca želimo da nam to svečano vrijeme usred sve groznice sadašnjosti podari malo sabranosti i radosti, za doticaj s dobrotom našega Boga i time novu odvažnost za daljnji hod. Na početku kratkog promišljanja o tome što nam ovaj blagdan danas može reći, kratak pogled na postanak svetkovine Božića mogao bi biti koristan.

Posebna ljudska toplina, koja nas na svetkovinu Božića dotiče tako jako da je u srcu kršćanstva uvelike natkrilila Uskrs, pojavila se, zapravo, tek u srednjem vijeku, a Franjo je Asiški bio taj koji je iz svoje duboke ljubavi prema Isusu čovjeku, prema Bogu-s-nama, pomogao da se izdigne ta novost. Njegov prvi biograf *Toma Čelanski* u svojem »Prvom životopisu« priča: »Rođenje djeteta Isusa slavio je s neopisivom radošću, više nego bilo koji drugi blagdan. Božić je nazivao blagdanom nad blagdanima, jer je Bog, postaviši malenim djetetom, sisao mlijeko poput sve ljudske djece. S koliko je samo nježnosti i predanja grlio slike koje su prikazivale dijete Isusa te mu poput nejake dječice tepao slatke riječi. Ime Isus na njegovim je usnama bilo slatko poput meda.« Iz takvoga uvjerenja proizašlo je zatim glasovito slavljenje Božića u Grecciu, na koje ga je potaknulo hodočašće u Svetu Zemlju i jaslicama u crkvi Santa Maria Maggiore u Rimu. To što ga je pokrenulo bila je čežnja za blizinom, za zbiljom; bila je to želja da posve uprisutni Betlehem, da neposredno iskusiti radost rođenja djeteta Isusa i da je priopći svim svojim prijateljima. O toj noći kraj jaslica Toma Čelanski u »Prvom životopisu« priča na način koji uvijek iznova izaziva ganuće, a time je istodobno odlučujuće pridonio širenju najljepšega božićnog običaja – jaslica. Stoga s punim pravom možemo reći da je noć u Grecciu kršćanstvu podarila posve novu svetkovinu Božića, tako da su se njegov osobni iskaz, njegova posebna toplina i ljudskost, ljudskost našega Boga, priopćili dušama, a vjeri dali novu dimenziju.

Obitelj Kate i Albe Kujundžić

Radost blagdansokoga okupljanja

*Kata i Albe imaju šestoro djece koji su im do sada podarili petnaestoro unučadi *
Svoju su djecu odgajali u kršćanskoj vjeri*

Vrijeme je božićnih blagdana, vrijeme mira, radosti, uspomena i obiteljskog okupljanja. Svatko od nas njeguje lijepa sjećanja na iščekivanje dolaska Božića, i svatko ih veže uz bjelinu snijega, ili uz toplinu peći, ili uz miris bora i kolača. No, svi nam je zajedničko sjećanje da je Božić blagdan obiteljskog veselja, te zbog toga zrači posebnom toplinom jer najveća je dragocijnost vrijeme koje provodimo sa svojim najdražima. Upravo je tako i u obitelji *Kate i Albe Kujundžić* iz Subotice. Ovogodišnji su blagdani za njihovu obitelj posebni jer ih prvi put provode s još dvoje unučićima – *Karlom i Filipom*, koji su rođeni ove godine. Naime, 63-godišnja Kata i 68-godišnji Albe imaju šestoro djece koji su im do sada podarili petnaestoro unučića, uzrasta od 18 godina do tri mjeseca, a jedno drugom do uha, svakodnevna su radost i sreća cijele obitelji.

Kata i Albe ove su se godine spomenuli svoje četrdesete obljetnice braka. Prije trideset i osam godina dobili su sina *Tomislava*, a zatim 1972. godine kćer *Jadranku*. Godinu dana kasnije, 1973. godine, Albe je na poziv vlč. *Bele Štantića* i pokojnog vlč. *Lazara Krmpotića* stupio u kontakt s tadašnjim predsjednikom Obiteljskog instituta u Zagrebu, te sudjelovao u radionici Obiteljske škole u Zagrebu. Potaknut onim što je tamo naučio, uz njegov i su-

Kata i Albe s unučićima

prugin kršćanski odgoj, učinili su ih hrabrima da s radošću rađaju i prihvaćaju svoju djecu. U nekoliko sljedećih godina dobili su još četvero djece: *Zvonimira, Ivanu, Krešimira i Dubravku*. Svakom djetetu osigurali su srednjoškolsko obrazovanje i učili ih pravim životnim vrijednostima. Djecu su uključivali u sve kućanske i poljodjelne poslove. Od najstarijeg sina i kćerke imaju po četvero unučadi: *Daria, Valentinu, Matea i Kristinu, Dina, Ninu, Pavla i Luciju*. Po troje unučadi imaju od sina *Zvonimira* i kćeri *Ivane*, a to su: *Daniel, Josipa i Karlo*, te *Andrej, Antonio i Matej*, dok od kćerke *Dubravke* imaju unuka *Filipa*.

Albe je strojarski inženjer u mirnovini, a pokraj rada u Građevinskom poduzeću »Integral« bavi se i poljoprivredom. Njegova supruga Kata, poslije završene srednje ekonomske škole zaposlila se prvo u transportnom poduzeću, a zatim je radila u Dječjoj ustanovi »Naša radost«, te u Pokrajinskom domu »Kolijevka«, i u svim poduzećima obavljala je poslove u financijskim službama. U poduzeću je prestala raditi kada im se rodila kći *Dubravka*. Svakodnevni kućanski poslovi i skrb o šestoro djece bili su dovoljan razlog za to.

Kata i Albe su svoju djecu odgajali u kršćanskoj vjeri i tako ih usmjeravali na pravi životni put

kojim treba ići. Blagdane provode na tradicionalan način. I ove Badnje večeri u svom domu okupili su cijelu obitelj. Njihova djeca se sjećaju ne samo darova koje donose sveti Nikola, Isus, Djed Božićnjak ili Djed Mraz, nego i crvenih jabuka božićnica te pozlaćenih oraha i drugog voća na stolu, na kojem je svake godine ispod svečanog stolnjaka, kao i na podu, uvijek bilo slame, zelene pšenice posijane na Sv. Luciju, pšeničnog zrnja, kruhova i peciva, te kolača. Božić je čista radost u srcima i sjećanje s kojim nam je lakše ići kroz život, što ističu i naši sugovornici.

M. Tucakov

Sacher šnite

Potrebno:

10 jaja
300 g šećera
200 g otopljene čokolade
200 g mljevenih oraha
3 žlice brašna
2 žlice kakaa
2 žlice prezle
150 g otopljenog margarina
1 prašak za pecivo

Priprema:

Žumanjke, šećer, margarin... i sve zajedno mutiti, a zatim dodati izbijena bjelanca i peći. Na vruć kolač namazati pekmez od marelica. Na kraju prelići glazurom od čokolade.

Glavobolje (dio I.)

dr. Marija Mandić

Glavobolja je jedna od najčešćih tegoba, koja se javlja kod oko 10 posto osoba u populaciji zapadne hemisfere i zbog koje se skoro 30 posto bolesnika obraća liječniku primarne zdravstvene zaštite. U nekom trenutku svog života glavobolju doživljava 70-95 posto osoba, ali se od ukupnog broja veoma mali broj ljudi zbog tog problema obraća za pomoć. Ovo pokazuje da mnogi glavobolju smatraju kao normalnu svakidašnju stvar, ne obraćajući pažnju na to da ona može biti ne samo signal neke organske bolesti, nego i uzrok promjene psihe osobe. Svakidašnje glavobolje, koje se ili ne liječe ili bezuspješno liječe, stvaraju kod osobe određenu napetost, nezadovoljstvo, iritabilnost i sniženje praga tolerancije te tako glavobolje postaju uzrok žestokih obiteljskih svađa, rastava, velikih problema na poslu, ali i uzrokom samoubojstava. Naime, i na našim prostorima, zabilježeni su slučajevi samoubojstava muškaraca srednje životne dobi, koji su patili od tzv. neuralgije trigeminusa - upale nerva u glavi koji izaziva glavobolje. Ove vrste glavobolje, pokraj jakih migrena, spadaju u glavobolje najjačeg mogućeg stupnja. Glavobolja se najčešće javlja kod osoba životne dobi između 20 i 40 godina, dok se kod starijih javlja nešto rjeđe.

Iako najčešće srednje bolne i neugodne, glavobolje su uglavnom blaži poremećaji koji se jednostavno rješavaju upotrebom acetilsalicilne kiseline (Aspirina) ili nekim drugim sredstvom za ublaženje

bola (Kafetin, Brufen...). Pa ipak, ako je glavobolja snažna i česta ili praćena drugim simptomima, potrebno je poduzeti određene mjere, a prije svega posavjetovati se s liječnikom. Glavobolje se dijele

osjećaj stezanja glave obručem. Kao što smo rekli, prati ih napetost vratnih mišića, a određena područja glave i vrata su bolno osjetljiva i na dodir. Uzročnici ovakvih glavobolja su najčešće - stres, buka,

sedativi, a u težim i dugotrajnim tegobama i antidepresivna terapija. Također promjene načina života, redovite tjelovježbe, masaže vođene od strane stručne osobe, ali i promjena kreveta ili jastuka mogu umanjiti ili, pak, otkloniti ovaj tip glavobolje.

Glavobolje mogu imati i ostale uzročnike. Tako je mogu izazvati npr. povrede glave i vrata, bolesti krvnih žila glave, različiti tumori glave, bolesti oči (glaukom.), sinusa, vilice, zuba, usta, razni psihijatrijski poremećaji, infekcije te upotreba nekih supstancija (alkohol, droge...), ali i apstinencija od njih. Zato se odmah obratite liječniku ako:

- je glavobolja veoma snažna i praćena povraćanjem, slabošću udova, dvostrukim vidom, nerazgovjetnim govorom te otežanim gutanjem.

- je glavobolja promjenjivog intenziteta, jača ujutro, izaziva mučninu, povraćanje, zujanje u ušima, jer je možda znak povišenog krvnog tlaka.

- imate visoku temperaturu, svjetlost pred očima, oštru bol i ukočenost vrata - možda se razvija meningitis.

- nakon ozljede glave osjećate pospanost, vrtoglavicu, mučninu ili povraćate. Ovo mogu biti znaci potresa mozga.

na primarne - one kojima se ne može otkriti uzrok, i sekundarne - kojima je uzrok nastanka poznat ili se analizama može otkriti. Jedna od najčešćih vrsta glavobolje je glavobolja izazvana napetošću, odnosno grčevima mišića vratnog dijela kralježnice. Ove glavobolje su praćene tupom upornom i ravnomjernom boli, koja izaziva

ali i zamor oči, nepravilno držanje vrata, prevelike količine kofeina, te škrgutanje ili stiskanje zuba tijekom sna. Ove glavobolje se najbolje liječe sredstvima za ublažavanje boli u kombinaciji s analgetskim gelovima, koji se nanose direktno na vrat. Svakako, u fazama jakog bola dobro će doći i lijekovi za opuštanje mišića, blagi

Poštovani čitatelji,

U želji unapređivanja medicinske strane u našem tjedniku, možete slati svoja pitanja na koja će odgovarati naši liječnici-suradnici.

Pisma možete slati poštom na adresu redakcije ili mailom na:

hrvatskarijec@tippnet.rs

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

Blagdanski prosinac

Velik kao dijete

Znaš li što ću ja postati
kada odrastem,
za tvoju ljepotu, svijete?

Ja kada odrastem
jako veliki,
ja ću postati dijete.

Najljepše je kad odrasteš,
a ostaneš dječji stvor,
pa svi misle da si velik
zato što si profesor.

Što si doktor od imena,
stručnjak za rakete -
a ne znaju da si velik
zato što si dijete.

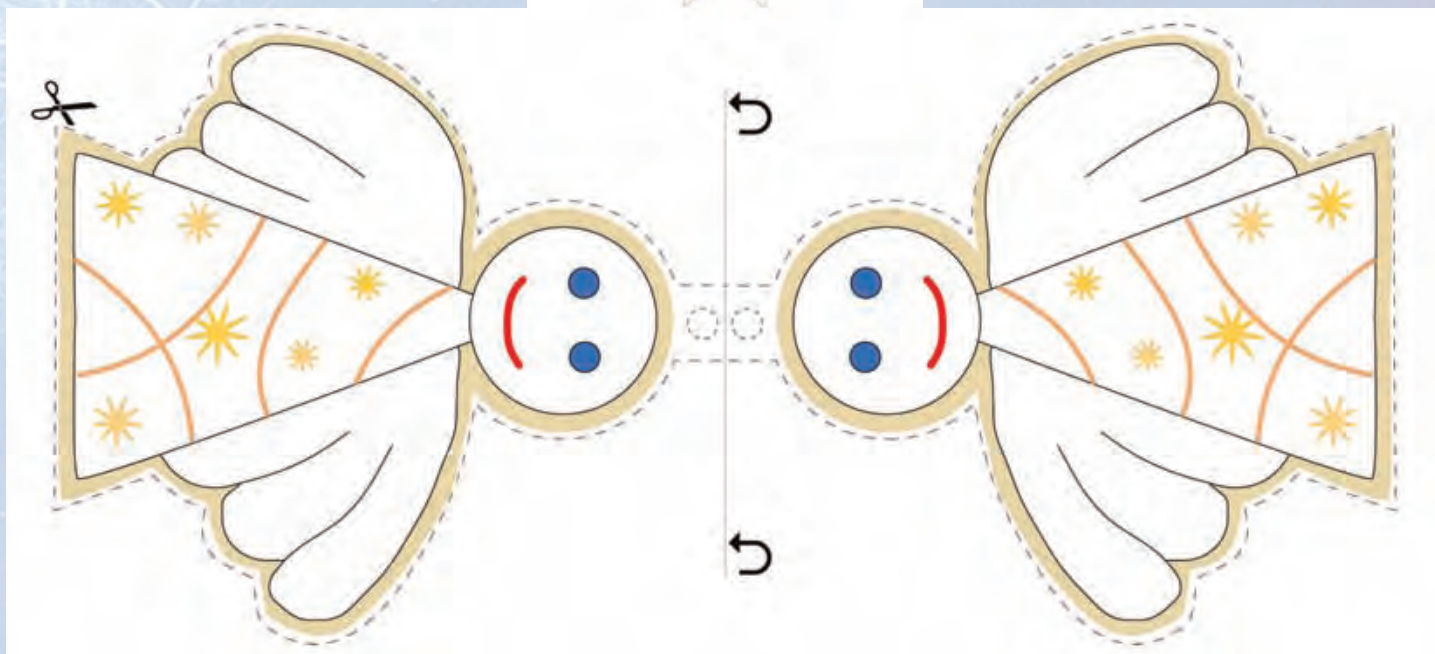
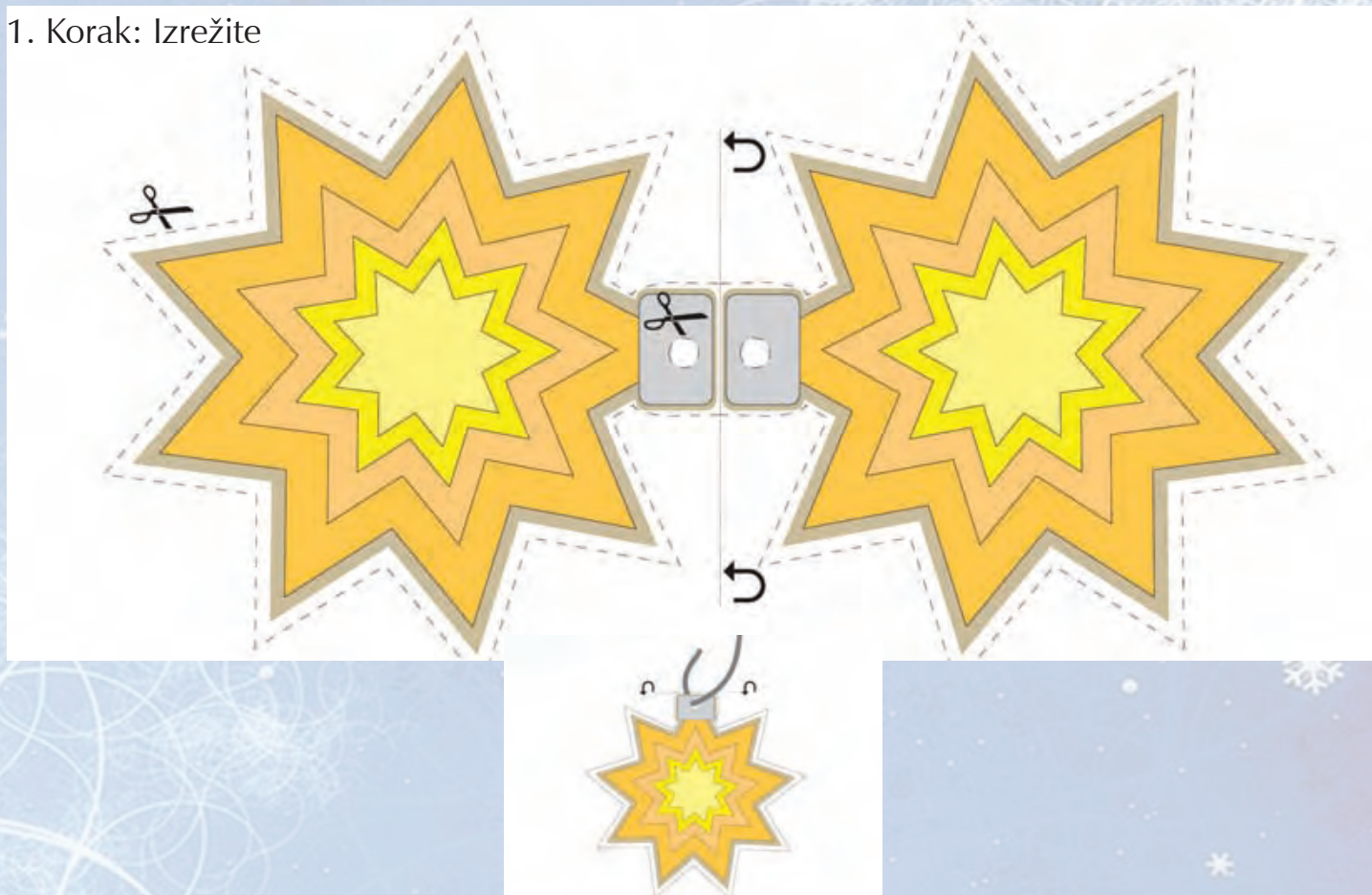
Možeš biti pilot, rudar...
slavni pisac knjiga -
djetetu je svaki pos'o
lagan kao igra.

Ma nosio ja u glavi
i sve fakultete,
kad odrastem jako velik,
ja ću ostat' dijete.

Obojeni novogodišnji ukrasi

1. Korak: Izrežite

2. Korak: Presavijte, zalijepite i provucite ukrasnu traku

- * Nezalijepljeni ukras možete upotrijebiti kao karticu za poruku
- * Po sredini prerezani ukras možete iskoristiti kao kolaž element za izradu novogodišnjih čestitki

Marija Taracki, modistica

Odijevati se u skladu s godinama

Želite li biti ukusno i primjereno odjeveni u svečanim prigodama, trebali biste se pridržavati određenih pravila

Razgovarao: Dražen Prčić

Vrijeme je blagdana i lijepih večernjih toaleta, a sve brže se približava i »najluđa od svih noći«. Biti lijepa, elegantna i nadasve u modnom trendu, glavna je preokupacija velikog postotka ženske populacije. U ispunjenju svih ovih »imperativa« Subotičankama već punih četrdeset godina pomaže modistica *Marija Taracki*.

1971. godine otvorila sam modni salon u kojem i danas, još uvijek, radim«, prisjetila se svojih modnih početaka Marija Taracki.

MODA KROZ VRIJEME: Prema kazivanju ove posljednje školovane modisice u Subotici, moda uvijek odolijeva vremenu, ali kao da je nekako posljednjih godina otišla korak unatrag. Ponajviše zbog sve jačeg utjecaja industrijali-

»Svaka bi dama prije trebala birati i komponirati svoju garderobu u skladu sa svojim godinama. Ne znači da sve što je moderno jednako dobro stoji svakome. Upravo zbog toga postoje modni trendovi za mlade djevojke, mlade žene i žene u »najboljim godinama«.

Osobno mislim kako bi svaka žena sama trebala znati mjeru do kojih godina može, pri-

»Svojevremeno, prije danas već mnogo godina, u klasi *Irene Balog* završila sam tekstilnu školu u Subotici, a potom na tri godine otišla na stručno usavršavanje u Njemačku. Po povratku,

Kombiniranje boja

Nekada su nas učili kako treba pravilno kombinirati boje i koje kombinacije nikako ne mogu ići zajedno, dok danas toga više uopće nema. Nekada se nije moglo niti pomisliti da crvena i ljubičasta idu skupa, a danas je to već posve normalno i modno uobičajeno.

zacije i masovne serijske proizvodnje odjevnih predmeta, ali i zbog odumiranja starih zanata u kojima su se nekada koristili tekstil i metražna roba. Danas je, primjerice, sve manje i manje proizvođača šešira, krojača, tašnera i to se jednostavno mora odraziti na modni trend, naravno, ukoliko govorimo o originalnim, unikatnim kreacijama.

»Tijekom svih proteklih godina kako se bavim ovim poslom napravila sam nekoliko tisuća haljina za raznovrsne prigode, od vjenčanja do novogodišnjih slavlja i ostalih svečanih prigoda, jer sam uz svoju matičnu struku vremenom izučila i krojački zanat, kako bi mogla u potpunosti odgovoriti svim zahtjevima svoje klijentele.«

KAKO SE NAJPRIKLADNIJE OBUĆI?: Staro je pravilo da se o ukusima ne raspravlja, ali estetika ipak ima određenih strogih zahtjeva kojih bi se dame trebale pridržavati prilikom odabira određenih toaletnih kombinacija. Jer, nažalost, mediji bilježe sve kikeve javnih i manje javnih osoba koje često znaju »omanutik« u želji za efektним prikazanjem.

Modni potpis

Svaka ženska osoba koju sam tijekom svih proteklih godina »odjenula« nosi moj modni potpis i ja uvijek stojim iza onoga što sam kreirala.

mjerice, nositi večernju haljinu bez rukava, do koliko godina može nositi mini ili kraću suknju. Također, zna se kako visoke žene mogu nositi znatno kraće suknje i haljine od primjerice nižih, a upravo neadekvatna duljina zna biti velik promašaj prilikom odabira određenog odjevnog predmeta«, savjetuje Marija Taracki.

ŠTO IZABRATI ZA DOČEK NOVE GODINE?: Najmlađa populacija ima i najveću širinu slobode odabira toalete za Novu godinu, jer s bilo kojim detaljem, na svojoj vitkoj liniji, uvijek mogu djelovati atraktivno. Slično je i s malo starijim ženskim osobama, tzv. mladim mamicama kojima jednako sve dobro stoji, ukoliko su, naravno, zadržale mladalački stas, jer na mladosti sve uvijek lijepo stoji. Već žene srednje dobi moraju malo više obratiti pažnju na odabir, zbog već navedenih razloga, a samim tim i malo dublje posegnuti u džep.

»Trenutačno su najatraktivniji materijali poput muslina, čipke i baršuna (somota). Boje koje su in: crna uvijek, crvena, ljubičasta, ali i siva koja se primjerice često kombinira s ljubičastom ili crvenom. Ponovno su, na moju veliku radost, šefiri iznimno moderni kao dodatni dio svečane toalete, a za novogodišnju noć, nerijetko, kao dodatni detalj idu i raznovrsni cvijetovi koji ukrašavaju večernju frizuru«, pojasnila je gospođa Marija aktualni modni trend, uz neprijetljivi savjet za predstojeći doček Nove 2009. godine.

Maštovito ukrašena obiteljska kuća

Blagdanska umjetnost

Neka svijetli

Vrijeme je blagdana. Božića i Nove godine. U susret njima domovi se ukrašavaju svijetlećim ukrasima, lampicama, žaruljama i sve svijetli kao u nekoj bajci. Baš tako. Blagdansko ozračje je zbilja bajkovito u svojoj ljepoti, a koja će svjetlosno-umjetnička tvorevina biti maštovitija i originalnija ovisi samo o njezinu autoru. Je li to samo niz šarenih lampiona ili čak figurativni izričaj, možemo vidjeti svake večeri, ukoliko prošetamo ulicama svoga susjedstva. Pa onda, neka svijetli i neka nam Nova 2009. godina bude lijepa i svijetla. Još ako bi i snijeg zasnijetio svojom bjelinom...

Irvasi su već stigli

Terasa je spremna za doček

U NEKOLIKO REDAKA

Nova

Stariji kažu kako bi u Novu godinu uvijek trebalo ući s nekim novim odijevnim predmetom. Na sebi treba imati bilo što, samo da je novo. Ovisno o finacijskim mogućnostima svako može sebi odabrati mjeru u nabavljanju nečega novoga. Skupljeg ili jeftinijeg. Djevojke i dame će, bez dileme, odabrati novu večernju toaletu za najludu noć, jer to se jednostavno podrazumijeva. A muški svijet, već kojekako. Tko bude imao ekstra prohtjeva izreskirat će se, možda, za neko novo odijelo ili barem hlače ili košulju, a tko ne bude, »reskirat« će izlazak u staroj garderobi. No, ipak može imati barem novu, maramicu. Ako zakiše od hladnoće ili zaplače od skupoće...

FOTO KUTAK

Sa stare na novu...

ŠALJIVI KUTAK

Tri bračna para proslavljaju svoje godišnjice braka u jednom hotelu. Poslije večere svaki par pođe u svoju sobu. Ujutro, na doručku nadoše se muškarci, i to jedan s šljivom na oku, drugi s polomljenom rukom, a treći s polomljene obje noge. Pitaju prvog što mu se dogodilo, a on im kaže: Ne pitajte! Ušli mi u sobu, krenuli na posao, završimo i ja mahinalno izvadim 100 eura i pružim ženi. Ona se toliko naljutila da je dohvatila pepeljaru i pravo u oko! Drugi će: Ma, slična stvar. Došli u sobu obavili posao, ja mahinalno izvučem 100 eura, kad mi ona vraća 50. Zamahnem da je udarim, ona se sagne, a ja pravo rukom u zid. Treći priča: Ja sam još gore prošao. Dođemo u sobu, krenemo na posao, kad usred radnje netko zakuca. Moja žena se uplaši i vikne: Jao moj muž!, a ja budala ravno kroz prozor...!

Muž se kasno vraća kući:
- Zdravo dušo, logiram se...

Žena:
-Što misliš o kupovini novoga računala?

Muž:
-Internalerror. Out of resources.
Daj mi kreditnu karticu, želim u kupovinu.
Sharing violation. Acces denied.

Voliš li me koliko voliš svoje računalo ili ti služim samo za zabavu?

Too many parametars...
Pogriješila sam što sam se udala za tebe.
Data type mismatch.

Ti si totalno lud.
...by default.

Što je s tvojom plaćom?

File in use. Try again later.

Što ti se dogodilo s autom jutros?

System is unstable. Pres CTRL+ALT+DEL to Reboot.

Hoćeš popiti malo vina?

File system is full.

Što misliš o mojoj obitelji?

Unknown virus...

Najbolji sportaši Hrvatske Filip Ude i Blanka Vlašić

U brojnim prigodnim izborima (HOO, Sportske novosti) za najbolje sportaše u protekloj 2009. godini proglašeni su gimnastičar Filip Ude i skakačica u vis Blanka Vlašić, oboje osvajači srebrnih medalja na ovogodišnjim Olimpijskim igrama u Pekingu. Najbolji sportski kolektivi su muška rukometna reprezentacija Hrvatske, srebrna s EP-a i polufinalist OI, i ženska stolnotenisačka reprezentacija.

Najbolji sportaši Subotice Zlatna medalja za Davora Štefaneka

Najvećim brojem glasova stručnog žirija za najboljeg u 2009. godini proglašen je Davor Štefanek, hrvac Spartaka i sudionik OI u Pekingu, kojemu je pripala zlatna medalja Lajoša Vermeša, istaknutog subotičkog sportskog djelatnika.

Srebrnu medalju je osvojio biciklist Gabor Kasa, prvak Srbije u nekoliko disciplina, a brončanu kolajnu je dobila odbojkašica Danica Marković, juniorska reprezentativka Srbije. Najbolji sportski kolektiv je ŽKK Spartak, koji je ove godine izbio plasman u

Superligu. Idejni tvorac ove lijepe akcije je novinar Nikola Stantić, a nagrade je uručivao i Mihalj Vermeš, unuk Lajoša Vermeša.

Hokej na ledu Novogodišnji turnir kadeta

Prošloga vikenda kadetska sekcija hokejaškog kluba na ledu »Spartak« organizirala je novogodišnji turnir na kojemu su sudjelovale četiri momčadi: Spartak 1, Spartak 2, Vojvodina (Novi Sad) i gosti iz Hrvatske, momčad Ine iz Siska. Pobjednik turnira hokejaških nada je Vojvodina, drugo mjesto je osvojila prva momčad domaćina, a Ina je završila na trećem mjestu.

Uspješan vikend Samo pobjede

Nakon nekoliko »sušnih« ligaških kola pobjede su zabilježile, i to na gostovanju, košarkašice, odbojkašice, ali i odbojkaši Spartaka. ŽKK Spartak je u Zrenjaninu bio bolji od suparnica iz Proletera (69-57), ŽOK Spartak je svladao, također u Zrenjaninu, Klek Banat (3-2), a derbi začelja u Pančevu protiv domaćeg Dinama pripao je OK Spartak (3-2).
ŽKK Spartak: Džuver 4p, Orozović 4p, Vidović 20p, Erak 12p, Veselinović 3p, Anđelić 2p, Čabarkapa 1p, Ristić 23p, Ajduković i Kovačević
ŽOK: Bokan 18p, Memišević (libero), Nikić 8p, Stojanović 21p, Helić 1p, Marković 2p, Medić 9p, Češljarić 6p, Matić, Šimić i Klisura Sara 13p.
OK: Spartak: Radulović, Janačković, Simonović, Medić, Konkolj, Stipić, Popović, Kecman.

Pogledajte

Subota, 27. prosinca –

Rukomet: Hrvatska – Rusija (Zagreb) HRT2 19.55

Nedjelja, 28. prosinca –

Rukomet: Hrvatska – Rusija (Osijek) HRT2 19.55

Ponedjeljak, 29. prosinca – Ski letovi: Oberstdorf HRT2 16.20

DOLAZI PLIN DO VAS ? ONDA POSJETITE NAS !

BAXI

CIM GAS

Cesta Jovana Mikića 56.
24000 Subotica
Tel: 024/621-000
www.cimgas.rs

**VRHUNSKA OPREMA I MONTAŽA SISTEMA
ZA GRIJANJE I KLIMATIZACIJU**

Tomislav Sivić, nogometni trener

Studijsko putovanje u Nizozemsku

Skupa sa Zoranom Kuntićem, sportskim direktorom Spartak Zlatibor vode, proveo sam 10 dana u radnom obilasku Ayaxa, Feyenorda i PSV-a

Razgovarao: Dražen Prčić

Zimsku stanku u šampionatu Mađarske, gdje trenira momčad Kecskemeta koju je upravo ove godine uveo u prvotligaški rang natjecanja, Tomislav Sivić je iskoristio za studijsko putovanje u Nizozemsku i radni obilazak nekoliko najpoznatijih svjetskih nogometnih klubova iz zemlje »tulipana«. U desetak dana, skupa sa Zoranom Kuntićem, sportskim direktorom Spartak Zlatibor Vode, bili su u prilici gledati treninge Ayaxa, Feyenorda i PSV-a, momčadi višestrukih nacionalnih prvaka ove nogometne velesile i osvajača brojnih europskih trofeja. Što je sve vidio, zapisao u svoju radnu bilježnicu i nadasve naučio u zemlji dvostrukih svjetskih viceprvaka, upitali smo ga u kraćem razgovoru za naš tjednik.

»Zahvaljujući Radoslavu Samardžiću, nekadašnjem nogometašu Vojvodine i uspješnom internacionalcu koji je deset godina nastupao za nekoliko nizozemskih momčadi, uspjeli smo stupiti u kontakt s najpoznatijim klubom

Kecskemet

Tomislav Sivić je trener momčadi Kecskemeta, koju je ove sezone uveo u Prvu ligu i na koncu jesenskog dijela zauzima solidno 8. mjesto na tablici, uz izborni plasman u četvrtfinale nacionalnog Kupa.

vima u ovoj zemlji i zamoliti za pristup njihovim treninzima, u namjeri stručnog usavršavanja i razmjene profesionalnih iskustava. S obzirom da sam nekoliko godina obnašao dužnost izbornika državne reprezentacije mladih nogometaša do šesnaest godina, iz koje je primjerice ponikao i Sulejmani, danas igrač Ayaxa i jedan od najpoznatijih stranih nogometaša u Nizozemskoj, nakon potvrdnog odgovora, skupa s kolegom Kuntićem zaputio sam se u radni

Tomislav Sivić (u sredini) u društvu Van Bastena i Sulejmanija

posjet zemlji tulipana«, započinje nogometnu storiju Tomislav Sivić. **FEYENORD:** Prva radna postaja na studijskom putovanju bio je Rotterdam i nekoliko dana u nogometnom klubu Feyenordu, koji se trenutačno nalazi u velikoj rezultatskoj krizi, što je sa stručnog gledišta bilo iznimno zanimljivo za analitičko sagledavanje takove situacije u radu jedne momčadi.

»Feyenord je klub velike nogometne tradicije, koji se trenutačno nalazi u slabijem razdoblju uvjetovanom generacijskom smjenom i velikim brojem ozlijeđenih igrača, što je uvjetovalo slabiji plasman u nacionalnom prvenstvu i blijede partije u Kupu Uefa. Za mene kao trenera, ovdje je bilo najviše prostora za »učenje« i izravno sagledavanje problematike postupanja kada vlada rezultatska kriza. Klub je izvrsno organiziran,

problem je detektiran i pristupa se njegovoj sanaciji. Konkretno, doveden je trener Heerenvena, koji je u svom prijašnjem klubu imao isključivo mlađe igrače, a ovdje se susreo s glasovitim »veteranima« poput Makaya, Van Bronckhorsta, Tomasona i došlo je do određenih problema glede komponiranja nove momčadi. Istaknuo bih i detalj kako sam imao mogućnost nazočiti sastanku pred samu utakmicu, i čuti posljednje upute kolege trenera, što je jedno zbilja dragocjeno profesionalno iskustvo. Također, dodao bih kako je sama priprema za svaki susret maksimalna jer se vodi računa o svakom pojedinačnom detalju, jer uz pomoć suvremene tehnike postoji mogućnost opsežne analize video zapisa igre protivničke momčadi. Zanimljivo je kako Feyenord trenira samo jednom dnevno, od deset

sati prije podne i to je sve glede igračke aktivnosti u danu«, pojašnjava je Sivić impresije iz tabora poznatog nizozemskog kluba.

AYAX: Zasižno najpoznatiji nizozemski klub i jedan od najpoznatijih svjetskih klubova, Ajax, prema riječima Tomislava Sivića, predstavljao je posve drugačije profesionalno iskustvo. Od same organizacije kluba, prekrasnog stadiona (Amsterdam Arena), uvjeta za rad, igračkog kadra...

»Imao sam veliku sreću i zadovoljstvo upoznati se s Marcom Van Bastenom, trenerom Ayaxa i legendom svjetskog nogometa, i pitati ga sve što me je stručno zanimalo glede, primjerice, njegovoga trenerskoga rada. Uz pro-

Susreti

Tijekom studijskog boravka u Nizozemskoj imali smo priliku pogledati devet raznovrsnih nogometnih susreta nacionalnog prvenstva, Lige prvaka i Kupa Uefa

matranje rada prve momčadi, koju on trenira, tri sam dana proveo promatrajući i rad Ayaxove omladinske škole, jedne od najčuvanijih u svijetu, analizirajući način rada s mladim igračkim kategorijama. Velika je razlika u treningu Ayaxa, spram recimo treninga u Feyenordu, jer Van Basten ipak talijanski đak (dugo godina igrao u AC Milanu op.a) i dosta toga koristi u svom radu, spajajući najbolje iz talijanskog i nizozemskog stila poimanja nogometne igre. Impresije iz Ayaxa predstavljale su vrhunac ovoga studijskog putovanja na kojemu smo posjetili i PSV iz Eindhovena, aktualnog sudionika ovosezonske Lige prvaka, i nazočili njihovom susretu protiv glasovitog Liverpoola« zaključio je Tomislav Sivić svoje dojmove nizozemskog nogometa.

Svim svojim poslovnim partnerima
blagoslovljen Božić i sretnu Novu godinu
želi Beneš bus prevoz

tex: 024 600-886
fax: 024 75-186
mail: busbenes@tippnet.rs

Lazaru Barakoviću dodijeljena Godišnja nagrada Regionalne gospodarske komore Subotica

Kriza će jačati, ali raditi se mora

I pokraj otežanih uvjeta, poduzeće »Agria« i ove je godine proširilo listu zemalja u koje izvozi svoje sjemenske sijačice

»N^e samo da nas ekonomska kriza neće mimoći, nego vjerujem da će ona jačati još najmanje godinu, vjerojatno i dvije godine, i intenzitet poslova će sve to vrijeme padati«, izjavio je subotički poduzetnik **Lazar Baraković**, neposredno nakon što mu je u ponedjeljak svečano uručena Godišnja nagrada Regionalne gospodarske komore Subotice. »Ipak, moramo se pripremati i raditi kao da krize nema, jer nam drugo ne preostaje. U idućih ćemo godinu-dvije sasvim sigurno živjeti najviše od vlastitih zaliha, tko ih već koliko ima. Zaduživanje ne preporučujem nikom, vrijeme koje dolazi od svakoga zahtijeva oprez.«

Godinu na isteku, u kojoj se cjelokupna svjetska javnost susrela s opasnošću ekonomske krize, tvrtka Lazara Barakovića »Agria« završila je uspješno, s ukupnim prometom od oko 60 milijuna dinara, od čega se na izvoz odnosi oko 30 posto. »Agria« je privatno poduzeće koje se bavi proizvodnjom višerednih sijačica za za pšenicu, kukuruz i povrće, te pratećih dijelova za poljoprivredne strojeve. Osim stalnih partnera kojima »Agria« već godinama svoje proizvode izvozi u Hrvatsku, Sloveniju, Bosnu i Hercegovinu, Makedoniju, Mađarsku i Rusiju, ove je godine izvoz krenuo i u Austriju.

»Prošloga sam mjeseca boravio u ruskoj republici Kabardino Balkariji, na sjeveroistočnom dijelu Kavkaza«, kaže vlasnik »Agrije« **Lazar Baraković**. »Tamo smo imali šest prezentacija naših strojeva u šest različitih gradova i tamošnji su trgovci pokazali interes za kupovinu naših sijačica i sigurno ćemo tamo iduće godine imati povećanje izvoza. Naše su strojeve testirali njihovi stručnjaci i vidio sam da se oni dobro razumiju u svoj posao.«

Baraković napominje kako se ekonomska kriza u njegovoj branši počela osjetiti još početkom prošle godine, kada je gotovo svakog mjeseca cijena čelika rasla, ponekad i 20-30 posto mjesečno. Materijal je poskupljivao, a to je obrazlagano povećanjem tražnje u Kini i Indiji. Očito je, ipak, da su razlozi bili drugačiji.

Novi poslovi u Rusiji: Lazar Baraković (desno)

Lanac Pevec otvorio prodajni objekt u Beogradu

Hrvatski trgovački lanac Pevec otvorio je prvi prodajni objekt u Srbiji. U objekt, koji se nalazi u Beogradu na Pančevačkom putu, uloženo je 40 milijuna eura. Prostire se na 40.000 četvornih metara i u ponudi ima preko sto tisuća artikala.

Predsjednik Pevec grupe Zdravko Pevec izjavio je na otvorenju u četvrtak 18. prosinca, da je taj objekat najveći koji je ta grupa do sada otvorila.

Lanac Pevec prodaje opremu za kućanstvo i hranu i zapošljava oko 4000 radnika.

»Sada se na tržištu čelika događa isto ono što se događa i na tržištu nafte«, kaže Baraković. »Cijena pada, ali ne onim tempom kako je svojevremeno rasla. Svjesni smo svih teškoća, znamo da ćemo u idućoj godini raditi u otežanim uvjetima, ali raditi se mora i sigurno nećemo stati.«

»Agria« trenutno zapošljava 24 radnika, a ove je godine dobitnica i Zlatne plakete Poljoprivrednog sajma u Novom Sadu.

Z. Perušić

Rusi zainteresirani za »Agrijine« sijačice: s jedne od promocija u Kabardino Balkariji

PETAK
26.12.2008.

06.35 - Reprizni program
07.35 - VIP BOŽIĆNI
KONCERT u HNK-u
09.10 - Sve će biti dobro,
telenovela
10.00 - Vijesti
10.15 - Manimalia,
dokumentarna serija
10.40 - Manimalia,
dokumentarna serija
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.35 - Opijeni ljubavlju,
telenovela
13.20 - Donovanov greben,
američki film
15.10 - Vijesti
15.25 - Gdje se sakrio Božić?,
dokumentarni film
16.00 - Strani dokumentarni
film
17.55 - Iza ekrana
18.35 - Sve će biti dobro,
telenovela
19.30 - Dnevnik
20.15 - 101 dalmatinac,
američki film
22.10 - Oceanovih 11,
američki film
00.05 - Dnevnik 3
00.30 - Dosjei X (2.), serija
01.15 - Filmski maraton:
Ledena žetva,
američki film
02.40 - Filmski maraton:
Under the Radar,
australski film
04.15 - reprizni program
05.00 - Oprah show
05.45 - Opijeni ljubavlju,
telenovela

06.55 - Najava programa
07.00 - crtani film
07.10 - Nove pustolovine:
Lucky Luke,
crtana serija
07.35 - Crtani film - božićni
08.00 - Pričopričalica
08.30 - Jellies Jelly Xmas,
crtani film
09.05 - Duh u močvari,
film za djecu
10.45 - Pustolovine Robina
Hooda, američki film
12.30 - Anastasia, američki
animirani film

14.05 - Garfield, američki film
15.30 - Bal na vodi,
američki film
17.20 - Vodič kroz galaksiju za
autostopere,
američki film
19.10 - U potrazi za svetim
Nikolom,
dokumentarni film
20.05 - Božić u Ciboni,
prijenos
21.50 - Vijesti na Drugom
22.15 - Umrstva u Midsomeru
11., mini-serija
23.50 - Transfer
00.30 - Zvezdane staze: Deep
Space Nine 3., serija
01.15 - Zvezdane staze: Deep
Space Nine 3., serija
02.00 - TV raspored

05:35 Flintove avanture,
crtana serija
05:55 Ružna ljepotica, serija
06:40 Čarobnjaci, crtana serija
07:05 Power rangers, serija
07:30 Tomica i prijatelji,
crtana serija
08:00 Pocoyo, crtana serija
08:30 Nova lova, TV igra
10:50 Lude 70-e, serija
11:20 Kralj Queensa, serija
11:50 Bumerang, serija
12:40 Čuvar pravde, serija
13:35 Nikita, serija
14:30 Inspektor Rex, serija
15:30 Kako preskočiti Božić,
igrani film
17:15 Vijesti
17:25 Operacija Trijumf,
reality show
18:20 Bumerang, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Moj tata je bolji od tvog
tate, obiteljski show
21:20 Božićna čarolija, film
23:00 Vijesti
23:15 Zločesti Djed Mraz,
igrani film
00:50 Aceventura: Šašavi
detektiv, igrani film
02:15 Zovite me Djed Mraz,
igrani film
03:45 Nikita, serija
04:30 Inspektor Rex, serija
05:15 Čuvar pravde, serija
06:00 Kraj programa

06.40 Batler Bob, film, komedija

08.10 Kunolovac, kviz
09.10 U dobroj formi, emisija
09.40 Marina, telenovela
10.35 Cobra 11,
kriminalistička serija
11.30 Magnum, akcijska serija
12.30 Vijesti
12.35 Korak po korak,
humoristična serija
13.05 Puna kuća,
humoristična serija
13.30 Malcolm u sredini,
humoristična serija
13.55 Dadilja,
humoristična serija
14.25 Reba,
humoristična serija
14.50 Moj prijatelj Willy,
igrani film,
avanturistički/obiteljski
16.50 Odmor u Vegasu, igrani
film, komedija
18.30 Vijesti
18.55 Ekkluziv, magazin
19.05 Večera za 5,
lifestyle emisija
19.35 Punom parom,
kulinarski izazov
20.00 Razbijač,
igrani film, akcijski
21.20 Najbolji od najboljih 2,
igrani film, akcijski
23.05 Zaštićeni svjedok, igrani
film, akcijski triler
00.40 Kunolovac, kviz
02.40 Razbijač, igrani film,
akcijski (R)

SUBOTA
27.12.2008.

06.30 - Iza ekrana
07.10 - Ekološki raj Matta
Jamesa,
dokumentarna serija
07.35 - Vijesti
07.50 - Kinoteka - ciklus
klasičnog vesterna:
Čovjek zvan Hrabrost,
američki film
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - Kućni ljubimci
10.50 - Veterani mira, emisija
za branitelje
12.00 - Dnevnik
12.35 - Opijeni ljubavlju,
telenovela
13.20 - Kulturno stvaralaštvo
nacionalnih manjina
u RH 2008
14.20 - Duhovni izazovi

14.55 - Reporteri
16.05 - Euromagazin
16.40 - Vijesti
16.50 - Škrinja: Plavi Božić
17.50 - U istom loncu,
kulinarski show
18.35 - TV Bingo show
19.15 - Loto 7/39
19.30 - Dnevnik
20.15 - Gospodin i gospođa
Smith, američki film
22.20 - Mamutica,
kriminalistička serija
23.10 - Dnevnik 3
23.20 - Vijesti iz kulture
23.35 - Bezdan, američki film
02.20 - Filmski maraton:
Sjećanja na ubojstvo,
južnokorejski film
05.00 - Opijeni ljubavlju,
telenovela

07.00 - TV vodič
07.20 - Najava programa
07.25 - Disneyjevi crtići:
Miki i prijatelji
07.45 - Disneyjevi crtići:
Kuzco - careva
nova škola
08.15 - Žutokljunac
09.10 - Pripovjedač
09.40 - Kako nastaje: Tko
hoda po našim
krovovima,
emisija za djecu
09.55 - Veliki odmor: Kokice
10.10 - Jacques Houdek i gosti
- idemo u ZOO, snimka
11.40 - Briljanteen
12.30 - Doctor Who 3., serija
za djecu i mlade
13.20 - Hladnokrvne životinje:
Hladnokrvna istina,
dokumentarna serija
14.15 - Filmski klasici:
Amarcord, talijansko-
francuski film
16.20 - KS automagazin
16.55 - Mali nogomet -
turnir "Kutija šibica",
prijenos polufinala
19.20 - U vrtu pod zvijezdama
19.55 - Zagreb: Rukomet,
prijateljska utakmica:
Hrvatska - Rusija,
prijenos
21.35 - Štorija o KPK,
dokumentarni film
22.10 - Bjelovar: Božićni
koncert, snimka
23.45 - Sportske vijesti
23.55 - Noć u kazalištu

06:10 Code lyoko,
crtana serija
06:35 Yu-Gi-Oh GX,
crtana serija
07:00 Superheroj Spiderman,
crtana serija
07:25 Iron Kid, crtana serija
07:50 Roary, crtana serija
08:05 Dora istražuje,
crtana serija
08:30 Nova lova, TV igra
10:30 Čarobnice, serija
11:20 Frikovi, serija
12:15 Smallville, serija
13:10 Operacija Trijumf,
reality show
15:40 Ne zaboravi stihove,
glazbeni kviz
17:00 Vijesti
17:10 Kod Ane,
kulinarski show
18:00 Nad lipom 35, show
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Iznenađna smrt,
igrani film
21:50 Rambo 3, igrani film
23:30 Rollerball, igrani film
01:05 Sliver, igrani film
02:50 Iznenađna smrt,
igrani film
04:35 Zločesti Djed Mraz,
igrani film
06:05 Lude 70- e, serija
06:30 Kraj programa

07.25 Look,
zabavna emisija (R)
07.50 Najbolje godine,
humoristična serija
08.15 Ulica Sezame
09.20 Bikeri s Marsa
09.50 Transformeri
10.15 Maheri, dramska serija
11.10 Lutrija života,
dramska serija
12.00 Andre, film, obiteljski
13.45 Vijesti
13.50 Ninja kornjače 3, igrani
film, akcijski/obiteljski
15.30 Dublji dio oceana,
igrani film, drama
17.25 Zvijezde Ekstra:
Forbesovih 20 TV
zvijezda,
zabavna emisija
18.30 Vijesti
19.00 Eksploziv, magazin
19.30 Big Brother, show
20.00 Posljednji samuraj,
igrani film, akcijski

22.35 Mladi Frankenstein,
igrani film, komedija
00.25 Warlock,
igrani film, horor
02.15 Kunolovac, kviz

NEDJELJA
28.12.2008.

07.10 - Euromagazin
07.40 - Najava programa
08.00 - Vijesti
08.10 - Koncert: Božić
Kvarteta Rucner
09.05 - Opera box
09.35 - Jelovnici izgubljenog
vremena
10.00 - Vijesti
10.20 - Lewis 2., mini serija
12.00 - Dnevnik
12.30 - Plodovi zemlje
13.25 - Split: More
14.00 - Nedjeljom u dva
15.10 - Mir i dobro
15.45 - Arhitektonske
pustolovine Dana
Cruickshanka,
dokumentarna serija
16.40 - Vijesti
17.00 - Lijepom našom:
Novska (1/2)
18.05 - U istom loncu,
kulinarski show
18.45 - Ušća rijeka: Neretva
2., dokumentarna serija
19.15 - Loto 6/45
19.30 - Dnevnik
20.15 - 1 protiv 100, kviz
21.20 - Odmori se, zaslužio si
3. - TV serija
22.15 - Rizzi-bizzi
23.05 - Dnevnik 3
23.25 - Filmski klub: Conan
Barbarin, američki film
01.30 - Filmski maraton: Kava
i cigarete, američko-
japansko-talijanski film
03.05 - Filmski maraton:
Pratilac, francuski film
04.35 - Little Devil, serija
05.20 - Plodovi zemlje

07.05 - Mala sirena
07.30 - Božićni marsovac,
kanadski film za djecu
08.40 - Leo, serija za djecu
09.05 - Nora Fora, TV
igra za djecu
09.50 - Na prvi pogled, serija
10.20 - Biblija
10.30 - Zagreb: Misa - izravni
prijenos
11.35 - Bormio: Svjetski SKI
kup (M) - spust, prijenos
13.00 - Semmering:
Svjetski skijaški kup (Ž) -

veleslalom,
snimka 1. vožnje
13.25 - Semmering: Svjetski
skijaški kup (Ž) -
veleslalom,
prijenos 2. vožnje
14.35 - Hrabri Pero,
britanski film
15.55 - Kaštel Stari: Košarka
ALL STAR
17.55 - Malonogometni turnir
"Kutija šibica" -
finale (do 20.00)
19.55 - Osijek: Rukomet,
prijateljska utakmica:
Hrvatska - Rusija,
prijenos
21.35 - Sportske vijesti
21.45 - Naši životi: Maturalni
ples, dok. serija
22.45 - Vrijeme je za jazz -
Big Band HRT-a:
Celebrating Dizzy
Gillespie (1.dio)
23.50 - Little Devil, serija
00.35 - TV raspored

06:30 Božićni vilenjaci
07:15 Code lyoko
07:40 Yu-Gi-Oh GX
08:05 Superheroj Spiderman
08:30 Iron Kid, crtana serija
08:55 Roary, crtana serija
09:10 Dora istražuje
09:40 Automotiv, auto-moto
magazin
10:10 Novac,
business magazin
10:40 U sedmom nebu, serija
11:30 Lanac sudbine, serija
12:25 Asterix i velika bitka,
crtani film
13:40 Božićna čarolija, film
15:15 Rambo 3, igrani film
17:00 Vijesti
17:05 Potresi, skandali i
emocije, informativna
emisija
18:00 Bračne vode, serija
18:30 Lud, zbunjen, normalan
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Nad lipom 35, show
21:10 Petar Pan, igrani film
23:00 Red Carpet,
showbiz magazin
00:20 Svi mrže Chrisa, serija
00:50 Sliver, igrani film
02:35 Red Carpet,
showbiz magazin
03:50 Čarobnice, serija
04:35 Frikovi, serija
05:20 Kraj programa

06.20 Lutrija života, serija (R)
07.05 Jedna od dečki,
humoristična serija

07.35 Ulica Sezam
08.40 Bikeri s Marsa
09.05 Transformeri
09.30 Lijepe žene,
dramska serija
10.25 Dijamanti, igrani film,
komedija
12.00 28 dana, igrani film,
drama/komedija
13.50 Vijesti
14.00 Discovery:
Moje dijete je... ,
dokumentarna serija
14.55 Premiere League:
Arsenal - Portsmouth,
prijenos
17.00 Odred za čistoću,
zabavna emisija
17.35 Ekkluziv, magazin
18.30 Vijesti
19.00 Dvornikovi,
reality show
20.00 Grad anđela, igrani film
22.00 RTL kronika 2008.,
emisija
23.00 Vatrni obruč, igrani
film, akcijski
00.35 Kunolovac, kviz

PONEDJELJAK
29.12.2008.

06.15 - Split: More
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
9.10 - Sve će biti dobro
10.00 - Vijesti
10.15 - Manimalia,
dokumentarna serija
10.40 - Manimalia,
dokumentarna serija
11.10 - Treća dob, emisija
12.00 - Dnevnik
12.35 - Opijeni ljubavlju
13.20 - Dan za danom, emisija
14.30 - Vijesti
14.45 - Normalan život -
emisija o osobama
s invaliditetom
15.35 - Direkt
16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
16.15 - Hrvatska uživo
17.30 - Hrvatska uživo - Vijesti
17.45 - Najslabija karika, kviz
18.35 - Sve će biti dobro
19.30 - Dnevnik
20.15 - Latinica: Biti zvijezda
- nekad i sad
21.55 - Potrošački kod
22.35 - Otvoreno
23.35 - Poslovne vijesti
23.45 - Dnevnik 3
00.10 - Dosjei X (3.), serija
00.55 - Manimalia,
dokumentarna serija
01.20 - Manimalia,
dokumentarna serija
01.45 - Dr. House 4., serija

02.30 - Direkt
03.00 - Potrošački kod
03.30 - Latinica: Biti zvijezda
- nekad i sad
05.05 - Opijeni ljubavlju

07.00 - Pingu, crtani film
07.05 - Štrumfovi
07.30 - Moj mali poni
07.40 - Alf, crtana serija
08.05 - Moji su roditelji
izvanzemaljci, serija
08.30 - Učilica
08.45 - Pripovjedač
09.15 - Beverly Hills 7., serija
09.57 - Kino informator
10.00 - Zamjena golova,
američki film
11.20 - Daleko od doma, serija
11.50 - Gilmoreice 7., serija
12.35 - Gilmoreice 7., serija
13.20 - TOP 40
14.05 - Moja žena i djeca 4.,
humoristična serija
14.35 - Na rubu znanosti:
Velika sibirski eksplozija
15.20 - Semmering: Svjetski
skijaški kup (Ž) - slalom,
prijenos 1. vožnje
16.20 - Oberstdorf:
Novogodišnja turneja
četiri skakaonice, 1. serija
17.20 - Sportska popuna
17.35 - Oberstdorf:
Novogodišnja turneja
četiri skakaonice, 2. serija
18.25 - Semmering: Svjetski
skijaški kup (Ž) - slalom,
prijenos 2. vožnje
19.25 - U vrtu pod zvijezdama
20.05 - Jelenko, serija za djecu
20.40 - Uzmi ili ostavi,
TV igra
21.15 - Vijesti na Drugom
21.35 - Zovem se Earl 2.
22.05 - Dr. House 4., serija
23.00 - 35 godina KD
Vatroslav Lisinski,
prijenos
00.05 - Ciklus europskog
filma: Sibirski briač,
rusko-francusko-
talijansko-češki film
02.45 - Little Devil, serija

05.30 Flintove avanture
05.50 Ružna ljepotica, serija
06.40 Čarobnjaci, crtana serija
07.05 Power rangers, serija
07.30 Tomica i prijatelji
08.00 Pocoyo, crtana serija
08.30 Nova lova, TV igra
10.45 Lude 70-e, serija
11.15 Kralj Queensa, serija
11.45 Bumerang, serija

12:35 Medij, serija
13:30 Nikita, serija
14:25 Inspektor Rex, serija
15:25 Petar Pan, igrani film
17:15 Vijesti
17:25 Operacija Trijumf,
reality show
18:20 Bumerang, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Ne zaboravi stihove,
glazbeni kviz
21:00 Operacija Trijumf,
reality show
23:40 Vijesti
23:55 Seks i grad, serija
00:25 Seinfeld, serija
00:55 Život na sjeveru, serija
01:50 Pljačka stoljeća, film
03:30 Nikita, serija
04:15 Inspektor Rex, serija
05:00 Lude 70 -e, serija
05:20 Kraj programa

06.35 SpužvaBob Skockani
07.25 Korak po korak, (R)
07.50 Puna kuća, (R)
08.20 Punom parom,
kulinarski izazov (R)
08.50 U dobroj formi, emisija
09.20 Astro show, emisija
10.10 Kunolovac, kviz
11.10 Malcolm u sredini,
humoristična serija (R)
11.35 Dadija,
humoristična serija (R)
12.05 Reba,
humoristična serija (R)
12.30 Vijesti
12.40 Ekkluziv, magazin (R)
12.55 Večera za 5,
lifestyle emisija (R)
13.25 Marina, telenovela
14.20 Cobra 11,
kriminalistička serija
15.15 Magnum, akcijska serija
16.10 Korak po korak,
humoristična serija
16.35 Puna kuća,
humoristična serija
17.05 Malcolm u sredini,
humoristična serija
17.30 Dadija,
humoristična serija
18.00 Reba,
humoristična serija
18.30 Vijesti
18.55 Ekkluziv, magazin
19.05 Večera za 5,
lifestyle emisija
19.35 Punom parom,
kulinarski izazov
20.00 Godzilla, igrani film,
akcijski/ znanstveno-
fantastični
22.15 15 minuta,
igrani film,
kriminalistički
00.20 Vijesti
00.30 Kunolovac, kviz

UTORAK
30.12.2008.

05.55 - Normalan život - emisija o osobama s invaliditetom
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 09.10 - Sve će biti dobro
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Robovi cyber-svijeta, dokumentarni film
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - Opijeni ljubavlju
 13.20 - Dan za danom, emisija
 14.30 - Vijesti
 14.45 - Među nama
 15.35 - Neviska koleda, emisija pučke i predajne kulture
 16.15 - Hrvatska uživo
 17.45 - Najslabija karika, kviz
 18.35 - Sve će biti dobro
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - Globalno sijelo
 20.50 - Empire Falls, serija
 21.55 - Poslovni klub
 22.35 - Otvoreno
 23.35 - Poslovne vijesti
 23.45 - Dnevnik 3
 00.00 - Vijesti iz kulture
 00.10 - Dosjei X (3.), serija
 00.55 - Robovi cyber-svijeta, dokumentarni film
 01.50 - CSI: Las Vegas 8.
 02.35 - Little Devil, serija
 03.20 - Oprah show
 04.05 - Neviska koleda, emisija pučke i predajne kulture
 04.35 - Globalno sijelo
 05.05 - Opijeni ljubavlju, telenovela

06.55 - Najava programa
 07.00 - Thomas i prijatelji, crtani film
 07.05 - Štrumfovi, crtana serija
 07.30 - Mali crveni traktor, crtani film
 07.40 - Alf, crtana serija
 08.05 - Moji su roditelji izvanzemaljci, serija
 08.30 - Učilica
 08.45 - Pripovjedač
 09.15 - Beverly Hills 7., serija
 10.00 - Princ na jedan dan, američki film
 11.30 - Daleko od doma, serija za mlade
 12.05 - Gilmoreice 7., serija

12.50 - Gilmoreice 7., serija
 13.35 - reprizni program
 14.00 - TOP 40
 14.45 - Moja žena i djeca 4., humoristična serija
 15.10 - Dragi John 3., humoristična serija
 15.40 - Crveni patuljak 8., humoristična serija
 16.10 - Zvezdane staze: Deep Space Nine 3., serija
 17.00 - Obični ljudi, TV serija
 17.50 - Županijske panorame
 18.15 - Vijesti na Drugom
 18.35 - Kamen na kamen, dokumentarna serija
 19.25 - U vrtu pod zvijezdama
 20.05 - Jelenko, serija za djecu
 20.40 - Uzmi ili ostavi, TV igra
 21.15 - Vijesti na Drugom
 21.35 - Analiziraj ovo, film
 23.25 - CSI: Las Vegas 8.
 00.15 - Little Devil, serija

05:30 Flintove avanture, crtana serija
 05:50 Ružna ljepotica, serija
 06:40 Čarobnjaci, crtana serija
 07:05 Power rangers, serija
 07:30 Tomica i prijatelji, crtana serija
 08:00 Pocoyo, crtana serija
 08:30 Nova lova, TV igra
 10:45 Mali vojnici, igrani film
 12:35 Bumerang, serija
 13:25 Medij, serija
 14:15 Nikita, serija
 15:05 Inspektor Rex, serija
 16:00 Stuart mali 2, igrani film
 17:15 Vijesti
 17:25 Red Carpet Light, showbiz magazin
 18:20 Bumerang, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Trenutak istine, game show
 21:00 Daleko od očiju, film
 23:00 Pod nož, serija
 0:00 Vijesti
 0:15 Seks i grad, serija
 0:45 Seinfeld, serija
 1:15 Život na sjeveru, serija
 2:05 Zbogom ljubavniče, film
 3:50 Nikita, serija
 4:35 Inspektor Rex, serija
 5:20 Kraj programa

06.35 SpužvaBob Skockani, crtana serija
 07.25 Korak po korak, humoristična serija (R)
 07.50 Puna kuća, humoristična serija (R)
 08.20 Punom parom, kulinarski izazov (R)

08.50 U dobroj formi, emisija
 09.20 Astro show, emisija
 10.10 Kunolovac, kviz
 11.10 Malcolm u sredini, humoristična serija (R)
 11.35 Dadilja, humoristična serija (R)
 12.05 Reba, serija (R)
 12.30 Vijesti
 12.40 Ekkluziv, magazin (R)
 12.55 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 13.25 Marina, telenovela
 14.20 Cobra 11, serija
 15.15 Magnum, akcijska serija
 16.10 Korak po korak, humoristična serija
 16.35 Puna kuća, humoristična serija
 17.05 Malcolm u sredini, humoristična serija
 17.30 Dadilja, serija
 18.00 Reba, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 Punom parom, kulinarski izazov
 20.00 Preživjeti Božić, igrani film, komedija
 21.45 Monkeybone, igrani film, fantastični
 23.15 Vijesti
 23.25 Kunolovac, kviz

SRIJEDA
31.12.2008.

05.55 - Među nama
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 - Sve će biti dobro, telenovela
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Tunis - ženska priča, dokumentarni film
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - Opijeni ljubavlju, telenovela
 13.20 - Dan za danom, mozaično-zabavna emisija
 14.30 - Vijesti
 14.45 - Ekumena, religijski kontakt program
 15.35 - Eko zona
 16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.15 - Hrvatska uživo
 17.40 - Najslabija karika, kviz
 18.30 - Sve će biti dobro, telenovela
 19.15 - Loto 7/39
 19.30 - Dnevnik

20.15 - NOVOGODIŠNJI PROGRAM 2009.
 00.05 - Kraljevi ulice, snimka koncerta
 02.05 - Reprizni program
 03.00 - Tunis - ženska priča, dokumentarni film
 03.50 - Oprah show
 04.35 - Eko zona
 05.05 - Opijeni ljubavlju, telenovela

06.55 - Najava programa
 07.00 - Simfolije, crtani film
 07.05 - Štrumfovi, crtana serija
 07.30 - Brum, crtani film
 07.40 - Alf, crtana serija
 08.05 - Moji su roditelji izvanzemaljci, serija
 08.30 - Učilica
 08.45 - Pripovjedač
 09.15 - Beverly Hills 7., serija
 10.00 - Strani TV film
 11.30 - Daleko od doma, serija za mlade
 12.05 - Gilmoreice 7., serija
 12.50 - Gilmoreice 7., serija
 13.40 - Garaža
 14.10 - 2Potrošački kod
 14.40 - Moja žena i djeca 4., humoristična serija
 15.05 - Dragi John 3., humoristična serija
 15.35 - Crveni patuljak 8., humoristična serija
 16.10 - Zvezdane staze: Deep Space Nine 3., serija
 17.00 - Silvestrovo u Komediji
 20.05 - Jelenko, serija za djecu
 20.40 - Elektra, američki film
 22.20 - Lord of War, američki film
 00.25 - Tulum film 2., američki film
 02.00 - Noć vještica 2., američki film
 03.40 - TV raspored

05:30 Flintove avanture, crtana serija
 05:50 Ružna ljepotica, serija
 06:40 Čarobnjaci, crtana serija
 07:05 Inspektor Gadget, crtana serija
 07:30 Tomica i prijatelji, crtana serija
 08:00 Pocoyo, crtana serija
 08:30 Nova lova, TV igra
 10:30 Balto, crtani film
 11:20 Stuart mali 2, igrani film
 12:40 Medij, serija
 13:30 Nikita, serija

14:20 Inspektor Rex, serija
 15:15 Daleko od očiju, igrani film
 17:15 Vijesti
 17:25 Operacija Trijumf, reality show
 18:20 Bumerang, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Istinite laži, igrani film
 22:20 Nad lipom 53 - novogodišnji specijal
 00:15 S lipom do jutra - novogodišnji specijal
 04:00 Pljačka stoljeća, igrani film
 05:40 Kraj programa

07.05 Preživjeti Božić, igrani film, komedija (R)
 08.30 Monkeybone, igrani film, fantastični (R)
 10.00 U dobroj formi, emisija
 10.30 Kung Pow: Šaka svih šaka, igrani film, akcijska komedija
 11.50 Savršena romansa, igrani film, romantična komedija
 13.30 Vijesti
 13.35 Glup i gluplji 2, igrani film, komedija
 15.05 Moje prvo bogatstvo, igrani film, komedija
 16.55 Vozačka dozvola, igrani film, komedija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 Punom parom, kulinarski izazov
 20.00 Visoka napetost, igrani film, komedija
 21.40 Tišina, smijemo se, igrani film, komedija
 23.10 Helter Skelter, igrani film, akcijski
 01.30 Kunolovac, kviz

ČETVRTAK
1.1.2009.

05.50 - Najava programa
 05.55 - Ekumena, religijski program
 07.00 - Novogodišnji program 2009.
 09.10 - Sve će biti dobro, telenovela
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Put u središte knjižnice,

- dokumentarni film
11.15 - Novogodišnji koncert
iz Beča, prijenos
13.50 - Vijesti
14.05 - Fat Albert,
famerički film
15.40 - Doživjeti stotu zdravi i
bez muke,
dokumentarni film
16.35 - Domaći
dokumentarni film
17.30 - Vijesti
17.45 - Najslabija karika, kviz
18.35 - Sve će biti dobro,
telenovela
19.30 - Dnevnik
20.15 - 1 protiv 100, kviz
21.20 - Fantastična četvorka,
američki film
23.10 - Dnevnik 3
23.30 - Skidajte se do kraja,
britanski film
01.00 - Reprizni program

- 06.50 - Najava programa
06.55 - Crtana serija
07.15 - Crtana serija
07.45 - The Magic Roundabout,
animirani film
09.05 - Slikovnica
09.35 - Praznik u Rimu,
američki film
11.35 - Eldorado,
američki film
13.45 - Garmisch
Partenkirchen:
Novogodišnja turneja
četiri skakaonice,
prijenos
15.50 - Građanin Kane,
američki film
18.00 - Valceri, polke i druge
špelancije -
novogodišnji koncert
Tamburaškog orkestra
HRT-a, prijenos
19.35 - Garaža - novogodišnja
20.05 - Jelenko, serija za djecu
20.40 - Vijesti na Drugom
21.30 - Blizu doma, serija
22.20 - Dobro ugođena večer
23.20 - TV raspored

- 05:30 Flintove avanture,
crtana serija
05:50 Ružna ljepotica, serija
06:40 Čarobnjaci, crtana serija
07:05 Inspektor Gadget,
crtana serija
- 07:30 Tomica i prijatelji,
crtana serija
08:00 Pocoyo, crtana serija
08:30 Nova lova, TV igra
10:00 Balto 2, crtani film
11:10 Gospodin Magoo,
igrani film
12:40 Medij, serija
13:25 Nikita, serija
14:10 Inspektor Rex, serija
15:00 Istinite laži, igrani film
17:15 Vijesti
17:25 Nad lipom 35 -
novogodišnji specijal
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Rambo 4, igrani film
21:40 Traži se heroj,
igrani film
23:20 Vijesti
23:35 Oluja stoljeća 1,
igrani film
01:05 Oluja stoljeća 2,
igrani film
02:35 Oluja stoljeća 3,
igrani film
04:05 Zbogom ljubavniče,
igrani film
05:45 Kraj programa

- 06.40 Moje prvo bogatstvo,
igrani film,
komedija (R)
08.20 Vozačka dozvola, igrani
film, komedija (R)
09.55 U dobroj formi, emisija
10.10 Vragolasti Dennis,
igrani film, komedija
11.45 Moj pas Skip,
igrani film, drama
13.25 Vijesti,
informativna emisija
13.30 Iznenađna putolovina,
igrani film, komedija
15.00 Aljaska, igrani film,
avanturistički
16.50 Netko poput tebe,
igrani film,
romantična komedija
18.30 Vijesti,
informativna emisija
18.55 Ekskluziv, magazin
19.05 Večera za 5,
lifestyle emisija
19.35 Punom parom,
kulinarski izazov
20.00 Zvijezde u cirkusu,
emisija
21.55 James Bond 007:
Octopussy, igrani film
00.10 Svjedok,
igrani film, triler
01.50 Kunolovac, kviz

PRIZMA

Emisija na hrvatskom jeziku »Prizma« emitira se svake druge subote u 16.30 na RTV2 a repriza utorkom u 12.10 sati. E-mail emisije je: prizma@rtv.co.yu

KRONIKA

Polusatna televizijska emisija na hrvatskom jeziku »Kronika« emitira se nedjeljom na subotičkoj TV K23 u nedjeljom 13 sati, i na somborskoj TV Spektar, također nedjeljom u 13 sati. Polusatna radijska emisija »Kronika« emitira se na valovima Radio Sombora, nedjeljom u 12 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 petkom u 14,45 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

- Najava programa
- Večernji dnevnik
- Agencijske vijesti iz zemlje
- Agencijske vijesti iz RH
- Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
- Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'

19,00 - 19,30

- Poetski predah
- 'Popularne melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom)
- 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom)
- 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom)
- 'Rock vremeplov' (četvrtkom)
- 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

- 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom)
- 'Kulturna povijest' (utorkom)
- 'Putokazi' (srijedom)
- 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom)
- 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

- 'Aktualije' (ponedjeljkom)
- 'DW Puls' - regionalni magazin Radija Deutsche Welle (utorkom)
- 'Otvoreni studio' (srijedom)
- 'Kultur café' - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom)
- Emisija za mlade (petkom)

20,30 - 21,00

- Narodna glazba
- Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana, Kronologija, zabavna glazba
- 18,30 'Deutsch - warum nicht?' - tečaj njemačkog jezika Radija Deutsche Welle
- 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
- 20,00 'Razgovor s povodom', narodna glazba
- 20,55 Odjava programa

Nedjelja

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana
- 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, komentar, zanimljivosti, zabavna glazba)
- 18,30 'Deutsch - warum nicht?' - tečaj njemačkog jezika Radija Deutsche Welle
- 19,30 Emisija za djecu
- 20,00 'Ljudi nizine' - talk show Bele Franciskovića
- 20,30 Narodna glazba
- 20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

KRIŽALJKA

www.kviskoteka.hr

	AKTUALNA GLAZBENA TV IGRA NA NOVOJ TV	ETO TI NA! ETO TI SAD NA!	EGZOTIČNI GUŠTER	PRODUKT EMANIRA- NJA	SLAVNA MODNA KREATO- RICA	ANCONA	"RADIJUS"	AUSTRIJSKI KNJIŽEVNI NOBELOVAC (IGRA OČUJ)	JUŽNO- AMERIČKI NOJEVI	MARTIN SAGNER U GRUNTOV- ČANIMA	ARMENKA IZ EREVANA	PRAZAN HOD MOTORA	IVAN LEKO
NAŠA TV VODITELJI- CA, BIVŠA ČURA MIR- ZE DŽOMBE													
TKANINA ZA ZAVJESE							MRSAVI IZ KOMEDIJA, STAN KIM BASINGER						
STOLNO- TENISAČ PRIMORAC						...JAJE GLAVO- NOŽAC S CRNILOM							BILJEŠKE UZ DRAM- SKI TEKST
POK. MA- KEDONSKI SKLADA- TELJ												NJEMAČKA GENIJALAC IZ SMILJA- NA, NIKOLA	
DVODIJEL- NE CJELINE							UVRTATI NIT, FRKATI MJESTO KOD OPATJE						
OGULIN			MONAŠKI PROPSNICI PJEVAČ GRUPE DU- RAN DURAN							AUSTRAL. ODMETNIK KELLY GORKASTI APERITIV			
ETIOPSKI ODLIČNIK				ANECDOTA					OSOVINA DRUGE, OSTALE				
AMERIČKA PTICA KUKAVICA				RIMSKA STOTICA DONJI DIJ PROSTO- RIJE		GRUPA ERICA BURDONA VRSTA VRBE							
NOŠFERA- TU ILI DRAKULA							POK. BE- GOVIČKA ČUD, NARAV				ANA KARIĆ MALAJSKI NAČIN BOJENJA TKANINA		
NAJTANJE SLOVO		OLE OLSEN ANION ILI KATION			GLUMCI TEUTINI PODANICI							AUSTRIJA TOPITI, RASTAPATI	
UDRUŽA ZA ZAŠTITU RADNIČKIH PRAVA									BIVAK, LOGOR ŽITKO JELO (MNOŽ.)				
KUPOLA GRABEVINE (TOLQSI)				LIRIČAR VATRENI NOGOME- TAŠ ŠIMIĆ						KONJI U PJESMAMA (ATOVII) POPIS			
NEIZDANA DJELA (LAT.)								GORJE U AZIJI GRČKI BOG RATA					
VODIK		PRAHADE- ZEOVCI UPRAVO, TAMAN									PAUL ELUARD PJEVAČKI ZBOR		
TOROVI						RIJEKA U MAKE- DONJI LAURA ANTONELLI							PRODUCT CROATIA
NA ZRAKU					GLUMAC MARVIN MALTA				POK. TA- LIJANSKI KOMIČAR ZNAK ZA BOLNICU				
ERVIN SINKO			SLAVNI FILMSKI DOKTOR ŽIVAGO										

RJEŠENJE KRIŽALJKE:
 nevena rendell, emanin, laurel, zoran, kinder, atanas badev, d. binan, sukati, og, tipici, ned, ras, caka, aksa, ant, c, animals, vampir,
 ena, ak, i, oo, alden, a, sindikat, oko, tol, lirik, at, imedita, altaj, h, barakaši, pe, obor, treska, vani, leg, toto, es, omar shari.